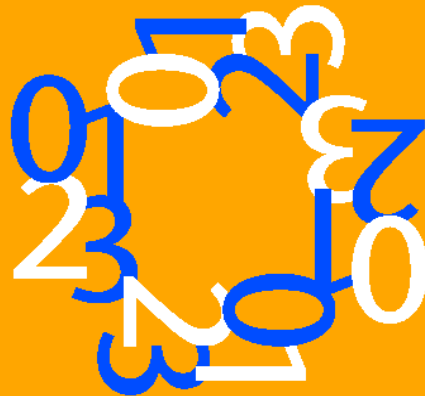

TALOUSARVIO 2021

ja taloussuunnitelma 2022 – 2023

Sisällys

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
2 LOIMAAN LINJA 2019 – 2021.....	7
3 YLEISOSA.....	15
3.1 Loimaan talous tiivistettynä	15
3.2 Yleinen taloudellinen kehitys	17
3.3 Sosiaali- ja terveysalan valtakunnallinen uudistus	19
3.4 Loimaan taloudellinen kehitys.....	19
3.5 Toiminnan rahoitus.....	21
3.6 Talouden ja toimintojen sopeuttaminen.....	23
3.7 Työllisyys.....	26
3.8 Väestö.....	26
4 TALOUSARVIOESITYS	28
4.1 Talousarviorakenne ja sitovuustasot.....	28
4.2 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	30
4.3 Tuloperusteet	30
4.4 Menoperusteet.....	35
5 KÄYTTÖTALOUSOSA.....	40
5.1 Kaupunginvaltuusto.....	40
5.2 Tarkastuslautakunta	41
5.3 Keskusvaalilautakunta	42
5.4 Kaupunginhallitus	43
<i>Konsernijohto</i>	43
<i>Elinvoima</i>	53
5.5 Hyvinvointivaliokunta	58
<i>Hyvinvointipalvelujen hallinto</i>	58
<i>Sosiaalityö</i>	60
<i>Terveys- ja hoivapalvelut</i>	64
5.6 Sivistysvaliokunta	74
<i>Varhaiskasvatus</i>	74
<i>Perusopetus ja keskiasteen koulutus</i>	82
<i>Vapaa-aikapalvelut</i>	93
5.7 Elinympäristövaliokunta	105
<i>Tekniikka ja ympäristöpalvelut</i>	105
5.8 Käyttötaloulosion yhteenveto.....	113
6 TULOSLASKELMAOSA	116
7 RAHOITUSOSA	118
8 INVESTOINTIOSA.....	120
8.2 Maa- ja vesialueet, konsernijohto.....	120
8.3 Talonrakennus	121
8.4 Julkinen käyttöomaisuus	125

8.5 Kuljetusvälineet.....	128
8.6 Irtain omaisuus	129
8.7 Käyttöomaisuusarvopaperit.....	130
9 KONSERNITAVOITTEET	132
10 LIKELAITOS	135
11 YHTEENVETO TALOUDEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEISTÄ.....	145

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kaupunginjohtajan katsaus

Yleinen taloustilanne ja kehitysnäkymät

Olimme keväällä vuoden 2019 tilinpäätöstä käsitellessämme poikkeuksellisessa tilanteessa. Valtioneuvosto esitti 16.3.2020 poikkeusolojen käyttöönottoa. Alkuvuoden 2020 aikana globaaliksi pandemiaksi laajentunut Korona-epidemian ensiaalto rauhoittui kesällä, mutta nyt lokakuussa epidemia on kiihtymässä uudelleen laajenemisvaiheeseen. Epidemia on vaatinut ennakoimattomia ponnistuksia ja uusien toimintatapojen käyttöönottoa. Toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat edelleen vaikeasti arvioitavia. Vaikutukset terveyteen sekä talouteen ovat merkittäviä, eivätkä kaikki ratkaisut ole välttämättä helppoja.

Jo ennen koronaa kuntien talous kääntyi merkittävästi heikompaan suuntaan tulosten valahtaessa vuonna 2019 poikkeuksellisen huonoiksi. Ennakoimattomien alhaisten verotulojen myötä kuntatalous ajautui kokonaisuudessaan vuoden 2019 negatiivisten tulosten myötä jopa kriittiseksi.

Näkymät ovat olleet koko kuluvan vuoden epävarmat ja huolestuttavat. Talouden tilan on arvioitu jatkuvan hyvin epävakana, vaikka mm. kuntien verotulojen menetyksiä tasoitetaan ylimääräisillä valtionosuuksilla vuosina 2020 – 2021. Tähän peilaten kuntatalousohjelman (5.10.2020) mukainen kuntatalouden kehitysarvio on poikkeuksellisen myönteinen ja tilikauden tulossennuste yllättävän suuri. Jos ennuste toteutuu, on hyvin tärkeää, että kunnat kasvattavat puskureitaan heikompien vuosien ja mahdollisten alijäämien kattamistarpeen varalle.

Vuosien 2020 – 2023 taloussuunnitelma on sisältänyt merkittäviä tasapainotus- ja palvelujen sopeuttamistoimia. Niiden valmistelu aloitettiin talousarvion 2019 valmistelun yhteydessä. Valmistelua sekä täytäntöönpanoa on jatkettu vuoden 2020 aikana ja talouden vakauttamiseen kohdennettuja toimenpiteitä myös vuoden 2021 talousarvioon sekä suunnitelmavuosille 2022 – 2024.

Sote-uudistus on etenemässä loppuvuoden 2020 aikana eduskunnan käsiteltäväksi. Kunnianhimoisena tavoitteena on uudistuksen voimaantulo vuonna 2023. Sote-uudistuksen keskeneräisyys luo kuitenkin edelleen epävarmuutta vuosille 2021 – 2023.

Elinkeinorakenne, väestö ja työllisyys

Loimaan sijainti, liikenneyhteydet ja saavutettavuus sekä keskimääräistä edullisemmat tuotanto- ja asumiskustannukset ovat Loimaan vahvuuksia. Etelä-Suomen kasvukolmion merkitys ja rooli elinkeinojen uudistamisessa ja kehittämisessä on tärkeä.

Koneteknologia ja metalliala sekä kauppa ja palvelut ovat tärkeitä toimialoja.

Maatalouteen liittyvä osaaminen osana ruokaketjua on Loimaalla merkittävä.

Monipuolinen yritys- ja elinkeinorakenne sekä paikallinen teknologiaosaaminen luovat mahdollisuuksia yritystoimintaa sekä myös rakenteiden ja toiminnan uudistamiseen.

Työllisyystilanne on korona-epidemian vuoksi heikentynyt vuoden 2020 aikana.

Elokuussa 2019 työttömiä oli Loimaalla 517 ja elokuussa 2020 yhteensä 712.

Työttömyysaste nousi edellisvuoden 7,4 prosentista 10,4 prosenttiin. Työvoiman määrä

on väestön ikääntymisen ja vähenemisen myötä samalla vähentynyt 164 henkilöllä 6.832 henkilöön. Osaavan työvoiman tarjonta on entistäkin tärkeämpää.

Asukasmäärä putosi alle 16.000 asukkaaseen heinäkuussa 2019 ja vuoden 2019 lopulla asukkaita oli 15.875. Elokuussa 2020 asukkaita oli 15.770. Ajoittaisesta nettomuuton positiivisuudesta huolimatta alhaisen syntyvyyden ja luonnollisen väestömuutoksen vuoksi väestöennuste on laskeva ja väestöllinen huoltosuhde heikkenevä.

Talous

Vuosien 2016 – 2019 yhteensä 10,4 milj. euron tilikauden alijäämien vuoksi taseen alijäämä kasvoi vuoden 2019 lopussa 7,5 milj. euroon.

Kuluvan vuoden 2020 niukasti ylijäämäiseksi budjetoitu talousarvio on korona-epidemiasta ja verotulojen yli 2,5 milj. euron alittumisesta huolimatta toteutumassa henkilöstökulujen vähennysten, erikoissairaanhoidon käytön sekä valtionosuuksien kompensaaion johdosta noin 2,4 milj. euroa budjetoitua parempana.

Talouden yhtenä perusongelmana on ollut sosiaali- ja terveystalouden kustannukset. Tavoiteltu erikoissairaanhoidon keskimääräistä suurempien kustannusten alentaminen on osin toteutumassa vuonna 2020. Sairaanhoidopiiri palauttaa palvelujen käytön mukaisia noin 1,9 milj. euroa. Perusteena on palvelujen käytön huomattava väheneminen tammi-syyskuun aikana. Merkittävä osa tästä johtuu korona-epidemian aiheuttamista normaalikäytön vähentymisestä ja osa vuositason käytön vaihteluista. Se, mikä osuus vuoden 2020 käytön ja kustannusten alenemasta jää pysyvämmäksi, on epävarmaa.

Kaupunginjohtajan 16.10.2020 talousarvioesitykseen sisältyy aiemmin päätettyjä ja linjattuja taloutta vakauttavia toimenpiteitä sekä uusia ja valmisteltavia toimenpiteitä vuosille 2021 - 2023.

Vuosina 2010 – 2018 tuloveroprosentti oli 20,50 %. Vuodesta 2019 alkaen se on ollut 21,00 %. Vuoden 2021 talousarvio pohjautuu nykyisiin veroprosentteihin.

Vuoden 2021 talousarvioesityksen tilikauden ylijäämä on 1,2 milj. euroa.

Suunnitelmakauteen sisältyy merkittävää epävarmuutta korona-epidemian, verorahoituksen, erikoissairaanhoidon käytön ja kustannusten sekä työllisyyden hoidon kustannusten osalta.

Vuoden 2020 toteutumassa oleva ylijäämä yhdessä esitettävällä vuoden tuloksella, ovat tasapainottamassa taseen alijäämää noin 3 – 3,5 milj. eurolla.

Vuosien 2021 – 2023 tilikausien suunniteltu ylijäämä on yhteensä 8,1 milj. euroa. Tämän mukaisesti tase olisi vuoden 2023 lopussa noin 3,1 milj. euroa ylijäämäinen. Tavoite edellyttää edelleen merkittäviä tasapainotus- ja palvelujen sopeuttamistoimia. Suunnitelmavuosille liittyy huomattavia epävarmuuksia erityisesti koronaepidemian vaikutusten ja rahoituksen sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen ja rahoitukseen liittyen.

Loimaan kaupungin tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Tarkoituksena on järjestää palvelut asukkaille taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Valtuusto päätti vuoden 2019 ensimmäisessä kokouksessaan tammikuussa uudesta ”Loimaalla kasvamme yhdessä – kasva kanssamme” –strategiasta. Se on myös vuoden 2021 talousarvion toiminnallisten tavoitteiden perustana.

Kuntavaalit ovat keväällä 2021 ja uusi valtuusto aloittaa tehtävässään kesäkuussa. Uusi valtuusto päättää uusista linjauksista ja painopisteistä valtuustokaudelle 6/2021 – 5/2024.

Eurooppa-neuvosto päätti kesällä EU-rahoituksesta koronaepidemian aiheuttamiin negatiivisiin vaikutuksiin vastaamiseksi. Syyskuussa Suomessa linjattu kestävä kasvun ohjelma laaditaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Suomen osuuden arvioidaan vuosien 2021 – 2023 olevan kokonaisuutena noin 2,3 – 3,2 mrd euroa. Varsinais-Suomen alueellinen selviytymissuunnitelma (9/2020) sisältää tähän liittyviä uuden kasvun käynnistämisen toimenpiteitä. Rahoitusta on mahdollista hyödyntää omiin vahvuksiimme pohjautuen osana valmisteilla olevia maakunnallisia ja alueellisia mm. teknologian, digitalisaation, koulutuksen, tutkimuksen, kiertotalouden, ruokaketujen ja biotalouden kehittämistä ja uudistamista.

Vuoden 2021 talousarviota valmistellessa ja siitä valtuustossa päätettäessä olemme keskellä korona-epidemian toisen aallon laajentumista. Näköpiirissä on monia epävarmuuksia ja ongelmia, joihin meidän on paitsi sopeuduttava, niin ennen kaikkea haettava keinoja ja löydettävä uusia ratkaisuja. Tarvitsemme osaamisemme hyödyntämistä, tietoa, taitoja, yhteistyötä sekä yhteistä tahtoa ja oikein kohdennettuja toimenpiteitä ongelmiemme ratkaisemiseen uuteen normaalin tähdätessämme.

Loimaalla 16.10.2020 Jari Rantala, kaupunginjohtaja

2 LOIMAAN LINJA 2019 – 2021

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.1.2019 Loimaa strategian vuosille 2019 – 2021.

Strategiassa on määritelty visio sekä asetettu keskeiset strategiset tavoitteet. Strategialla ohjataan muita toiminta- ja palvelustrategioita, suunnittelua ja päätöksentekoa.

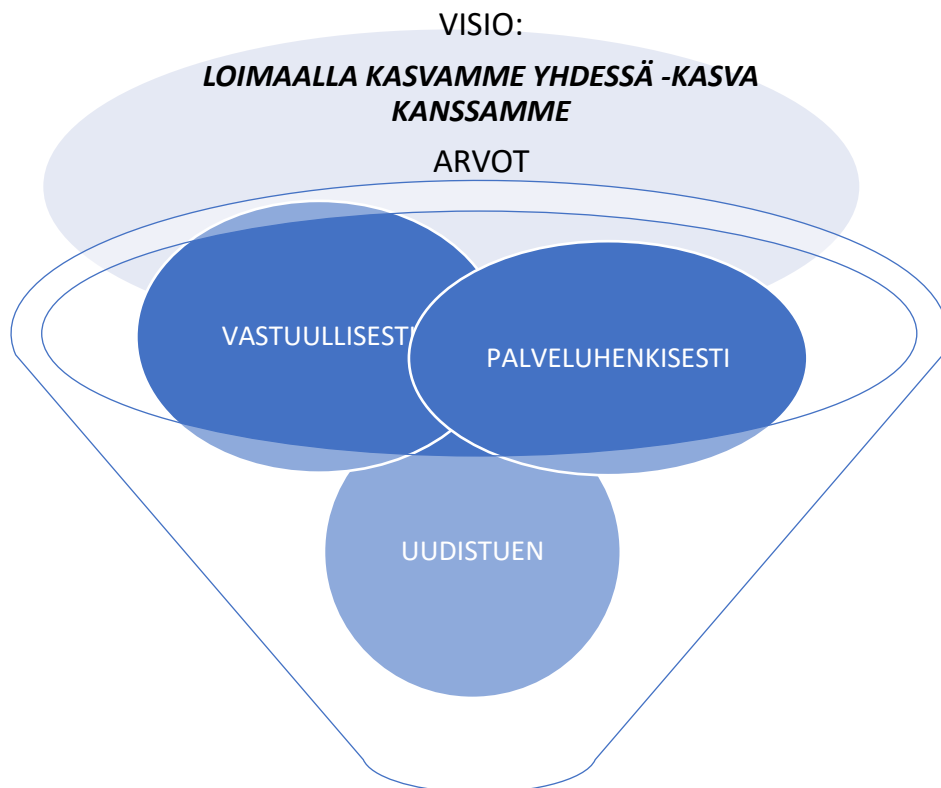
Strategian toteutumista seurataan vuosittain strategiaan valittujen Loimaan kehitystä kuvaavien mittareiden avulla tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Talousarviossa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita sekä määrärahat ja tuloarviot.

Toimialat laativat käyttösuunnitelmat, joihin sisältyvät suunnitelmat strategian toimialakohtaisesta toteuttamisesta.

Strategia päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa ja strategiaa arvioidaan jatkuvasti osana kaupungin taloussuunnittelua ja -seurantaa.

Merkittävimpiä päätöksiä valmisteltaessa kuvataan esittelytekstissä, kuinka päätös toteuttaa kuntastrategiaa.

Loimaa ON VETOVOIMAA

Vetovoiman visio:

Loimaalla elämä on sujuvaa. Loimaa tunnetaan yhteisöllisyydestä, yrityksistä, yhdessä tekemisestä ja palveluista.

<p style="text-align: center;">Tavoite: Loimaa on seudullinen asiointi- ja palvelukeskus</p>		
Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Huolehdimme sujuvista palveluista.	Yritys- ja asukaskysely, toimialojen sisäinen itsearviointi	Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat
Pidämme asumisen ja yritys-elämän toimintaympäristöt edullisina.	Tonttien hinnat, kaukolämmön ja vesihuollon hinnat, kiinteistövero-%	
Kehitämme sähköisten palvelujen saatavuutta.	Uusien sähköisen asiointin palvelujen määrä	
Kehitämme palvelujamme yhteistyökumppanien kanssa.	Yritys- ja asukaskysely	
<p style="text-align: center;">Tavoite: Loimaa on yritysmyönteinen</p>		
Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme yritysten toimintaympäristön kunnossa.	Uusien yritysten ja työpaikkojen määrä, yritysten liikevaihto, yritystonttien hinnat	Kaupunginhallitus/ Elinvoima-palveluala
Tarjoamme yritys- ja elinkeinotoimintaa tukevia ajantasaisia ja sujuvia kaavoitusratkaisuja.	Yritysalueiden ja -tonttien määrä	
Tarjoamme yritys-toimintaan kannustavat ja ohjaavat yritys- neuvontasekä elinvoimapalvelut.	Yrityskysely, asiakaspalaute	
Toteutamme yrittäjyyskasvatusta.		
Kannustamme aktiivisesti pienyrittäjyyteen.		

Tavoite: Loimaa on aktiivinen viestijä ja markkinoija		
Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
<p>Markkinoimme aktiivisesti Loimaata turvallisena asuinpaikkana ja hyvänä kasvupaikkana yrityksille.</p> <p>Luomme positiivista kuvaa Loimaasta.</p> <p>Pidämme kiinni siitä, että tieto kulkee avoimesti ja aktiivisesti.</p>	<p>Loimaalle muuttaneiden määrä, kaupungin tapahtumiin osallistuneiden määrä, uusien yritysten määrä</p> <p>Mielikuvakysely</p> <p>Asukaskysely, toimialojen sisäinen itsearviointi</p>	<p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p>

Loimaa ON PITOVOIMAA

Pitovoimamme rakentuu rohkeasta tulevaisuuteen katsovasta ja osallistavasta ilmapiiristä. Pidämme omistamme huolta. Olemme hyvä työnantaja ja tyytyväisyys näkyy myös hyvänä palveluna.

Tavoite:		
Loimaa on työpaikkatarjonnaltaan monipuolinen ja hyvät mahdollisuudet yrittämiselle takaavat kaupungin kehityksen, vireyden ja kasvun.		
Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Vahvistamme paikallista ja alueellista yhteistyötä yritysten kasvun edistämiseksi ja uuden yritystoiminnan kehittämisessä.	Yritysten määrä, liikevaihto, henkilöstömäärä	Kaupunginhallitus/ Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala
Otamme paikalliset yritys- ja elinkeinovaikutukset huomioon palvelujamme uudistettaessa ja niitä kilpailutettaessa.	Yritysvaikutusten arviointimenettely, tarjousten lukumäärä / kilpailutus, elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO)	Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat
Edistämme ammatillista koulutusta sekä työperäistä maahanmuuttoa elinkeinoelämän ja yritysten osaavan työvoiman saannin varmistamiseksi.	Yritysten henkilöstö- ja koulutustarpeiden seurantatiedot	Kaupunginhallitus / Elinkeino- ja kaupunkikehitys -palveluala
Vaikutamme seudullisten ja valtakunnallisten liikenneyhteyksien parantamiseen.	Seudullisten ja valtakunnallisten suunnitelmien valmistelu-, seuranta- ja toteuttamistiedot.	
Hyödynnämme ja edistämme työssäkäynnin mahdollisuuksia, jotta Loimaalta on sujuvaa käydä muualla töissä.	Työssäkäynti- ja työllisyystiedot/-tilastot	

Tavoite: Loimaa on turvallinen asuinympäristö.		
Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Huolehdimme turvallisuudesta, esteettömästä ja saavutettavasta asuin- ympäristöstä.	Asukkaiden kokema hyvinvointi (hyvinvointikertomuksen mittarit)	Kaupunginhallitus / Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala / Tekniikka ja ympäristö -toimiala
Kehitämme kaupunkikeskustaa keskeiset palvelut tarjoavana viihtyisänä ja turvallisena asiointi- ja asumis- keskkitymänä.	Asukaskyselyt, alueelliset palvelutasovertailut	Kaupunginhallitus / Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala / Tekniikka ja ympäristö -toimiala
Kehitämme kaupungin sisäisiä asiointi- ja liikenneyhteyksiä.	Juna- ja linja-auto- / asiointivuorojen määrä / yhteystiheys	Kaupunginhallitus/ konsernijohto/ sivistystoimiala
Mahdollistamme monipuolisen tonttitarjonnan erilaisiin tarpeisiin.		Kaupunginhallitus/ Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala / Tekniikka ja ympäristö -toimiala
Järjestämme monipuolisen ja edullisen asunto- tarjonnan luontoa ja virkistysmahdollisuuksia hyödyntäen.	Kaavoitettujen, rakennusvalmiiden ja luovutettujen tonttien määrä	Kaupunginhallitus / Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala / Tekniikka ja ympäristö -toimiala
Huolehdimme erinomaisen käyttöveden tarjonnasta ja toimivasta jäteveden käsittelystä.	Väestönkehityksen seutukohtaiset mittarit; muuttajatutkimus/ -selvitys	Kaupunginhallitus / Elinkeino- ja kaupunkikehitys - palveluala / Tekniikka ja ympäristö -toimiala Vesihuolto-toimiala
	Veden- ja jäteveden laatu- ja hintataso- vertailut	

Tavoite: Loimaa on yhtenäinen ja osallistava.		
<p>Toimenpiteet</p> <p>Kehitämme uusia osallistumis- ja vaikuttamis- mahdollisuuksia lähi- demokratian toteuttamiseksi.</p> <p>Kehitämme toiminta- tapoja ja viestintää tiedonkulun parantamiseksi ja yhteistyön tukemiseksi.</p> <p>Kannustamme loimaalaisia osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin ja tuemme yhdistyksiä ja järjestöjä järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tuki- verkoston.</p>	<p>Mittarit</p> <p>Käyttöön otettujen toimintatapojen määrä ja vaikuttavuuden arviointi</p> <p>Asukaskysely, toimialojen sisäinen itsearviointi</p> <p>Asukaskysely; yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot, toimi- alojen sisäinen itsearviointi.</p>	<p>Vastuutaho</p> <p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p>
Tavoite: Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja – Loimaalla on hyvä tehdä töitä.		
<p>Toimenpiteet</p> <p>Teemme päätöksiä pitkäjänteisesti ja strategian mukaisesti.</p> <p>Parannamme palvelujemme tuloksellisuutta, vakautamme talouttamme ja turvaamme toimintamme jatkuvuutta sopeuttamalla palvelurakenteita.</p> <p>Uudistamme ja päivitämme henkilöstöpolitiikan linjaukset ja ohjeistuksen kaupunkistrategian mukaisiksi.</p> <p>Sopeutamme henkilöstömäärää muuttuvien ja uudistettavien palvelurakenteiden ja -tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Parannamme työhyvinvointia, työn tuottavuutta, osaamista ja palveluja yhdessä henkilöstön kanssa.</p> <p>Asetamme konserni-</p>	<p>Mittarit</p> <p>Strategisten tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain toiminta- kertomuksessa.</p> <p>Seuranta ja säännöllinen raportointi (kuukausiraportit, osavuosikatsaukset, tilinpäätös); talouden tunnusluvut</p> <p>Henkilöstölinjausten mukaiset seurantatiedot ja tunnusluvut</p> <p>Henkilöstömäärä</p> <p>Työtyytyväisyyskyselyn mittarit, sairauspoissa-</p>	<p>Vastuutaho</p> <p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p> <p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p> <p>Kaupunginhallitus/ Hallinto-palveluala</p> <p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p> <p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p>

<p>yhteisöille strategiset tavoitteet valtuusto- kausittain.</p> <p>Kehitämme konsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja.</p>	<p>olot, työntekijöiden vaihtuvuus, osaamisen kehittämissuunnitelma Strategisten tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain toimintakertomuksessa</p> <p>Seuranta ja säännöllinen raportointi (kuukausiraportit, osavuositarkastukset, tilinpäätös) Konserni- ja omistus- ohjauksen toimivuuden seuranta ja arviointi vuosittain.</p>	<p>Kaupunginhallitus/ Hallinto-palveluala</p> <p>Kaupunginhallitus/ Hallinto-palveluala</p>
--	--	---

Loimaa ON HYVINVOIVAA

Hyvinvoinnin visio:

Loimaalla voidaan hyvin. Tarjoamme sujuvat ja asukkaiden hyvinvointia tukevat palvelut ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet.

Loimaalaiset pitävät huolta hyvinvoinnistaan.

<p style="text-align: center;">Tavoite:</p> <p style="text-align: center;">Loimaa on hyvinvoivien, omatoimisten ja aktiivisten asukkaiden kaupunki.</p>		
<p style="text-align: center;">Toimenpiteet</p>	<p style="text-align: center;">Mittarit</p>	<p style="text-align: center;">Vastuutaho</p>
<p>Tuemme loimaalaisten hyvinvointia ennakoivasti.</p> <p>Korostamme liikunnan merkitystä ja tuemme kaikenikäisten liikkumista.</p> <p>Kannustamme asukkaita monipuoliseen harrastustoimintaan.</p>	<p>Asukas- ja asiakas-tyytyväisyysarviointi/ -mittaukset</p> <p>Hyvinvointikertomuksen seuranta- ja arviointi- tiedot (TEA pistemäärä); THL-sairastavuus- indeksi, kouluterveyskyselyt.</p>	<p>Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat</p>

Tavoite: Loimaalla on sujuvat palvelut.		
Toimenpiteet Turvaamme peruspalvelut. Parannamme palvelujen saavutettavuutta. Arvioimme ja kehitämme palvelujamme asiakaspalautteen perusteella.	Mittarit Kaupallinen palvelutarjonta, alueellinen kilpailukykyvertailut, palvelutasoverailu / julkiset palvelut Uusien tapojen käyttöönotto palvelujen järjestämisessä Asukas- ja asiakas- tyytyväisyysarviointi/ -mittaukset	Vastuutaho Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat
Tavoite: Loimaalla et ole yksin.		
Toimenpiteet Kehitämme syrjäytymisen syiden tunnistamista ja panostamme oikea-aikaiseen tukemiseen. Rakennamme turvallisia ja terveellisiä rakennuksia ja asuin- ja kasvu ympäristöjä. Kokeilemme rohkeasti uusia ja osallistavia toimintatapoja ja välineitä elämisen laadun sekä hyvinvoinnin parantamiseksi.	Mittarit Hyvinvointikertomuksen seuranta- ja arviointi- tiedot asiakastyytyväisyysarviointi/ -mittaukset	Vastuutaho Kaupunginhallitus/ toimielimet/palvelualat

3 YLEISOSA

3.1 Loimaan talous tiivistettynä

- **Kaupungin taloutta korjataan tasapainottamisohjelmalla.** **Tilinpäätösennusteen 2020** mukaan tulos Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulosennuste huomioiden on noin **2,4 milj.euroa ylijäämäinen** ja taseen alijäämä tulisi vuoden lopulla olemaan 5,2 milj.euroa. **Tilinpäätösennusteen toteutuminen sisältää kuitenkin riskejä.** Talouden tasapainottamiseen liittyvät valmistelut aloitettiin vuonna 2018 ja sen työstämistä jatkettiin vuonna 2019. Vuoden 2020 talousarvio sisältää talouden tasapainottamisen toimenpiteet vuosille 2020 - 2023. Tasapainottamistoimenpiteitä on tarkistettu vuoden 2021 talousarvion valmistelun yhteydessä. **Kaupungin tulos tulee olemaan vuonna 2021 ylijäämäinen 1,1 milj. euroa.** Loimaan Vesi-liikelaitos huomioiden kaupungin tulos tulee olemaan noin 1,2 milj.euroa.
- **Menoissa on kasvupainetta mutta kasvu pysyy maltillisena.** Toimintakulut laskevat kuitenkin talousarvioon 2020 nähden 1,2 prosenttia. Eniten kuluja kasvattaa henkilöstökulut 0,7 prosenttia ja avustuskulut 2,1 prosenttia.
- **Käyttötulot vähenevät merkittävästi.** Käyttötulot laskevat talousarvioon 2020 nähden -10,6 prosenttia. Suurin selittävä tekijä on yhden akuutin kuntoutusosaston sulkeminen.
- Positiivista kehitystä lupaavat **valtionosuudet**, jotka nousevat talousarvioon 2020 nähden 6,8 prosenttia. Valtionosuuksien korotuksesta 794 000 euroa on koronatukea.
- **Verotulojen odotetaan vähenevän** talousarvioon 2020 nähden 1,3 prosenttia. Tilinpäätösennusteeseen nähden verotulot nousevat 3,5 prosenttia. Eniten nousee yhteisöverotuotto 17,8 prosenttia. Nousun suurin selittävä tekijä on väliaikainen yhteisöveron jako-osuuden korotus 10 prosenttia sekä 2% prosentin pysyvä nousu varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen menettämisen kompensationsa.
- **Nettoinvestointimenot ovat 4,4 milj. euroa**
- **Lainakanta laskee tilinpäätösennusteen mukaan vuodesta 2020 noin 1,4 milj.euroa.** Vuoden 2020 lopulla lainakanta (mukana Loimaan Vesi-liikelaitokselta saatu laina) tulisi olemaan yhteensä 45,1 milj.euroa ja vuoden 2021 yht. 43,7 milj. euroa. Lainaa tulisi vuoden loppuun 2021 mennessä asukasta kohden olemaan 2 750 euroa.
- **Veroprosentit pysyvät vuonna 2021 ennallaan.** Tuloveroprosentti on 21,00, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00, vakituisen asunnon 0,50 prosenttia, muun asuinrakennuksen 1,05 prosenttia ja voimalaitoksen 2,00 prosenttia.
- **Talousarvio 2021 sisältää 36,8 henkilötyövuoden vähennyksen.**

Tulot	Verotulot 56,0 milj.€ (2020 56,8 milj.€)	Valtionosuudet 45,0 milj.€ (2020 42,1 milj.€)	Myynti- ja maksutulot 12,0 milj.€ (2020 13,9 milj.€)	Muut tulot 4,0 milj.€ (2020 4,0 milj.€)		
	Menot	Hyvinvointivaliokunta 70,3 milj.€ (2020 72,0 milj.€)	Sivistysvaliokunta 22,4 milj.€ (2020 22,3 milj.€)	Elinympäristö 11,8 milj.€ (2020 11,9 milj.€)	Kaupunginhallitus 7,1 milj.€ (2020 6,8 milj.€)	
		Tunnuslukuja	Lainakanta 2021 43,7 milj.€	Nettoinvestoinnit 3,7 milj.€ (2020 4,9 milj.€)	Vuosikate/poistot 136,6 % (2020 99,6 %)	Tilikauden 2021 tulos 1,1 milj.€ (2020 TA 27 700 €)
			Väestö elokuu 15 770 (2020 16 032)	Tulovero-% 21,00	lainakanta 2 750 €/asukas	Työttömyysaste elokuu 10,4 (2020 6,8 %)

3.2 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriö (VM) on lokakuussa 2020 julkaissut taloudellisen katsauksen sekä Kuntatalousohjelman vuodelle 2021. Katsauksen mukaan Suomen talous on supistunut kolme vuosineljännestä peräkkäin. VM ennustaa talouden supistuvan 4,5 prosenttia vuonna 2020. Keväällä Kiinasta Eurooppaan rantautunut koronapandemia on kuitenkin vahingoittanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksia alkuvuonna. Kesän aikana pandemia rauhoittui, mikä sai kotitaloudet liikkeelle ja kuluttamaan. Talous toipuu tästä huolimatta hitaasti. Lisäksi koronatartuntojen voimakas lisääntyminen ja uudet rajoitukset varjostavat toipumista edelleen.

Koronapandemia johti syvään maailmantalouden taantumaan. Monet indikaattorit viittaavat siihen, että talous elpyy kulkuvan vuoden kolmannelta neljänneksestä lähtien. Maailmantalouden ennustetaan supistuvan yli 6 prosenttia vuonna 2020 ja kääntyvään 5,5 prosentin kasvuun ensi vuonna.

Sekä lyhyet markkinakorot ja valtionlainojen korot ovat historiallisen alhaiset. Lyhytaikaiset korot ovat laskeneet kevään väliaikaisen nousun jälkeen. Korokojen ennustetaan nousevan maltillisesti lähivuosina.

Pandemian aiheuttama epävarmuus hidastaa ulkomaisen kysynnän kasvua monilla Suomen viennille keskeisillä toimialoilla. Tämän seurauksena vienti jatkaa vähenemistä edelleen vuoden 2020 aikana. Myös teollisuuden loppuvuoden näkymät ovat vaisut. Palveluista ICT- ja liike-elämän palveluiden näkymät ovat paremmat kuin aloilla, jotka kärsivät suoraan liikkumisen rajoitteista ja kuluttajien luottamuksen vähenemisestä.

Yksityisten investointien kasvu on heikointa vuoden 2020 kolmannelta neljänneksellä ja jatkuu heikkona vielä vuoden lopussa. Vuoden alkupuolella rakentamisessa oli nähtävillä ennakoitua positiivisempaa kehitystä. Yksityisten investointien kasvuvauhti on 2021 ja 2022 noin -1,1 prosenttia, joten niiden suhde BKT:hen jää noin 19 prosenttiin kyseisellä ennustejaksolla.

Palveluiden kulutus on kärsinyt eniten epidemian takia. Kuluttajien varovaisuuden ennakoidaan vaikuttavan palveluiden kulutukseen vielä ensi vuonna. Tavaroiden kulutuksen arvioidaan palautuvan normaalitasolle vuoden 2021 alkupuolella.

Vuonna 2019 Suomen bruttokansantuote kasvoi 1,1 prosenttia, vuonna 2020 BKT:n ennustetaan supistuvan -4,5 ja vuonna 2021 BKT ennustetaan kasvavan 2,6 prosenttia ja vuonna 2022 1,7 prosenttia.

Kuntien taloudellisen tilanteen kehittyminen

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2019 poikkeuksellisen jyrkästi. Vuonna 2019 kunnan vuosikate oli negatiivinen 65 kunnalla ja tilikauden tulos alijäämäinen 224 kunnalla. Vuosikate suhteessa poistoihin oli 76 prosenttia. Edellisen kerran näin heikkoja kuntatalouden tunnuslukuja on ollut vuonna 2012.

Vuosi 2019 oli kuntataloudelle haasteellinen. Keskeisiä syitä taloushaasteisiin olivat vuoden alussa käyttöön otettu tulorekisteri ja verokorttiuudistus, jotka hidastivat tuloverojen kertymistähtia kalenterivuoden sisällä. Myös valtionosuuksiin kohdistui useita leikkauksia vuonna 2019. Kuntien talousongelmiin helpotusta toi hallituksen päätös aikaistaa kertaluonteisen valtionosuuskompensaation maksatusta vuodelle 2019.

Koronapandemia, väestön ikääntyminen ja hallituksen päätökset lisäävät lähivuosina kuntien menoja. Talouden ennustaminen nykytilanteessa on erittäin haasteellista. Kun viime syksynä ennakoitiin, että kuntatalous saa tilikauden tuloksen kuluvana vuonna aavistuksen ylijäämäiseksi niin kevään koronapandemia muutti ennusteita huomattavasti. Keväällä kuntien ja kuntayhtymien tulosten arvioitiin laskevan -1,3 miljardiin euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran -3,3 miljardiin euroon. Elokuussa tilanne kuitenkin näytti hieman suotuisemmalta mutta lokakuussa jo taas heikommalta. Koronan lopulliset kuntatalousvaikutukset ovat vielä epäselvät.

Hallitus on tukenut kuntakenttää kahdella suoralla koronatukipaketilla sekä muilla tukitoimilla. Ensimmäinen tukipaketti oli 1,4 miljardia euroa ja toinen 1,45 miljardia euroa. Koronatukia on pyritty kohdentamaan kunnille niin, että tuki kohdentuisi mahdollisimman hyvin niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi on vaikuttanut voimakkaimmin. Tukitoimet jakaantuvat pääasiassa vuosille 2020 ja 2021. Vuoden 2022 osalta tukien tarvetta tarkastellaan erikseen vuoden 2021 syksyllä.

Toimintamenojen kasvu on kehitysarvion mukaan voimakkaimmillaan 2020-2021, mutta kasvu maltillistuu sen jälkeen. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla menot kasvoivat maltillisesti, kun osa palveluista on ollut rajoitustoimien piirissä. Vuoden 2020 jälkipuoliskolla toimintamenoja kasvattaa etenkin covid19 -viruksen testaus. Kuntien peruspalveluiden hintaindeksi nousee vuonna 2020 yhteensä 0,9 prosenttia.

Toimintamenoja kasvattaa kunta-alan palkkaneuvottelujen sopimusratkaisu. Se lisää työvoimakustannuksia 1,12 prosenttia vuonna 2020 ja 2,07 prosenttia vuonna 2021. henkilökustannusten hintaa kasvattaa vuonna 2021 myös työttömyysvakuutusmaksun korotus.

Koronakriisi ei pudota kuntien verotuloja niin voimakkaasti kuin vielä keväällä ennakoitiin. Osittain verotulojen hyvä kehitys johtuu siitä, että valtio on korottanut kuntien yhteisöveron jako-osuutta vuonna 2020 ja 2021. Kunnallisveron ennakoidaan kasvavan noin kaksi prosenttia sekä kuluvana että ensi vuonna. Yhteisöveron jako-osuuden korotus lisää yhteisöverotuloja sekä kuluvana että tulevana vuotena. Yhteisöverotulojen kasvuun sisältyy kuitenkin merkittäviä riskejä. Yhteensä verotulojen arvioidaan lisääntyvän yli 4 prosentilla vuonna 2021.

Kuntien valtionosuudet nousevat vuonna 2020 noin kahdella miljardilla eurolla. Valtionosuuksia kasvattavat erityisesti koronatukipaketit. Niiden lisäksi valtionosuuksia kasvattavat lakisääteinen indeksikorotus, verokompensaatoiden kasvu sekä hallituksen linjaamat kuntien tehtävien laajennukset sekä kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit. Vuonna 2021 valtionosuudet laskevat 0,6 miljardilla eurolla, mutta sen jälkeen valtionosuuksien muutos tasaantuu.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate ja tilikauden tulos vuonna 2020 ovat muodostumassa selvästi paremmiksi kuin mitä keväällä odotettiin. Koronapandemian vuoksi kaikki ennusteet sisältävät suuria riskejä niin parempaan kuin huonompaan suuntaan. VM:n ennuste pohjautuu olettamukselle, että koronapandemia kehittyi Suomessa hallitusti ja talous lähtee maltilliseen kasvuun sen jälkeen.

Koronapandemian lisäksi taluspaineita aiheuttavat myös väestön ikääntyminen, häiriökäsyntä ja tehtäväkentän muutoksiin liittyvät kustannuspaineet.

Kehitysarvion painelaskelmissa hyödynnetty kuntien peruspalveluiden laskennallinen palvelutarvearvio johdetaan väestön ikärakenteen muutoksesta. Päivittyneen arvion

mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu on keskipitkällä aikavälillä keskimäärin 0,9 prosenttia vuodessa. Sen sijaan koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa palvelutarve laskee keskimäärin 0,8 prosenttia vuodessa. Kokonaisuudessaan väestön ikärakenteen muutos kasvattaa kuntatalouden laskennallista peruspalveluiden palvelutarvetta noin 0,3 prosenttia vuodessa. Aikaisemmin arvio on keskimäärin 0,5 prosenttia.

3.3 Sosiaali- ja terveysalan valtakunnallinen uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja rakenteiden uudistuksen valmistelu jatkuu vuosina 2020 ja 2021. Tavoiteaikatauluksi on valtion toimesta annettu 1.1.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö toimitti esitysluonnoksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseksi lainsäädännön arviointineuvostolle 14.10.2020.

Sote -ministerityöryhmä on käynyt läpi sote-uudistuksen lausuntokierroksella 15.6.-25.9.2020 saadut lausuntopalautteet ja tehnyt linjauksia sekä muutoksia hallituksen esitysluonnokseen. Hallitus viimeistelee lakiesityksen lopulliseen muotoonsa lainsäädännön arviointineuvoston palautteen jälkeen. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle joulukuussa 2020. Kokonaisuuden voimaantulo vaatii eduskunnan hyväksynnän.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistäisi heti väliaikainen valmistelutoimielin esityksessä ehdotetun lainsäädännön voimaantultua. Aluevaalit ajoittuisivat alkuvuoteen 2022, jonka jälkeen aluevaltuustot aloittaisivat toiminnan.

Sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa merkittävässä määrin kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistus koskee myös pelastuslaitoksia.

Loimaan kaupungille sote-uudistus tarkoittaa erittäin isoa muutosta nykytilanteeseen vuodesta 2023 lähtien. Lähes 60 prosenttia kaupungin budjetista siirtyvät tulevalle maakunnalle. Työntekijöitä sosiaali- ja terveystalouksissa on 31.12.2019 ollut 507 henkilöä, joka on 47,7 prosenttia koko kaupungin henkilöstömäärästä. Lisäksi henkilöstömäärässä tulee huomioida tukipalveluja tuottavien työntekijöiden määrä, joka työskentelee sosiaali- ja terveystalouksella. Hekin tulisivat siirtymään uuteen organisaatioon. Kaupungin omistamia tiloja tuleva maakunta tulisi vuokraamaan 3 +1 vuosimallilla. Sen jälkeen kiinteistöjen ratkaisut ratkaistaan erikseen. Myös verotusoikeus kunnilla vähenee merkittävästi.

Vuosien 2021 ja 2022 Loimaan kaupungin sote-menot määrittävät valtion siirtolaskelmissa tulevan valtionosuustason kaupungille siirtymäajaksi vuosiksi 2023 – 2029. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli palvelut on tuotettu Loimaan kaupungissa ja sairaanhoitopiirissä tehokkaasti, on silloin vuoden 2023 jälkeinen valtionosuuskin suurempi kaupungille. Sairaanhoitopiirin alijäämät on omistajakuntien maksettava vuoden 2022 loppuun mennessä.

3.4 Loimaan taloudellinen kehitys

Kaupungin tulojen riittävyyttä käyttötalouksien arvioidaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

(Ei sis. vesi-liikelaitoksen kuluja)	TP 2015 (1000 €)	TP 2016 (1000 €)	TP 2017 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)	TP 2019 (1000 €)	TA 2020	TPE 2020 (1000 €)	TA 2021 (1000 €)	Muutos % (TA2020-2021)	TA 2022 (1000 €)	TA 2023 (1000 €)
Toimintatuotot	16 402	15 314	17 862	17 939	17 587	17 839	16 874	15 945	-10,6	16 551	16 622
Myyntituotot	7 001	6 369	8 165	7 786	8 408	8 229	7 560	6 648	-19,2	6 781	6 917
Maksutuotot	5 493	5 505	5 834	5 637	5 269	5 655	5 365	5 321	-5,9	5 427	5 536
Tuet ja avustukset	1 405	1 297	1 705	1 703	1 916	1 643	1 837	1 970	19,9	2 009	2 076
Muut toimintatuotot	2 503	2 143	2 158	2 813	1 994	2 312	2 112	2 006	-13,2	2 334	2 093
Valmistus omaan käyttöön	11	8									
Toimintakulut	-106 301	-107 773	-111 065	-113 392	-112 356	-113 134	-109 846	-111 794	-1,2	-111 226	-111 663
Henkilöstökulut	-48 728	-47 822	-46 092	-46 195	-45 605	-44 261	-43 388	-44 549	0,7	-44 629	-45 028
Palvelujen ostot	-44 822	-46 919	-51 566	-53 592	-53 429	-55 763	-53 375	-54 406	-2,4	-53 912	-53 972
Aineet ja tarvikkeet	-6 596	-6 331	-6 944	-7 208	-6 651	-6 985	-6 836	-6 876	-1,6	-6 794	-6 797
Avustukset	-5 108	-5 433	-4 789	-4 657	-4 539	-4 097	-4 217	-4 182	2,1	-4 182	-4 182
Muut toimintakulut	-1 047	-1 268	-1 674	-1 740	-2 132	-2 028	-2 030	-1 781	-12,2	-1 709	-1 684
Toimintakate	-89 888	-92 451	-93 203	-95 453	-94 769	-95 295	-92 972	-95 849	0,6	-94 675	-95 041
Verotulot	53 364	52 844	53 515	53 277	54 383	56 757	54 104	56 011	-1,3	56 094	57 025
Valtionosuudet	41 833	42 129	42 353	40 940	40 946	42 126	44 525	44 976	6,8	44 870	46 877
Rahoitustuotot ja -kulut	-267	-219	-78	-20	0	-71	-71	-1	-98,6	-36	-36
Vuosikate	5 042	2 303	2 587	-1 256	560	3 517	5 586	5 137	46,1	6 253	8 825
Poistot ja arvon alentumiset	-3 153	-3 080	-3 350	-4 038	-3 382	-3 531	-3 531	-4 059	15,0	-4 100	-4 150
Satunnaiset tuotot											
Satunnaiset kulut					-808						
Tilikauden tulos	1 889	-777	-763	-5 294	-3 630	-14	2 055	1 078	-47,5	2 153	4 675
Poistoeron lis./väh.+	41	39	36		34	41	34	38	11,8	41	41
TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 930	-738	-727	-5 294	-3 596	27	2 089	1 116	46,6	2 194	4 716
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT											
Asukasluku	16 468	16 273	16 160	16 032	15 875	16 032	15 770	15 875		15 875	15 875
Vuosikate/poistot, %	160	75	78	31	17	100	158	127		153	213
Vuosikate, €/asukas	306	142	160	-78	4	3	-82	324		394	556
Toimintatuotot/toimintamenot, %	15	14	16	16	16	16	15	14		15	15

TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Kaupungin tuloslaskelmassa esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2021 talousarvion mukainen toimintakate on -95 848 518 euroa

Vuosikate

Kaupungin tuloslaskelmassa esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Talouden tasapainon vähimmäisvaatimus on se, että vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen suuruinen, jotta kunnan tulorahoitus olisi riittävä. Loimaan kaupungin vuosikate vuonna 2021 on 5 137 132 euroa. Vuosikate on 1 077 632 euroa suurempi kuin poistot.

Vuosikate/poistot, %

Tunnusluku ”vuosikate/poistot %” kertoo tulorahoituksen riittävyyden käyttöomaisuuden kulumista vastaavien investointien rahoittamiseen. Vuosikatteen olisi ehdottomasti pysyttävä positiivisena ja katettava poistot, tällöin tulorahoitus mahdollistaisi poistotason suuruutta vastaavat vuotuiset korjausinvestoinnit ilman lisälainoitusta. Vuosikate/poistot% vuonna 2021 on 158 prosenttia.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Poistojen määrä on vuoden 2021 talousarvioissa 3 759 000 euroa. Tämän lisäksi poistot ja arvonalentuminen ryhmä sisältää arvonalentumiseen liittyvää kirjausta 300 000 euroa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vuoden 2021 tilikauden tulos on 1 116 032 euroa ylijäämäinen. Kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulos on 1 192 332 euroa.

3.5 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutoksen rahavirta. Näiden kahden nettomäärän erotus on sama kuin kaupungin kassavarojen muutos tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset 1000 €)	TP 2015 (1000 €)	TP 2016 (1000 €)	TP 2017 (1000 €)	TP 2018 (1000 €)	TP 2019 (1000€)	TA 2020 (1000 €)	TPE 2020 (1000 €)	TA 2021 (1000 €)	Muutos % 2021/TA2020	TA 2022 (1000€)	TA 2023 (1000€)
Kaupunki (ei Vesil.)											
Toiminnat ja investoinnit											
Toiminnan rahavirta	3 811	1 194	2 341	-2 211	-435	2 945	5 213	4 888	66,0	5 715	8 575
Vuosikate	4 010	1 887	2 587	-1 256	559	3 518	5 586	5 138	46,0	6 253	8 825
Satunnaiset erät					-808						
Tulorahoituksen korjaukset	-199	-693	-246	-955	-186	-573	-373	-250	-56,4	-538	-250
Investointien rahavirta	-2 360	-1 768	-2 786	-1 246	-2 863	-4 376	-3 527	-4 152	-5,1	-4 054	-2 332
Investointimenot	-3 325	-2 666	-3 142	-2 623	-3 182	-5 047	-4 000	-4 552	-9,8	-4 892	-2 882
Rahoitusosuudet invest.menoihin	368	12	35	266							
Pydyvien vast. hyöd. luovutustulot	597	886	321	1 111	319	671	473	400	-40,4	838	550
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 451	-574	-445	-3 457	-3 298	-1 431	1 686	736	-151,4	1 661	6 243
Rahoituksen rahavirta											
Antolainauksen muutokset	-10	-18	-22	-55	83	20	20	20	0,0	20	20
Antolainasaamisten lisäykset	-18	-18	-22	-65	-34	-20	-20	-20	0,0	-20	-20
Antolainasaamisten vähennykset	8			10	117	40	40	40	0,0	40	40
Lainakannan muutokset	470	-1 150	1 392	225	5 955	1 240	-2 935	-1 410	-213,7	-1 692	-6 027
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000		6 000	5 000	10 000	6 500	2 000	4 000	-38,5	3 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 180	-4 850	-4 543	-4 985	-4 685	-5 260	-4 935	-5 410	2,9	-5 192	-4 527
Lyhytaikaisten lainojen muutos	650	3 700	-65	210	640	0	0	0			-1 500
Oman pääoman muutokset											
Muut maksuvalmiuden muutokset	-496	-381	704	1 490	98	0	0	0			
Rahoituksen rahavirta	-36	-1 549	2 074	1 660	6 136	1 260	-2 915	-1 390	-210,3	-1 672	-6 007
Rahavarojen muutos	1 415	-2 123	1 629	-1 797	2 838	-171	-1 229	-654	282,5	-11	236
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT											
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-2 097	-4 855	2 934	-3 707	-6 323	-9 205	-6 088	-4 778		-2 672	7 028
Investointien tulorahoitus %	136	71	83	53	18	70	140	113		128	306
Laskennallinen lainanhoitokate	0,79	0,41	0,52	-0,18	0,16	0,69	1,12	0,95		1,19	1,89
Lainamäärä (1000 €)	41 575	40 424	41 817	41 966	47 996	49 236	45 061	43 651		41 959	35 932
Kassan riittävyys, pv	14	8	13	10	8	7	4	4		4	5
Asukasmäärä	16 468	16 273	16 160	16 032	15 875	16 032	15 770	15 875		15 875	15 875
Lainat €/asukas	2 524	2 484	2 588	2 621	3 023	3 071	2 857	2 750		2 643	2 263

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus, % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella eli ns. käyttötalouden ylijäämällä, tunnusluvussa eivät ole mukana käyttöomaisuuden myynnistä kertyneet myyntivoitot, joiden kokonaismäärä saattaa vuosittain huomattavastikin vaihdella. Tunnuslukuarvo on hyvä, jos luku on yli 100 %, tyydyttävä arvon ollessa 80-100 % ja huono alle 50 %. Loimaan investointien tulorahoitus vuonna 2021 on 113 %. Tunnusluku on hyvä.

Lainakannan muutokset

Lyhytaikaisten lainojen ja kuntatodistusten enimmäismäärä on 20,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaista lainaa on 30.9.2020 ollut nostettuna yhteensä 13 milj. euroa. Vuonna 2021 pitkäaikaisia talousarviolainoja nostettaisiin lisää 4,0 milj.eurolla.

Kaupungin lainakannan kehittyminen

Tilinpäätösennusteen mukaan kaupungin lainakanta tulee olemaan vuoden 2020 lopulla noin 45,1 miljoonaa euroa, kun talousarviossa 2020 lainamäärä vuoden 2020 lopulla arvioitiin olevan 49,2 milj. euroa. Lainanmäärän vähäisempi tarve johtuu mm siitä, että investointeja toteutuu vuonna 2020 noin 1 milj. euroa vähemmän kuin mitä talousarviossa 2020 on varattu. Lisäksi pienempään lainamäärätarpeeseen vaikuttaa vuonna 2019 nostettu lisälaina, jota ei kokonaisuudessaan tarvittukaan loppuvuodesta. Vuonna 2021 lainaa otetaan lisää 4,0 milj. euroa. Lainakanta laskee vuonna 2021 vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen nähden noin 1,4 milj. euroa.

Taloussuunnittelukaudella Loimaan kaupungin lainakanta arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä 42,0 milj. euroa ja vuonna 2023 yhteensä 35,9 milj.euroa.

Lainamäärissä on huomioitu Loimaan kaupungin ottama laina Loimaan Vesi-liikelaitokselta. Kyseinen lainamäärä on elokuussa 2020 ollut 4,9 milj. euroa.

Vieraan pääoman määrää arvioitaessa tulee huomioida, että Loimaan kaupunki on toteuttanut kaksi merkittävää rakennushanketta leasingrahoituksella. 31.12.2019 Loimaan kaupungilla ja Vesi-liikelaitoksella on ollut yhteensä 12,3 milj. euroa leasingvastuuvelkaa. Kaupungilla leasingvastuuvelkaa on yhteensä 2,4 milj. euroa, joista Puistometsän päiväkodin

osuus on 1,9 milj. euroa ja laitteiden ja kaluston osuus 0,5 milj. euroa. Loimaan jätevedenpuhdistamoon liittyvää leasingvastuuvulkaa on jäljellä n. 9,9 milj.euroa.

3.6 Talouden ja toimintojen sopeuttaminen

Kuntalain mukaan kuntien ja kuntayhtymien tulevien vuosien taloussuunnitelmien tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Arvioitaessa kuntien kykyä suoriutua velvoitteistaan ja palvelutuotannostaan otetaan jatkossa huomioon koko kuntakonsernin taloudellinen tila.

Lisäksi kuntalain 115 §:n mukaan kunnan taseen sisältäessä kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan ja kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää. Lainsäädäntöä on tiukennettu siten, että alijäämä tulee kattaa määräajassa, eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Erillisestä toimenpideohjelmasta on luovuttu ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Tasapainoinen talous antaa perustan kuntalaisille tuotettavien palvelujen ja lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Tasapainoinen talous mahdollistaa alueen elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden ja investointien toteuttamisen.

Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi -liikelaitoksen tase kääntyi alijäämäiseksi vuonna 2018 ollen -4,4 milj. euroa. Vuoden 2019 alijäämäinen tulos 3,2 milj. euroa kasvatti taseen alijäämän 7,6 milj. euroon.

Loimaan kaupungin tulos tulee 2020 tiinpäätösennusteen mukaan olemaan ylijäämäinen Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulosennuste huomioiden noin 2,4 milj. euroa. Tulosennuste kuitenkin sisältää riskejä, joita ovat mm koronaepidemiatilanteen jatkumisen vaikutukset talouteen ja erikoissairaanhoidon tuloksen lopullinen tulos. Tulosennuste sisältää 1,5 milj. euron kuntaosuusmaksun alennuksen loppuvuodelle mutta ei mahdollista erikoissairaanhoidon tekemää mahdollista alijäämää.

Tilinpäätöksen ja taloussuunnitelmakauden puitteissa Loimaan kaupungille muodostui tarve kuntalain 110 §:ssä tarkoitetun toimenpideohjelman laatimiseen vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen. Valtuusto edellytti vuoden 2019 tuloveroprosentista päätettäessä, että toimialakohtaisen talouden tasapainottamisohjelman laatiminen on aloitettava heti vuoden 2019 alusta ja ulotuttava valtuustokauden loppuun asti.

Yksilöityjen toiminnan ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden valmistelu ja toteuttaminen aloitettiin talousarvion 2018 valmistelun yhteydessä. Valmistelua asetettiin tekemään kaupunginhallituksen ohjauksessa oleva kaupunginhallituksen nimeämä taloustyöryhmä. Toimenpiteiden toteuttamista ja niiden seuranta on jatkettu vuosien 2019 ja 2020 aikana. Taloustyöryhmä on kokoontunut vuoden 2019 aikana 13 kertaa ja vuonna 2020 7 kertaa.

Ensimmäiset talouden sopeuttamistoimenpiteet hyväksyttiin valtuustossa 15.4.2019. Tämän jälkeen sopeuttamistoimenpiteiden työstämistä jatkettiin ja ne hyväksyttiin vuoden 2020 talousarviossa ja vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelmassa.

Vuoden 2020 alkupuolella Suomeen ja Eurooppaan rantautunut koronaepidemia heikensi taloustilannetta huomattavasti. Vuoden 2020 tilinpäätösennuste oli maaliskuussa jopa 4,6 milj. euroa alijäämäinen. Taloustilanne ja sen ennakoitiin muuttui hyvin epävarmaksi. Kevään huomattavasti heikompaan tulosennusteeseen vaikutti suurimmaksi osaksi ennusteet verotulojen vähäisemmästä kertymästä.

Taloustilannetta korjattiin valtion toimesta 2.6.2020 lisätalousarvioesityksellä. Lisätalousarviossa hallitus päätti tukea vuonna 2020 kuntia ja sairaanhoitopiirejä yhteensä 1,4 miljardilla eurolla. Loimaan kaupungin saama osuus tuesta on yhteensä noin 2,8 milj. euroa. Tukipaketti muodostuu noin 2,0 milj. euron peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksestä ja kuntien yhteisöverotuoton 10 prosentin jako-osuuden korotuksesta, josta Loimaan osuus on noin 785 000 euroa.

Tämän jälkeen elokuussa 2020 VM teki päätöksen, että keväällä 14.4.2020 päätettyä verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatiota ei olisi tarvetta maksaakaan niin paljon kuin keväällä ennakoitiin. Lykkäysmenettelyn kompensatiota oli ehditty maksaa elosyyskuussa valtionosuusmaksatuksen yhteydessä. Valtionosuuksia tullaan saamaan loppuvuonna noin 850 000 euroa vähemmän kuin mitä huhtikuussa 2020 oli alustavasti päätetty maksaa.

Koronaepidemia vaikuttaa verotulojen menetyksen lisäksi kaupungin käyttötalouteen. Tulomenetyksen vaikutus on noin 190 000 euroa ja menoihin kohdistuva menojen lisäys on noin 500 000 euroa. Menoja taas vastaavasti vähemmän on toteutunut koronaan liittyen mm koulukuljetus- ja elintarvikemenojen osalta yhteensä noin 500 000 euroa.

Tilanne koronaepidemian osalta elää koko ajan ja lopullisista vaikutuksista kaupungin talouteen ja vuoden 2020 tulokseen ei voi edes vielä tarkkaan arvioida.

Tilinpäätösennuste 2020 vuodelle on tällä hetkellä suotuisa ja näyttää 2,4 milj.euroa ylijäämäiseltä.

Taseen kertyneet ali-/ylijäämät vuodesta 2016:

Vuosi	Kaupunki	Vesi	Yhteensä	TA -vuosi	Taseen kertynyt ali-/ylijäämä kaupunki	Veden kertynyt ali-ylijäämä	Kaupunki ja Vesi Yhteensä
2016	-6 577 845	8 014 486	1 436 641	TP2016/alijäämä	-6 577 845	8 014 486	1 436 641
2017	-727 064	-48 951	-776 015	TP2017/alijäämä	-7 304 909	7 965 535	660 626
2018	-5 259 175	239 282	-5 019 893	TP2018/alijäämä	-12 564 084	8 204 817	-4 359 267
2019	-3 597 700	403 419	-3 194 281	TP2019/alijäämä	-16 161 784	8 608 236	-7 553 548
2020	27 700	27 300	55 000	TA2020/tulos	-16 134 084	8 635 536	-7 498 548
2020	2 092 000	300 000	2 392 000	TAE	-14 069 784	8 908 236	-5 161 548
2021	1 116 000	76 300	1 192 300	TS2021/tulos	-12 953 784	8 984 536	-3 969 248
2022	2 195 000	76 300	2 271 300	TS2022/tulos	-10 758 784	9 060 836	-1 697 948
2023	4 715 000	76 300	4 791 300	TS2023/tulos	-6 043 784	9 137 136	3 093 352
	-6 043 784	9 137 136	3 093 352				

Kevään huono taloustilanne heijastui Loimaan kaupungin vuoden 2021 kehysvalmisteluihin. Epävarman taloustilanteen vuoksi vuoden 2021 kehysvalmistelun yhteydessä todettiin tarvetta talouden lisätasapainottamiselle. Myös talousarviossa 2020 olleita valtuuston hyväksymiä tasapainotustoimenpiteitä haluttiin tarkistaa vuoden 2021 talousarviota laadittaessa. Kaupunginhallitus antoi 15.6.2020 tavoitteeksi yhteensä 3,8 milj.euron vähentämisen vuoden 2021 kehysten toimintakatteesta ja tulostavoitteeksi 0,5 milj.euroa.

Kehyksen pohjalla oli vuoden 2020 talousarviossa oleva taloussuunnitelmavuoden 2021 käyttötaloussuunnitelma tasapainottamistoimenpiteinen. Valtionosuudet ja verotulot oli arvioitu toukokuussa 2020 julkaistujen ensimmäisten Kuntaliiton laskelmien mukaan. Lisäksi kehyksestä poistettiin 2020 talousarviossa päätetty kunnallisveroprosentin korotus 0,5 prosenttia (vaikutus tuloihin 1 milj. euroa) ja lisättiin 250 000 euron varaus arvonalentumiskirjauksiin.

Täsmennetyt arviot verotuloista ja valtionosuuksista saatiin vasta kaupunginhallituksen kehyyksen käsittelyn jälkeen kesäkuun lopulla. Kehystä tarkistettiin 7.9.2020 kaupunginhallituksessa samalla kun palvelualuejohtajat esittelivät toimielimiensä talousarvioesityksiä vuodelle 2021. Tulostavoite kehyyksessä kasvoi 2,1 milj. euroon.

Valiokuntien esityksien jälkeen tulos oli 463 000 euroa alijäämäinen. Toimintakate jäi annetusta alkuperäisestä 15.6.2020 asetetusta toimintakatteen tavoitteesta noin 3,0 milj. euroa.

Toimielinten toimintakatteen muutos verrattuna kehyyksen toteutui seuraavasti:

Toimielin	Vaikutus toimintakatteeseen
Hyvinvointivaliokunta	+1 070 000 euroa
Sivistysvaliokunta	+522 000 euroa
Elinympäristövaliokunta	+236 000 euroa
kaupunginhallitus	+522 000 euroa
yht.	+2 350 000

Verotulojen ja valtionosuusarvioiden valmistuttua 5.10.2020 kaupunginjohtajan esityksessä tulostavoitetta tarkastettiin uudestaan ja tulokselle asetettiin yhden (1) milj. euron ylijäämätavoite.

Toimielinten talousarvioesitysten jälkeen talousarviota tarkastettiin ja päivitettiin mm. henkilösivukulut uudestaan. Tuottoja lisättiin ja kuluja karsittiin vielä yhteensä noin 663 000 eurolla. Lisäksi elinympäristövaliokunnalle lisättiin kiinteistöjen purkamiseen 400 000 euroa, varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoja vähennettiin yhteensä 200 000 euroa, tyhy-rahastettiin (yhteensä 40 000 euroa) keskitetysti kaupunginhallituksen alle, lisättiin kiinteistöveropohjan tarkastuksen tekemiseen palkkakuluja konsernijohdon alaisuuteen noin 50 000 euroa sekä vähennettiin henkilöstökuluja 0,25 prosentin leikkauksella. Kyseistä henkilöstökulua tavoitellaan työn tehostamisen avulla vuoden 2021 aikana. Sama 0,25 prosentin leikkaus on tehty myös suunnitelmavuosille 2022 - 2023.

Kaupunginjohtajan alustavan talousarvioesityksen (KH 26.10.2020) jälkeen toimielinten toimitakatteet valiokuntien esitykseen nähden muuttuivat seuraavasti:

Toimielin	vaikutus toimintakatteeseen
Hyvinvointivaliokunta	-286 000 euroa
Sivistysvaliokunta	-23 000 euroa
Elinympäristövaliokunta	+154 000 euroa
Kaupunginhallitus	-73 000 euroa

yht.

-288 000 euroa

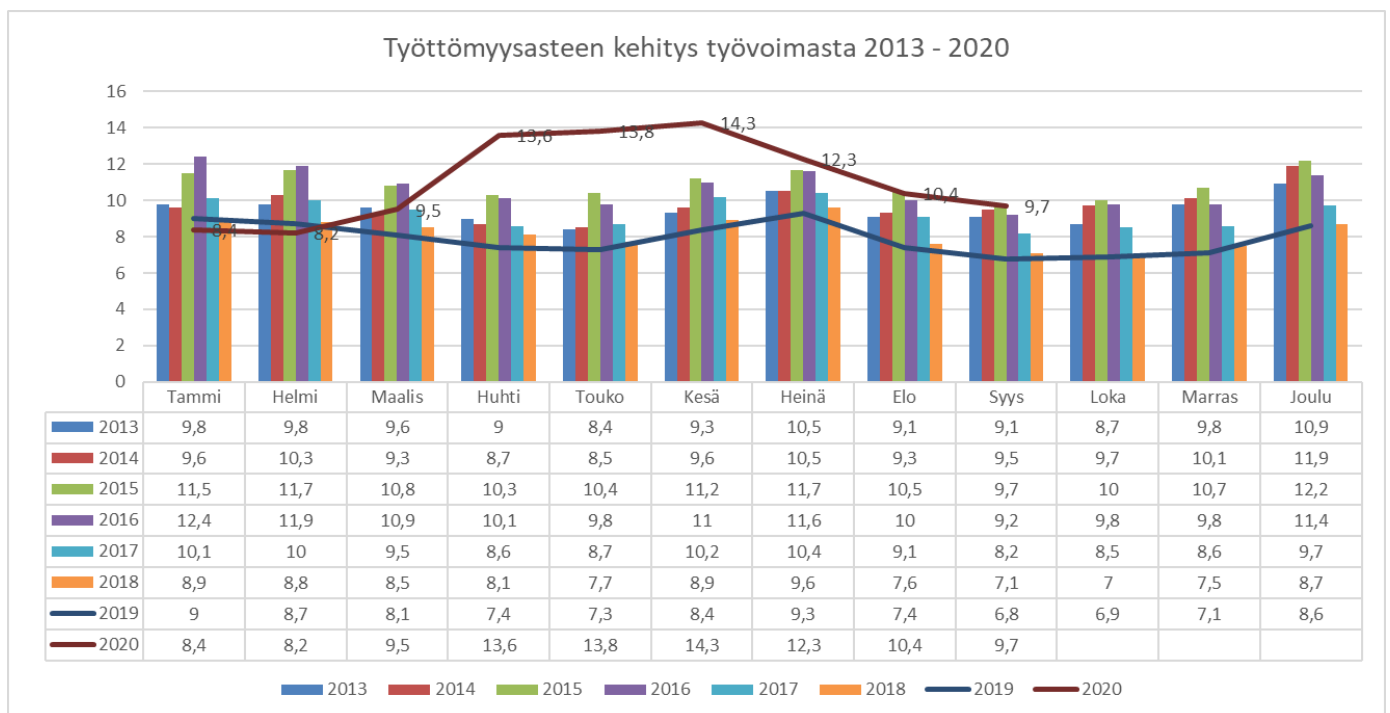
Toimintakatteen muutosten lisäksi nostettiin poistojen ja arvonalentumisen menokohdan määrää 250 000 eurosta 300 000 euroon kiinteistöjen arvonalentumiskirjausta varten. Myös poistomenot ja korkokustannukset tarkistettiin.

3.7 Työllisyys

Loimaan kaupungin työttömyysaste oli 31.12.2019 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan 8,6 prosenttia.

Syyskuun 2020 ennakkotilaston mukaan Loimaan työttömyysaste on ollut 9,7 prosenttia. Työttömyysaste on noussut 1,1 prosenttia vuodenvaihteesta. Verrattaessa koko maan työttömyysasteeseen (syyskuu 2020 yht.12,0 prosenttia) Loimaan työttömyysaste on 2,3 prosenttia alhaisempi ja Varsinais- Suomen (syyskuu 2020 yht. 11,3 prosenttia) työttömyysastetta 1,6 prosenttia alhaisempi.

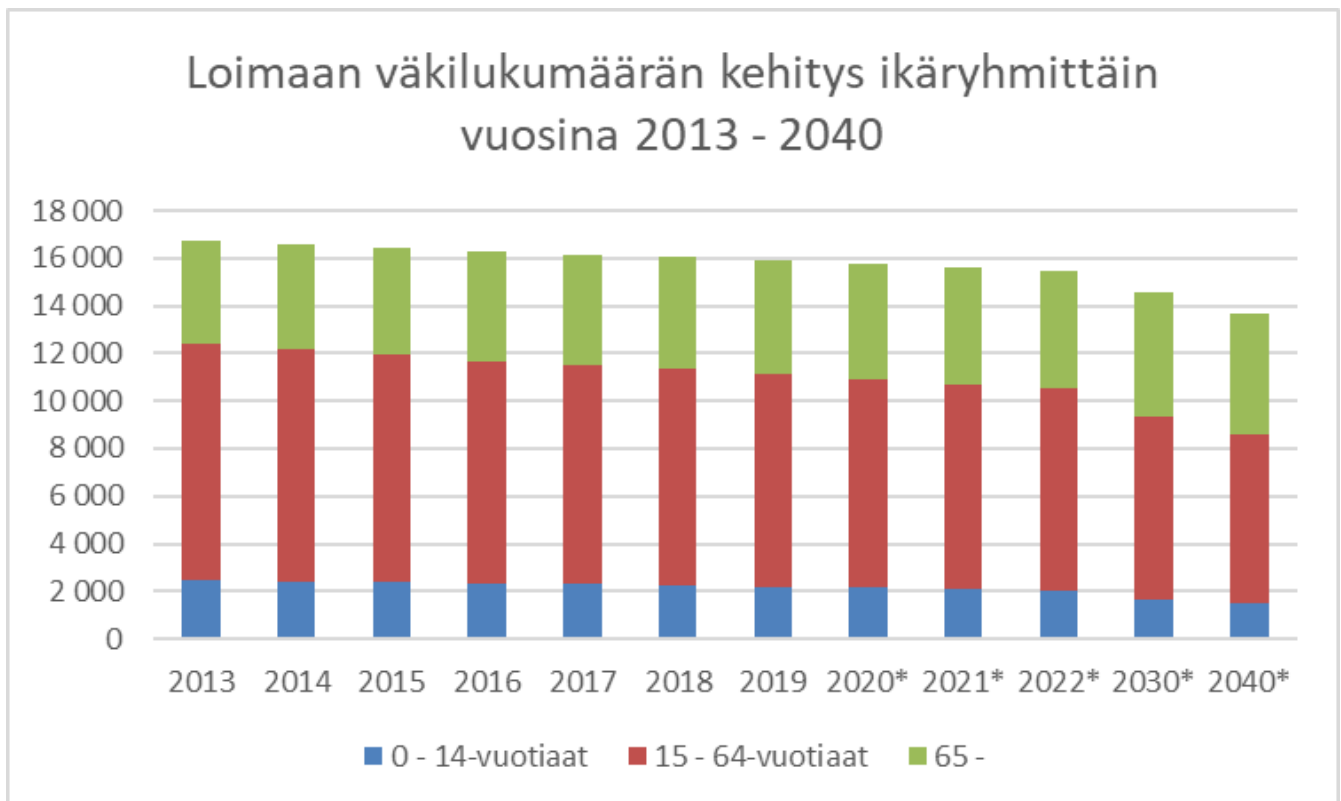
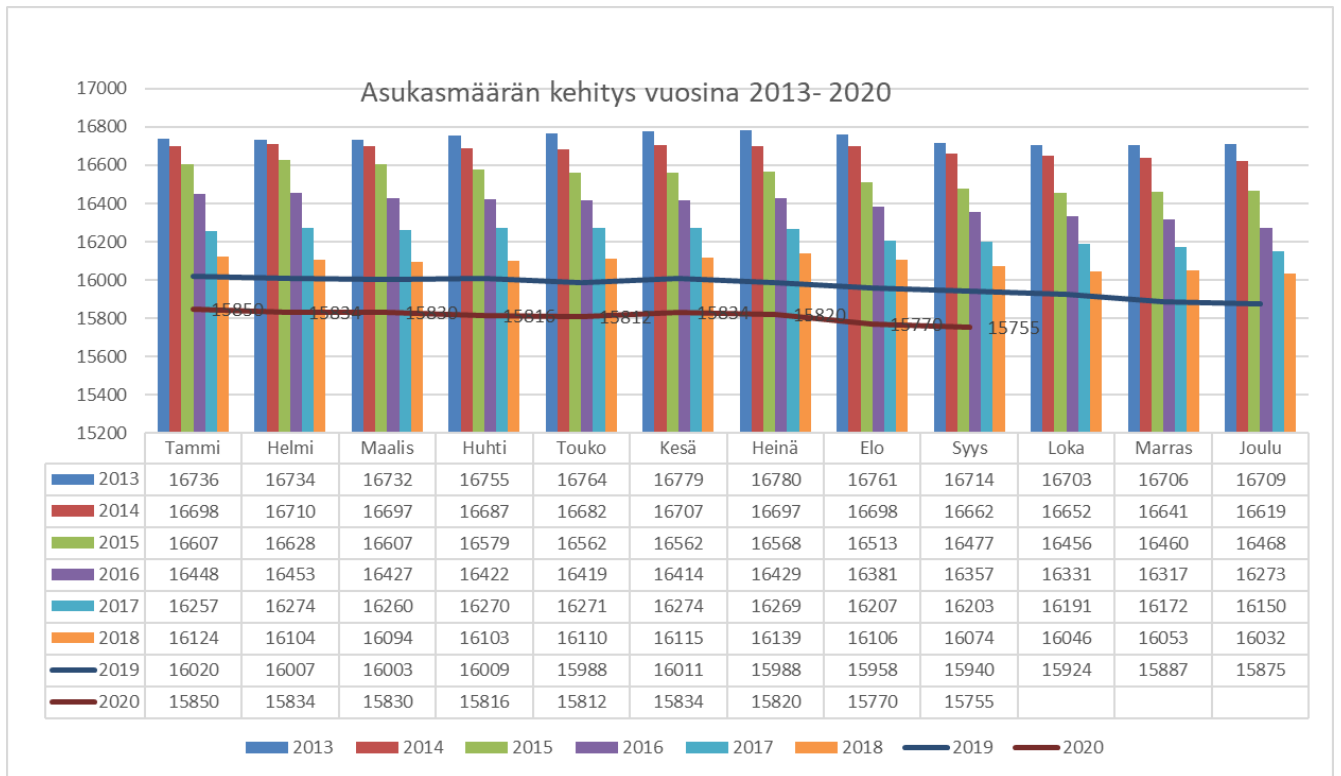
Koronapandemian vaikutus näkyy selkeästi vuoden 2020 työttömyysasteen kehitymisessä.

3.8 Väestö

Loimaan kaupungin asukasmäärä oli 31.12.2019 Tilastokeskuksen mukaan 15 875. Väkiluku on laskenut vuoden takaisesta syyskuun 2020 ennakoarvion mukaan 120 hengellä. Tilastokeskuksen laatiman ennusteen mukaan Loimaan kaupungin väkiluku tulisi olemaan 13 685 henkilöä vuoteen 2040 mennessä.

Lähde: Tilastokeskus

4 TALOUSARVIOESITYS

4.1 Talousarviorakenne ja sitovuustasot

Talousarvion osat

Talousarviosta ja – suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säädökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja –suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolain säädöksiä. Sitovia ohjeita ja lausuntoja kuntien kirjanpitoon antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu huomioiden soveltuvien osin edellä mainitut säännökset ja ohjeet. Talousarvion esitystavassa on noudatettu uusinta JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -käsikirjaa. Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa, investointiosa, rahoitusosa ja konsernitavoitteet.

Sitovuustasot

Talousarviorakenne on laadittu siten, että organisaatorakenne ja osasto- ja kustannuspaikkakartta vastaavat toisiaan.

Valtuuston nähdn sitovia ovat seuraavat tasot:

Käyttötalous

Kaupunginvaltuusto

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Kaupunginhallitus

Konsernijohto

Elinvoima

Hyvinvointivaliokunta

Hyvinvointipalvelujen hallinto

Sosiaalityö

Terveys- ja hoivapalvelut

Sivistysvaliokunta

Varhaiskasvatus

Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Vapaa-aikapalvelut

Elinympäristövaliokunta

Tekniikka ja ympäristöpalvelut

Sekä seuraava liikelaitos:

Loimaan Vesi-liikelaitos

Investoinnit (toimielimittäin sekä hankkeittain, että hankeryhmittäin)

Tuloslaskelma

verotulot ja valtionosuudet

rahoitustuotot ja rahoituskulut

satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoituslaskelma

Antolainasaamisten muutos

Pitkä- /lyhytaikaisten lainojen muutos

Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Loimaan Vesi-liikelaitos on kohderahoitteinen ja muut yksiköt ovat budjetti rahoitteisia.

Sisäiset ja ulkoiset erät esitetään erikseen. Määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa lukuun ottamatta vähennysrajoitteisia toimintoja, joiden osalta arvonlisävero sisällytetään menoihin.

Investointeihin on varattu määrärahat (alv 0%) hankekohtaisina tai hankeryhmäkohtaisina investoinnin kokonaiskustannusarvion (alv 0%) mukaan. Investointiosan sitovuus esitetään tarkemmin Investointiosion alussa kappaleessa 8.

Rahatoimen hoitaminen

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää:

- kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista sekä
- talousarvion hyväksymisen yhteydessä antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Muilta osin kunnan rahatoimesta vastaa kaupunginhallitus. (Ote hallintosääntö 10.12.2018 65 §)

Tavoitteet

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteita on asetettu taloudellisuudelle, tuottavuudelle, vaikuttavuudelle, kehittämiselle ja riskienhallinnalle. Tavoitteet tukevat kaupungin strategisten päämäärien saavuttamista.

Sisäiset erät

Sisäinen laskutus on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltujen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoivissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan. Sisäiset erät jo talousarviovaiheessa erotetaan ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma voidaan esittää.

Loimaan kaupunki esittää sisäiset erät vielä toistaiseksi erillään ulkoisista, jotta sisäisten erien suuretkin vuosittaiset vaihtelut eivät hämärtäisi talouden tasapainottamistyöskentelyä.

Konsernihallinnon keskitetyt ja palvelualoille vyörytettävät palvelut ovat:

- sisäiset vuokrat
- ruokahuolto
- alueiden kunnossapito
- keskitetyt toimistopalvelut
- keskitetyt it-palvelut

Sisäiset eli kaupungin usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

- menonsiirtokirjauksina
- vyörytyksenä
- sisäisinä vuokrina

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on huomioitu budjettiriihessä linjatut verotuloihin kohdistuvat muutokset ja valtionvarainministeriön viimeisimmät (VM 5.10.2020) ennusteet. Kunnallisverotuottojen laskennassa on asukasmäärälukuna käytetty 15 721 henkilöä. Lisäksi arvioinnissa on huomioitu Loimaan kaupungin todellinen viimeaikainen verotulojen kehitys.

Verotuloja arvioidaan vuonna 2021 kertyvän vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen nähden 1,9 milj. euroa eli 3,5 prosenttia enemmän ja talousarvioon 2020 nähden 1,3 prosenttia vähemmän. Verotuloja ennustetaan vuonna 2021 kertyvän yhteensä 56,0 milj. euroa.

Kunnallisvero

Vuonna 2021 kunnallisverotuottoja arvioidaan kertyvän 47,5 milj. euroa, joka on tilinpäätösennusteeseen nähden 1,1 milj. euroa eli 2,4 prosenttia enemmän. Alkuperäiseen talousarvioon 2020 nähden verotuloja ennustetaan kertyvän 1,6 milj. euroa eli 3,2 prosenttia vähemmän.

Vuosi 2021 sekä suunnitelmavuodet 2022 – 2023 eivät sisällä kunnallisveroprosentin korotuksia. Kunnallisveroprosentti talousarvioesityksessä on 21,00.

Vuoden 2020 kunnallisverotilitykset ovat laskeneet huomattavasti Kuntaliiton vuoden 2019 lopulla laaditusta ennusteesta vuodelle 2020. Kyseessä on jo toinen perättäinen vuosi, kun verotilitysten määrä on alkuperäistä ennustetta huomattavasti heikompi.

Vuonna 2019 heikentynyt tilitys johtui tuloverorekisterin käyttöönottoon liittyvistä vaikeuksista ja verokorttimuutoksista sekä jäännösverojen palautuksen rytmitysten muutoksesta. Vuonna 2020 verotilitykset ovat heikentyneet koronapandemian aiheuttamista muutoksista elinkeinoelämässä.

Edellä mainitut muutokset vaikeuttavat kuluvan vuoden ja tulevien vuosien verotilitysten määrän arviointia.

Kuntaliiton esittämää kunnallisverotilitysten kasvua on arvioitu Loimaan kaupungin oma tuloskehitys huomioiden pienempänä kuin ennusteet.

Osuus yhteisöveron tuotosta

Vuonna 2021 kuntien yhteisöverokanta on 20,0 ja yhteisöveron jako-osuutta korotetaan yhteensä 12 prosenttiyksikköä 31,30 prosentista 43,30 prosenttiin. Vuonna 2021 yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 4,4 milj. euroa, joka on 834 000 euroa eli 23,7 prosenttia enemmän kuin talousarviossa 2020.

Kuntien yhteisöveroennuste nousee selvästi syyskuun 2020 arvioista. Osittain siitä syystä, että arvioitu maksettava yhteisövero kasvaa verovuosina 2020–2024 sekä osittain yhteisöveron jako-osuuksien korotuksesta, josta päätettiin budjettiriihessä. Osana kuntien koronatukipakettia päätettiin valtion talousarvioesityksessä korottaa kuntien osuuksia yhteisöveron tuotosta. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään näin ollen 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus myös vuodelle 2021. Lisäksi kunnille kompensoidaan varhaiskasvatusmaksujen alentamiset korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä verovuodesta 2021 eteenpäin.

Ensi vuonna arvioitu kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 700 miljoonalla eurolla, josta jako-osuuskorotusten vaikutus on reilu 85 %. Verovuosina 2022–2024 kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 200 miljoonalla eurolla per vuosi. Tästä reilu puolet selittyy varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatiolla.

Yhteisöveron tilitysenusteissa 2020 ja 2021 huomioitiin myös päivitetty arviot yritysten verojen maksujärjestelyistä. Niiden perusteella tilityksiä alennettiin normaalitilanteeseen nähden noin 10 miljoonalla eurolla.

Kiinteistövero

Vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2022-2023 taloussuunnitelma ei sisällä korotuksia kiinteistöveroprosentteihin. Yhteensä kiinteistöveroja arvioidaan kertyvän 4,2 milj. euroa, joka on vastaava määrä kuin talousarviossa 2020. Tilinpäätösennusteen mukaan kiinteistöveroja tullaan saamaan vuonna 2020 vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa 2020 on varattu 123 000 euroa vähemmän.

Kiinteistöverotuksessa siirryttiin vuoden 2020 aikana ns. joustavaan valmistumiseen. Samaan aikaan kiinteistöverotuksessa on siirrytty käyttämään uutta tietojärjestelmää. Edellä mainittujen tekijöiden yhteisvaikutuksesta verotus valmistuu huomattavan suurella osalla kiinteistöistä arvioitua myöhemmin vasta syys-lokakuussa. Tämä tarkoittaa sitä, että tammi-helmikuussa 2021 kertyisi jopa 200 miljoonaa euroa vuoden 2020 kiinteistövero. Tämä vähentää arviota tänä vuonna kertyvästä kiinteistöverosta.

Talousarvioon 2021 hallintopalveluihin on lisätty varaus palkkamenoihin kiinteistöveropohjatarkastukseen liittyen. Kyseisen toimenpiteen vaikutus tulisi näkymään mahdollisesti vasta vuoden 2024 kiinteistöverotilityksissä.

Verotulojen kehitys eri vuosina:

TILIVUOSI	TP 2017	osuus %	TP 2018	osuus %	TP 2019	osuus %	TA 2020	osuus %	TAE 2020	osuus %	TA 2021	osuus %	TS 2022	osuus %	TS 2023	osuus %
Verolaji/VERO %	20,5		20,5		21,0		21,0		21,0		21,0		21,0		21,0	
Kunnallisvero	45 770	86,0	45 813	86,0	46 828	86,1	49 068	86,5	46 360	85,7	47 488	84,8	48 016	85,6	49 120	86,1
Muutos%	-1,6		0,1		2,2		4,8		-5,5		2,4		1,1		2,25	
Yhteisövero	3 595	6,0	3 300	6,0	3 347	6,2	3 516	6,2	3 694	6,8	4 350	7,8	3 905	7,0	3 732	6,5
Muutos %	19,8		-8,9		1,4		5,0		5,1		17,8		-10,2		0,00	
Kiinteistövero	4 149	8,0	4 163	8,0	4 208	7,7	4 173	7,4	4 050	7,5	4 173	7,5	4 173	7,4	4 173	7,3
Muutos %	-1,5		0,3		1,1		-0,8		-2,9		3,0		0,0		0,00	
VEROTULOKSI KIRJATTU	53 514	100	53 276	100	54 383	100,0	56 757	100	54 104	100	56 011	100	56 094	100	57 027	100
Muutos %	-0,4		-0,4		1,1		4,4		-4,7		3,5		0,1		1,64	
Efekttiivinen veraste %	13,6		13,5		13,9		13,9		13,9		13,9		13,9		14	

Valtionosuudet

Valtionosuus maksetaan valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin laskennallisiin kustannuksiin. Yleinen valtionosuus koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta, verotulotasauksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta valtionosuudesta.

Valtionvarainministeriö on julkaissut kuntatalousohjelmassa käytetyn kuntatalouden painelaskelman 5.10.2020, joka sisältää myös valtionosuuden ennakkolaskelmat. Valtionosuuslaskelmassa on otettu huomioon valtion talousarvio vuodelle 2021 ja hallituksen koronatukipaketti.

Koronatukipaketti lisää Loimaan peruspalveluiden valtionosuutta vuonna 2020 noin 3,0 milj. euroa ja vuonna 2021 noin 794 000 euroa.

Talousarvio 2021 ja taloussuunnitelmavuodet on laskettu VM:n esityksen mukaisesti. Valtionosuuslaskelmasta puuttuu vielä tulopohjan tasaus, joka päivittyy vuoden 2019 verotuksen valmistuttua. Kotikuntakorvauksista ei ennakkolaskelmaa vielä talousarviota laadittaessa ole saatavilla.

Valtionosuuslaskelman mukaan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on vuonna 2021 yhteensä 25,67 prosenttia, kun se vuonna 2020 on ollut 25,46 prosenttia.

Peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2021 on 7,7 mrd. euroa ja verotulomenetysten kompensatiot 2,4 mrd.euroa. Verrattuna vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon peruspalvelujen valtionosuudet kasvavat yli 600 milj. eurolla. Vuoden 2020 lisätalousarviot huomioiden valtionosuudet vähenevät noin 200 milj.eurolla.

Peruspalveluiden valtionosuuden lisäys noin 620 milj. euroa muodostuu seuraavista tekijöistä:

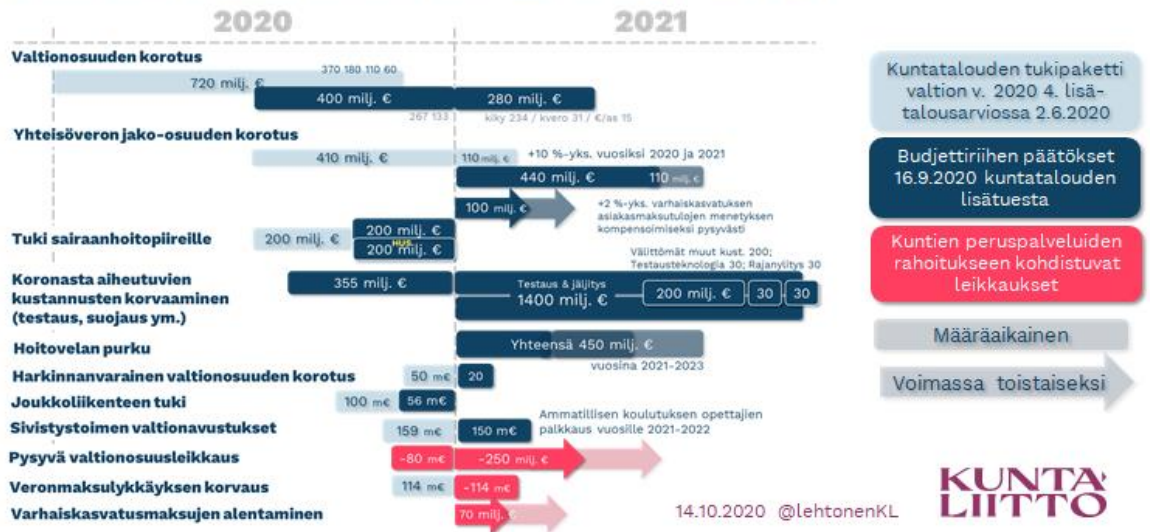
- Valtionosuuden määräaikainen korotus 280 milj. euroa sisältää kiky-sopimukseen liittyvän vähennyksen poistumisen. Korotuksella kompensoidaan kunnille koronavirustilanteesta aiheutunutta verotulojen alenemista.
- Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen kertaluonteinen lisäys 20 milj. euroa
- Indeksikorotus 2,4 prosenttia, joka lisää valtionosuutta noin 174 milj. eurolla
- Tehtävämuutokset, jotka lisäävät valtionosuutta noin 174 milj. eurolla. Näitä ovat: vanhuspalvelulain muutos (hoitajamitoitus) 52,8 milj. euroa, sote-asiakasmaksulain uudistus 17,9 milj. euroa, lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa, varhaiskasvatuksen (subjektiivinen oikeus ja ryhmäkoot) 19,2 milj. euroa, oppivelvollisuuden laajentaminen 5,9 milj. euroa ja A1 -kielen opetuksen varhentaminen 4,5 milj. euroa.
- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä palautetaan valtionosuutta 30 milj. euroa
- Asukasluvun ja muiden taustatekijöiden muutos lisää valtionosuutta 31 milj. euroa
- Peruspalvelujen valtionosuutta vuonna 2021 vähentävät mm. seuraavat tekijät:
- Vuonna 2021 kuntien valtionosuuteen ei tehdä kilpailukyky sopimukseen liittyvää vähennystä, sillä vähennyksen perustetta ei enää ole.
- YTHS -uudistukseen liittyvä siirto STM:n hallinnonalalle, -32 milj. euroa
- Siirto vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen, -10 milj. euroa
- Valtion ja kuntien välinen kustannuksenjaon tarkistus, -13,7 milj. euroa

Verotulomenetysten korvaukset on budjetoitu vuodesta 2020 lähtien omalle momentilleen erikseen peruspalvelujen valtionosuudesta. Vuonna 2021 verotulomenetysten kompensatio on yhteensä 2,36 mrd. euroa. Tästä vuoden 2021 kompensatio on 179 milj. euroa.

Vuonna 2020 tehty verotuksen maksujärjestelyn kompensatio (114 milj. euroa) peritään takaisin vuosina 2021 ja 2022. Vuoden 2021 osuus takaisinperinnästä on 88 milj. euroa.

Koonti valtion rahoituksen (sis. veroperustemuutokset ja valtionosuudet) kuntatalousvaikutukset vuosina 2020 ja 2021:

Hallituksen kehysriihi 4/2020 ja budjettiriihi 9/2020 Kuntien tukeminen 2020 ja 2021

Vuonna 2021 Loimaan valtionosuuden määrä 45,0 milj. euroa (5.10.2020 valtionosuuden ennakoarvio) nousee talousarvioon 2020 nähden 2,9 milj. euroa eli 6,8 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen nähden 451 000 euroa eli 1,0 prosenttia.

Valtionosuuksien määrä ja jakautuminen vuosina 2015 – 2023 (5.10.2020):

TILIVUOSI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TAE2020	TA 2021	TS 2022	TS2023
Peruspalvelujen valtionosuus	33 092	34 885	33 891	32 389	32 057	35 820	27 233	27 282	26 952	28 458
Muutos %	-10	5,4	-2,8	-4,6	-1,04	10,51	-31,53	0,18	-1,22	5,29
Verontasaus	10 200	10 669	10 669	10 633	10 135	10 779	10 776	10 779	10 779	10 779
Muutos %	36,3	4,6	0	-0,3	-4,9	5,97	-0,03	0,03	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 563	-1 416	-2 207	-2 082	-2 086	-2 195	-2 280	-2 195	-2 195	-2 195
Muutos %	-26,2	9,4	55,9	-6	0,1	-4,97	-3,73	3,87	0,00	0,00
YHTEENSÄ	41 729	44 138	42 353	40 940	40 106	33 625	35 729	35 866	35 536	37 042
Muutos %	-0,9	5,8	-4	-3,5	-3,8	-19,27	5,89	0,38	-0,93	4,07
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus					950					
Veromenetysten komepsaatio						8 500	8 514	9 110	9 334	9 835
Verotulojen maksun lykkäysmenettely, kompensatio							279			
YHTEENSÄ					41 056	42 125	44 522	44 976	44 870	46 877
Muutos %					0,28	4,79	24,48	20,56	20,07	24,19

Toimintatuotot

Vuoden 2021 ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2020 talousarvioon verrattaessa 1,9 milj. euroa eli 10,6 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen nähden 929 000 euroa eli 5,5 prosenttia. Toimintatuotot yhteensä vuonna 2021 ovat 15,9 milj. euroa.

Toimintatuottojen muutokset vuonna 2021 tilinpäätösennusteeseen nähden muodostuvat myyntituottojen 912 000 eli 12,1 prosentin ja muiden toimintatuottojen 106 000 euroa eli 5,0 prosentin vähenemisestä. Vastaavasti tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan yhteensä noin 133 000 euroa eli 7,2 prosenttia enemmän tilinpäätösennusteeseen 2020 nähden.

Talousarvioon 2020 nähden maksutuottoja saadaan 1,6 milj. euroa, maksutuottoja 334 000 euroa ja muita tuottoja 306 000 euroa vähemmän.

Myyntituottojen aleneminen muodostuu suurimmaksi osaksi terveyst- ja hoivapalveluiden myyntitulojen kunnille 1,4 milj. euroa määrän vähenemisestä. Maksutuottojen aleneminen verrattessa talousarvioon 2020 muodostuu suurimmaksi osaksi hoitopäivämaksujen alenemisesta noin 200 000 euroa. Muita toimintatuottoja vähemmän saadaan elinympäristön palvelualueella noin 249 000 euroa, mistä 200 000 euroa on pysyvien vastaavien myyntivoittoa.

Tukia ja avustuksia saadaan talousarvioon 2020 nähden noin 147 000 euroa enemmän opetuspuolella ja sosiaalityön palvelualueella noin 209 000 euroa.

Taloussuunnitelmavuosien 2022 - 2023 toimintatuottojen pohjalla on vuoden 2021 luvut, joihin on lisätty kahden prosentin yleinen korotus ja tasapainottamiseen liittyvät sopeuttamistoimenpiteet.

4.4 Menoperusteet

Toimintakulut

Vuoden 2020 ulkoiset toimintakulut yhteensä 111, 8 milj. euroa laskevat talousarvioon 2020 nähden 1,3 milj. euroa eli 1,2 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen 2020 nähden toimintakulut nousevat 1,9 milj. euroa eli 1,8 prosenttia.

Taloussuunnitelmavuosien 2022 - 2023 toimintakulujen pohjalla on vuoden 2021 luvut, joihin on lisätty henkilöstökuluihin, palvelujen ostoihin ja aineet, tarvikkeet ja tavarat menokohtiin kahden prosentin korotus ja sen jälkeen tasapainottamiseen liittyvät sopeuttamistoimenpiteet.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on arvioitu nykyisen vakanssirakenteen mukaisesti huomioiden eläköitymisten, tehtävien uudelleen järjestelyjen ja palvelualueiden välisten siirtojen vaikutukset. Henkilöstövähennykset tulee pääsääntöisesti toteuttaa niin, että syntyvää säästöä ei käytetä korvaaviin ostopalveluihin.

Vanha kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus päättyi 31.3.2020 ja uusi sopimus on voimassa 1.4.2020 – 28.2.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan yleistä linjaa. Kunta-alan sopimusten kustannusvaikutus 23 kk sopimusjaksolla on 3,04 prosenttia.

Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus tehdään 1.8.2020. Korotuksen suuruus on 26 euroa, mutta kuitenkin enintään 1,22 prosenttia.

Toinen yleiskorotus tehdään 1.4.2021 ja sen suuruus on 1,00 prosentti. Molempien yleiskorotusten lisäksi palkkausluvun mukaista henkilökohtaista lisää korotetaan yleiskorotusta vastaavasti.

Yleiskorotukset koskevat myös palkkahinnoittelun ulkopuolisia.

Sopimuskauteen liittyy myös paikallinen järjestelyvaraerä 0,8 prosenttia KVTES:n palkkasummasta, joka tulee laittaa maksuun 1.4.2021.

Sopimusratkaisun seurauksena kilpailukyky sopimuksessa sovitut työajan pidennykset poistuvat 31.8.2020 lukien. OVTES:ssa työajan pidennys työajan pidennys poistuu 1.8.2020.

Työajan pidennyksistä luopumisen vastapainoksi sopimuksissa sovittiin työnantajille tulevista ns vastaavista hyödyistä. Lääkärisopimuksessa työajan pidennykset jäävät.

Vuoden 2021 palkkojen sivukuluprosentit ovat (Kuntaliiton ennakkotieto kesäkuu 2020):

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	ta-tili	Lähde
Palkkaperusteinen KuEL-maksu, %	17,10	17,05	16,75	16,15	17,06	16,85	4100	Kuntaliitto
VaEL-maksu (opettajat), %	18,34	16,97	16,78	16,38	16,50	16,85	4100	Kuntaliitto
Sairasvakuutusmaksu, %	2,12	1,08	0,87	0,75	1,35	1,35	4150	Kuntaliitto
Työttömyysvakuutusmaksu, %	3,85	3,25	2,60	2,60	1,39	1,39	4160	Kuntaliitto
Tapaturmavakuutusmaksu, %	0,36	0,45	0,45	0,45	1,09	1,09	4170	Kuntaliitto
Taloudellinen tuki, %	0,05	0,04	0,04	0,04			4170	Kuntaliitto
Yhteensä / Kuel -palkat	23,48	21,87	20,71	19,99	20,89	20,68	Muutos	0,90
Yhteensä / Vael palkat, %	24,72	21,79	20,74	20,22	20,33	20,68	Muutos	0,11

Eläkemenoperusteiset – ja varhe -maksut kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella suoraan kustannuspaikoille keskitetysti. Varhe -maksujen ennakkotieto ei ole mukana vuoden 2021 talousarvioesityksessä. Kustannukset on kirjattu vuoden 2020 mukaisesti.

Henkilöstökulut (44,5 milj. euroa) yhteensä nousevat talousarvioon 2020 nähden 288 000 euroa eli 0,7 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen nähden 1,2 milj. euroa eli 2,7 prosenttia.

Vuonna 2021 henkilöstökuluja lisäävät mm vuoden 2020 lomautuksesta muodostuva 1,5 milj. euron säästön lisääminen budjettiin ja vuoden 2021 yleiskorotukset.

Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen henkilöstömäärä:

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	ERO TA20 -TA21	Muutos %
KOKONAISMÄÄRÄ	1029,09	995,19	1000,12	985,99	967,00	955,39	975,82	948,25	902,45	-45,80	-4,83
Kaupunginhallitus	32,50	33,35	29,50	31,50	31,00	39,00	37,00	35,00	35,00	0,00	0,00
Konsernihallinto	32,50	33,35	29,50	31,50	31,00	22,00	19,00	17,00	16,50	-0,50	-2,94
Elinvoima						17,00	18,00	18,00	18,50	0,50	2,78
Hyvinvointivaliokunta	459,50	433,25	444,25	441,25	432,00	415,50	428,00	423,00	407,00	-16,00	-3,78
Soten hallinto	12,00	11,00	9,00	9,00	9,00	9,00	8,50	10,00	10,00	0,00	0,00
Sosiaalityö	16,00	16,00	24,00	27,00	27,00	20,00	22,00	22,00	21,00	-1,00	-4,55
Perheneuvola 1.1.2018 sos.työ						4,00	4,00	4,00	3,00	-1,00	-25,00
Perhepalvelut* 1.12013 Sos.työ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Perhetukikeskus	8,00	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Aikuissos.työ.1.1.13 sos.työ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Vammaispalvelut	39,50	38,50	36,50	36,50	36,50	36,50	33,50	33,50	34,50	1,00	2,99
Lastensuojeluyksikkö									7,00	7,00	
Terveys- ja hoivaphallinto **	4,00	4,00	2,50	2,50	2,50	2,50	2,00	1,50	1,50	0,00	0,00
Avoterveydenhuolto	47,00	49,00	48,00	47,00	46,00	46,00	46,00	50,00	50,00	0,00	0,00
Teriapalvelut	8,25	8,25	7,25	7,25	8,00	9,00	11,00	11,00	11,00	0,00	0,00
Suun terveydenhuolto	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	0,00	0,00
Eriytyspalveluyksikkö	12,00	12,00	14,00	15,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Mielesterveys-/päihderyhmä ja					11,00	11,00	11,00	10,00	10,00	0,00	0,00
Perheneuvola 31.12.2017 asti					4,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Akuutti vuodeosastohoito	57,50	56,50	115,50	96,00	86,00	82,00	81,60	80,60	55,60	-25,00	-31,02
Avosairaala									3,00		
Kotihoito	85,00	86,00	80,00	80,00	83,00	84,00	102,00	105,00	105,00	0,00	0,00
Kuntouttava päivätoiminta						4,50	6,40	6,40	6,40	0,00	0,00
Omaishoito Tammikoti (Pikkukoti)	18,50	15,50	14,50	14,50	14,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ikäihmisten omaishoito						2,50	3,50	3,50	3,00	-0,50	-14,29
Omaishoidettavien intervallihoito									5,50	5,50	
vanhustyön ohjaaja								0,50	0,50	0,00	0,00
Palveluasuminen (KAPU+ILO)	48,50	37,50	49,50	63,00	61,00	61,00	70,50	59,00	54,00	-5,00	-8,47
Vanhainkodit / laitokset	51,50	38,50	17,50	17,50	17,50	17,50	0,00	0,00		0,00	
Työkymppi	25,75	27,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sivistysvaliokunta	392,50	401,00	397,00	388,00	370,00	370,80	373,70	360,70	350,60	-10,10	-2,80
Varhaiskasvatus	134,00	138,00	136,00	123,00	115,00	113,50	108,00	105,00	101,00	-4,00	-3,81
Perusopetus ja lukiokoulutus	201,60	196,50	195,10	198,50	187,50	190,50	198,50	193,00	188,00	-5,00	-2,59
Vapaa-aikapalvelut*	56,90	66,50	65,90	66,50	67,50	66,80	67,20	62,70	61,60	-1,10	-1,75
Elinympäristövaliokunta	131,59	114,59	116,37	112,24	120,00	117,09	123,45	116,55	95,85	-20,70	-17,76
Elinympäristövaliokunta **	124,59	108,59	110,37	106,24	114,84	117,09	123,45	116,55	95,85	-20,70	-17,76
Ympäristölautakunta 30.6.2017	7,00	6,00	6,00	6,00	5,16	0,00	0,00			0,00	
Loimaan Vesi-liikelaitos	13,00	13,00	13,00	13,00	14,00	13,00	13,67	13,00	14,00	1,00	7,69

Henkilömäärä on henkilötyövuosina.

Henkilötyövuosi lasketaan siten, että henkilön työaika muutetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön vuoden työpanokseksi.

*vapaa-aika palvelualueella ei ole mukana laskuissa kansalaisopiston ja musiikkiopiston henkilömäärä.

**Kausityöntekijöiden määrä on ilmoitettu vuosina 2019 -2020 kokonaismääränä. Vuoden 2021 käyttötaloussuunnitelmassa on varauduttu kahteen

(2) kausityöntekijän panokseen (HTV)

Vuoden 2021 talousarvio sisältää seuraavat henkilöstöratkaisut:**Kaupunginhallitus:**

Palkkasihteeri -1 henkilö

Ostolaskukierron tehostaminen -0,5 henkilöä (ollut jo 2020 talousarviossa mutta ei toteutunut)

Elinvoima

0,5 sihteerin siirtyminen sivistyksestä elinvoiman palvelualueelle.

Hyvinvointivaliokunta:

Lastensuojeluyksikköön lisää yhteensä 7 henkilöä

Omaishoidettavien intervallihoito lisää yhteensä 5,5 henkilöä

Vanhustyön ohjaaja lisää 0,5 henkilöä

Akuutti vuodeosastohoito vähennystä 22 henkilöä

Palveluasuminen vähennystä 5 henkilöä

Avosairaala lisää 3 henkilöä

Sivistysvaliokunta:

Varhaiskasvatus vähennystä yhteensä 4 henkilöä

Perusopetuksesta vähennystä yhteensä 5 henkilöä

Vapaa-aikapalveluista vähennystä yhteensä 3,3 henkilöä

Elinympäristövaliokunta

Elinympäristöstä vähennystä yhteensä 19,7 henkilöä.

HUOM! Ilman kausityöntekijöiden määrää vähennys on 9,7 henkilöä.

Kausityöntekijöiden määräksi on vuoden 2020 luvuissa ilmoitettu yhteensä 10. Vuoden 2021 käyttösuunnitelmassa on varauduttu kahteen (2) kausityöntekijän vuosityöpanokseen (HTV).

Tarkemmat selvitykset henkilöstömuutoksista ja vakansseista löytyvät kunkin palvelualueen käyttötalousuunnitelmaosiosta.

Henkilöstöratkaisujen lisäksi henkilöstömenoihin on sisällytetty noin 110 000 euron eli 0,25 prosentin henkilöstösäästötavoite, joka kaavaillaan toteutuvan työntekemisen tehostamisen ja työn tekemisen prosessitarkastelujen avulla.

Talouden tasapainottamiseksi henkilöstöpolitiikassa noudatetaan seuraavia toimenpiteitä:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.
- täyttölupamenettely
- sijaistenkäytön rajoittaminen
- palkattomien virka- ja työvapaiden suosiminen, silloin kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää lisäkustannuksitta.
- hyödynnetään eläköitymiset ja työpaikan vaihdokset työnjakoa suunnitellessa

Talousarviovuoden 2020 aikana jatkaa avoimeksi tulevien vakanssien ja eläköityvien uudelleen täyttämisen tarkastelua henkilöstön ohjausryhmä. Ryhmän tarkoitus on tarkastella avoimeksi tulevien virkojen ja tehtävien täyttämisen tarpeellisuutta.

Kuntapalvelujen järjestäminen on pitkälti osaavan henkilöstön ja hyvän johtamisen varassa. Onnistuneella henkilöstöjohtamisella voidaan vaikuttaa työn tuloksellisuuteen ja työelämän laatuun. Tuottavuuden ja työssä jaksamisen kehittämällä saadaan pitkällä tähtäimellä työvoima riittämään ja henkilöstökustannukset kuriin.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot (54,4 milj.euroa) vähenevät vuonna 2021 yhteensä noin 1,4 milj. euroa eli 1,6 prosenttia talousarvioon 2020 nähden ja tilinpäätösennusteeseen nähden pysyvät lähestulkoon samana.

Palvelujen ostojen vähennykset vuonna 2021 verrattaessa vuoden 2020 talousarvioon kohdistuvat terveystalouteen ja asiakaspalveluiden ostoihin yhteensä 1,2 milj. euroa, jotka muodostuvat seuraavasti: asiakaspalveluiden ostot muilta (muut asumispalvelut noin 724 000 euroa) yhteensä noin -760 000 euroa, ateriapalvelujen ostot -181 000 euroa, ATK-

ylläpitomaksut noin -85 000 euroa ja sosiaali- ja terveystalvuselumenot -86 000 euroa. Vastaavasti palvelujen ostot nousevat ATK-ylläpidon (uusi palkkaohjelman ylläpito ja Dynastyn versiopäivitys) osalta 98 000 euroa ja muiden yhteistoimintaosuusmaksun (palo- ja pelastuslaitos) korotuksena 50 000 euroa. Myös erikoissairaanhoidon maksu alenee noin 400 000 euroa mutta pysyy samalla tasolla kuin mitä talousarviossa 2020 on varattu.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Vuonna 2021 aineet, tarvikkeet ja tavaramenot (6,9 milj. euroa) vähenevät talousarvioon 2020 nähden noin 109 000 euroa eli 1,6 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen 2020 nähden nousevat noin 40 000 euroa eli 0,59 prosenttia.

Avustukset

Avustuskulut (4,2 milj. euroa) nousevat talousarvioon 2020 nähden 85 000 euroa eli 2,1 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen nähden laskevat 35 000 euroa eli 0,83 prosenttia. Avustuskulujen nousu muodostuu suurimmaksi osaksi Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen arvioidusta noususta 170 000 euroa. Vastaavasti sotainvalidien tukimaksun määrää on alennettu noin 82 000 eurolla ja vapaa-aika puolen myöntämiä avustuksia on vähennetty 20 000 eurolla.

Lisäksi konsernijohdon palvelualueelle on lisätty avustuskuluihin osallistuvaan budjetointiin 10 000 euron suuruinen määräraha vuodelle 2021. Vuoden 2021 alussa kaupungin asukkaat voivat ehdottaa, mihin kyseinen euromäärä tulisi kaupungissa käyttää.

Muut toimintakulut

Muut toimintakulut laskevat talousarvioon 2020 nähden 247 000 euroa eli 12,2 prosenttia ja tilinpäätösennusteeseen nähden 249 000 euroa eli 12,3 prosenttia. Muiden toimintakulujen väheneminen muodostuu terveys- ja hoivapalveluiden rakennusten huoneistojen vuokratulun määrän vähenemisestä noin 259 000 euroa.

Investoinnit

Vuoden 2021 nettoinvestointimenot ovat 4,4 milj. euroa, joista talonrakennusinvestoinnit ovat 982 000 euroa, julkiset käyttöomaisuusinvestoinnit 3,2 milj. euroa ja irtaimet käyttöomaisuusinvestoinnit 90 000 euroa.

Poistot

Poistojen (3,8 milj. euroa) arvioidaan kasvavan talousarvioon 2020 verrattaessa 228 000 euroa eli 6,5 prosenttia. Lisäksi poistot sisältävät arvonalentumiskirjausta 300 000 euroa. Poistojen ja arvonalentumisten kokonaismäärä vuonna 2021 on 4,1 milj. euroa.

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

5.1 Kaupunginvaltuusto

Toimielin: Kaupunginvaltuusto

Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kaupungin strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Loimaan kaupunginvaltuusto päätti 20.6.2016, että valtuutettujen lukumäärä uudella valtuustokaudella 2017 – 2021 on 43 valtuutettua.

Toimintaympäristön muutos

Kuntavaalit järjestetään vuonna 2021. Vaalien tuloksella on todennäköisesti vaikutuksia kaupunginvaltuuston kokoonpanoon seuraavalla valtuustokaudella.

KAUPUNGINVALTUUSTO	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot						
Sisäiset tuotot						
Tuotot yhteensä	0	0		0	0	0
Toimintakulut	-61 436	-50 100	-50 100	-49 600	-50 592	-51 604
Sisäiset kulut	-24 779	-31 586	-31 586	-22 225	-22 225	-22 225
Kulut yhteensä	-86 215	-81 686	-81 686	-71 825	-72 817	-73 829
TOIMINTAKATE	-86 215	-81 686	-81 686	-71 825	-72 817	-73 829

5.2 Tarkastuslautakunta

Toimielin: Tarkastuslautakunta**Toiminnan kuvaus**

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja arvioi kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta.

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot						
Sisäiset tuotot	24 439	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Tuotot yhteensä	24 439	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Toimintakulut	-24 439	-32 000	-32 000	-32 000	-32 640	-33 293
Sisäiset kulut						
Kulut yhteensä	-24 439	-32 000	-32 000	-32 000	-32 640	-33 293
TOIMINTAKATE	0	0		0	-640	-1 293

5.3 Keskusvaalilautakunta

Toimielin: Kaupunginvaltuusto
Vastuhenkilö:

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Toimintaympäristön muutos

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit ja vuonna 2023 eduskuntavaalit.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	56 918					26 000
Sisäiset tuotot						
Tuotot yhteensä	56 918	0	0	0	0	26 000
Toimintakulut	-41 374			-25 080		-26 000
Sisäiset kulut	-428	0	0			
Kulut yhteensä	-41 802	0	0	-25 080	0	-26 000
TOIMINTAKATE	15 116	0	0	-25 080	0	0

5.4 Kaupunginhallitus

Konsernijohto

Toimiala: Konsernijohto

Toimielin Kaupunginhallitus

Palveluala: Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernijohto -toimiala sisältää kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toiminnan sekä hallituksen ja valtuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät.

Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus johtaa toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hallitus vastaa toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja johtaa hallituksen alaisena hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Kaupunginjohtaja vastaa asioiden valmistelusta hallituksen käsiteltäväksi (Hallintosääntö 2§).

Hallintopalvelut -palveluala vastaa konsernijohtoon palvelujen, hallinnon ja muiden tehtävien järjestämisestä sekä palvelualueensa kehittämisestä ja henkilöstön työnjaon yhteensovittamista.

Palveluala vastaa keskitetyistä hallinto-, henkilöstö-, talous- ja it-palveluista.

- *Hallintopalvelut –palvelualueella on seuraavat palveluyksiköt esimiehineen (sijaisineen):*
- *Talous- ja it-palvelut; talousjohtaja (taloussihteeri),*
- *Henkilöstöpalvelut; henkilöstöjohtaja (henkilöstösihteeri),*
- *Yleishallinto; hallintosihteeri (henkilöstöjohtaja).*

Palveluun sisältyy joukkoliikenne, verotuskustannukset, henkilöstön työterveyspalvelut sekä alueellisten palo- ja pelastuspalveluiden kulut. Varsinais-Suomen liiton, Kuntaliiton ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksusuudet.

Toimintaympäristön muutos

Valtuuston tammikuussa 2019 hyväksymässä Loimaa-strategiassa 2019 - 2021 "Loimaalla kasvamme yhdessä - kasva kanssamme" asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat vuosittaista talousarvion valmistelua ja talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettavia tavoitteita. Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Valtuuston vuoden 2019 veroprosenttipäätöksen yhteydessä lokakuussa 2018 edellyttämän valtuustokauden loppuun ulottuvan toimialakohtaisen talouden tasapainotusohjelman valmistelu aloitettiin loppuvuoden 2018 aikana ja sitä on jatkettu osana vuosien 2020 ja 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua.

Kesäkuussa 2019 nimetyn Rinteen (Marinin) hallituksen ohjelman mukaan hallitus käynnistää sote-uudistuksen valmistelun, jossa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kootaan kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. *Sote-palveluiden ja pelastustoimen järjestämisen uudistuksen sekä maakuntien perustamisen lakiluonnos oli lausunnolla 25.9.2020 asti. Laki on tarkoitus hyväksyä vuoden 2021 aikana ja laki tulisi voimaan 2023. Maakuntavaalit järjestettäisiin vuonna 2022.*

Julkiset palvelut ovat hallitusohjelman mukaan digitaalisesti kansalaisten ja yritysten saatavilla vuoteen 2023 mennessä. Julkisen sektorin datan avaamista ja hyödynnettävyyttä laajennetaan ja edistetään reaaliaikataloutta rakenteisten sähköisten laskujen ja kuittien laajalla käyttöönottolla. Digipalvelulla (1.4.2019) edistetään digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, sisällön saavutettavuutta sekä mahdollisuutta käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluita. Viranomaisen on suunniteltava ja ylläpidettävä digitaaliset palvelunsa siten, että niiden tietoturvallisuus, tietosuoja, löydettävyys ja helppokäyttöisyys on varmistettu.

Tiedonhallintalain (1.1.2020) tarkoituksena on yhdenmukaistaa tiedonhallintaa digitalisoituvassa toimintaympäristössä, toteuttaa hyvää hallintoa yhdenmukaisesti, tuloksellisesti, laadukkaasti ja julkisuusperiaatteen mukaisesti sekä edistää julkishallinnon tietojen ja tietovarantojen digiturvallisuutta, yhteen toimivuutta ja tiedon jakamista ja hyödyntämistä.

Korona-epidemia laajeni alkuvuodesta ja kevään 2020 aikana Suomessa oltiin valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa. Vaikutukset ovat olleet ennakoimattomat ja veloitteet ja rajoitukset ovat vaikuttaneet ja vaikeuttaneet toimintaan ja palveluihin. Tartunnat pystyttiin alkuvuoden 2020 aikana pitämään hallinnassa. Valmiuslain soveltaminen päättyi kesäkuussa 2020. Tilanne on kuitenkin syksyllä 2020 epävakaa. Rajoitteita ja eritystoimenpiteitä on otettu käyttöön elo-syyskuussa varauduttaessa epidemian toiseen vaiheeseen.

Korona-epidemian vaikutusten kokonaisarviointi on syys-lokakuussa 2020 kesken. Kaupunginhallituksen nimeämän työryhmän tehtävänä on arvioida erityisesti asumiseen, yleiseen työelämään, väestömuutokseen ja palvelutarpeisiin kohdistuvien muutoksen vaikutuksia ja valmistella toimenpiteitä, joilla voidaan vahvistaa positiivisia ja samalla hillitä negatiivisia vaikutuksia. Työryhmä on syksyn 2020 aikana keskittynyt asuminen-, elinkeinot- ja koulutustarpeet -teemoihin. Niitä on tarkasteltu väestömuutoksen, ympäristövaikutusten sekä toiminnan jatkuvuuden hallinnan näkökulmista.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A1.1. Huolehdimme sujuvista palveluista	<i>Yritys- ja asukaskysely / Toimialojen sisäinen itsearviointi.</i>	Palvelujen ja toiminnan arviointi tehdään osana kk- ja vuosiraportointia. Toteutetaan tarvittaessa erilliset asukaskyselyt.	
A1.3. Kehitämme sähköisten palvelujen saatavuutta	<i>Sähköisten palvelujen määrä, asioinnin laajuus/määrä ja toimivuus.</i>	Valmistellaan sähköisten palvelujen suunnitelma ja toimenpiteet / sähköisten palvelujen laajentaminen vuosina 2020 - 2023. Edistetään digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, sisällön saavutettavuutta sekä mahdollisuutta käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluita.	
A3.3. Pidämme kiinni siitä, että tieto kulkee avoimesti ja aktiivisesti.	Sisäinen itsearviointi.	Henkilöstön perehdyttäminen vuoden 2020 aikana päivitetyn viestintäohjeen soveltamiseen.	

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
B2.3. Kehitämme kaupungin sisäisiä asiointi- ja liikenneyhteyksiä.	Toiminnan määrä, toimivuus ja vaikuttavuuden arviointi.	Selvitetään ja päivitetään asiointipalvelun tarpeiden muutokset. Kokonaiskustannukset ovat enintään vuoden 2020 kustannusten suuruiset.	
B3.1. Kehitämme uusia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lähidemokratian toteuttamiseksi.	Käyttöön otettujen toimintojen määrä, toimivuus ja vaikuttavuuden arviointi.	Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien menettelyohjeen mukaisten toimenpiteiden soveltaminen ja hyödyntäminen.	
B3.2. Kehitämme toimintatapoja ja viestintää tiedonkulun parantamiseksi ja yhteistyön tukemiseksi.	Sisäinen itsearviointi.	Henkilöstön perehdyttäminen vuoden 2020 aikana päivitetyn viestintäohjeen soveltamiseen.	
B3.3. Kannustamme loimaalaisia osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin ja tuemme yhdistyksiä ja järjestöjä järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston.	Yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot / Toimialojen sisäinen itsearviointi	Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien menettelyohjeen mukaisten toimenpiteiden soveltaminen ja hyödyntäminen.	
B4.1. Teemme päätöksiä pitkäjänteisesti ja strategian mukaisesti.	Sisäinen Itsearviointi (valtuusto/tarkastuslautakunta/toimielimet/palvelualat) sekä palaute osana asukaskyselyitä.	Kaupunkistrategian toteutus sekä seuranta, arviointi ja raportointi vuosittain 2020 – 2023 osana osavuosikatsauksia ja toimintakertomusta. Valtuustokauden 6/2017 – 5/2021 arviointiin perustuvat toimenpiteet ja muutostarpeet valtuustokaudelle 6/2021 - 5/2025.	
B4.2. Parannamme palvelujemme tuloksellisuutta, vakautamme talouttamme ja turvaamme toimintamme jatkuvuutta		Palvelujen sopeuttamis- ja uudistamis- sekä talouden tasapainotustoimenpiteiden valmistelu 2020-2023. Toimenpiteet osana vuosien 2021- 2024 talousarviota ja –suunnitelmaa.	Toimenpiteiden määrä ja vaikutukset.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
sopeuttamalla palvelurakenteita.		Toimenpiteiden ja muutosten toimeenpano ja niiden seuranta.	
B4.3. Uudistamme ja päivitämme henkilöstöpolitiikan linjaukset ja ohjeistuksen kaupunkistrategian mukaisiksi.		Henkilöstöohjelman/-suunnitelman 2021 – 2023 valmistelu ja päätöksenteko osana palvelujen sopeuttamista ja uudistamista. Toimenpiteiden säännöllinen seuranta ja arviointi vuosina 2021 – 2023.	
B4.4. Sopeutamme henkilöstömäärää muuttuvien ja uudistettavien palvelurakenteiden ja -tarpeiden mukaisesti.		<p>Palvelutarpeisiin, palvelujen sopeuttamiseen ja uudistamiseen sekä talouden tasapainottamiseen perustuva oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö.</p> <p>Henkilöstömäärän sopeuttaminen ja vähentäminen vuosittain palvelujen sopeuttamisen ja talouden tasapainotuksen mukaisten tarpeiden mukaisesti.</p>	Henkilöstömäärä ja -muutos, henkilöstön osaaminen ja kehittämistarpeet, henkilöstökulut.
B4.5. Parannamme työhyvinvointia, työn tuottavuutta, osaamista ja palveluja yhdessä henkilöstön kanssa.		<p>Palvelutarpeisiin, palvelujen sopeuttamiseen ja uudistamiseen sekä talouden tasapainottamiseen perustuva oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö.</p> <p>Henkilöstöjohtamisen, esimiestyön, yhteistyön, vuorovaikutuksen ja henkilöstön työhyvinvoinnin menettelytapojen jatkuva kehittäminen sekä niiden vaikutusten säännöllinen seuranta ja arviointi.</p>	Henkilöstömäärä ja -muutos, henkilöstön osaaminen ja kehittämistarpeet, henkilöstökulut.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
		Esimiesvalmennus 2020 – 2021	
B4.7. Kehitämme konsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja.			
C1.1. Tuemme loimaalaisten hyvinvointia ennakoivasti		<p>Ikäihmisten toimintaohjelman valmistelu 2020–2021 (<i>Valtuustoaloite 10.12.2018 ja kh 9.9.2019 päätös</i>). Valmistelu koko organisaatiossa.</p> <p>Hyvinvointikertomuksen 2017- 2020 (KV 11.6.2018 §39) tietojen säännöllinen seuranta ja arviointi sekä niiden mukaiset toimenpiteet.</p> <p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2017 - 2021 (KV 5.3.2018 § 12) toimenpiteet</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen indikaattorit</p> <p>-Sisäinen Itsearviointi (valtuusto/tarkastuslautakunta/toimielimet/palvelualat).</p> <p>Kouluterveyskyselyjen indikaattorit</p> <p>Sotkanet –tietokannan indikaattorit</p>
C3.2. Rakennamme turvallisia ja terveellisiä rakennuksia ja asuin- ja kasvu ympäristöjä.	<p>Loimaan kasvihuonepäästöt CO2-raportti</p> <p>Asiakasraadit, asukastalkoot, avustukset, ”Hyvä arkiympäristö” -kävelyt, kuntalaisaloitteet, tapahtumat, harrastukset, päätöksistä tiedottaminen, vapaaehtoistoiminnan eri kanavien hyödyntäminen, osallistava budjetointi, avoin data, asuinalue- ja yritysluotsit.</p>	<p>Kestävä kehitys ja ilmastovaikutukset osana turvallista asumista</p> <p>-Vähennetään ilmastopäästöjä lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta.</p> <p>-Kannustetaan asukkaita ja paikallisia yrityksiä ilmastotekoihin ja viestitään ilmastomuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.</p>	

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Hyvinvointikertomuksen 2017- 2020 (KV 11.6.2018 §39) tietojen säännöllinen seuranta ja arviointi sekä niiden mukaiset toimenpiteet.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2017 - 2021 (KV 5.3.2018 § 12) säännöllinen seuranta ja arviointi sekä toimenpiteet.

Ikäihmisten toimintaohjelman valmistelu 2020 - 2021. Toimenpiteet ja niiden seuranta ja arviointi säännöllisesti. (Valtuustoaloite 10.12.2018. Hyvinvointivaliokunnan 20.8.2019 esitys ja kaupunginhallituksen 9.9.2019 päätös.)

Korona-epidemian vaikutusten arviointi asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä palvelutarpeisiin. Koronankriisin jälkihoito ja taloudellinen taantuma lisäänee sosiaalisten ongelmien riskiä ja painetta hyvinvointipalvelujen järjestämiseen.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Valmistellaan kuntalakiin sekä ja kaupungin omiin toimintatapoihin perustuvat osallistamista, osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat menettelytavat.

-Seuranta, arviointi ja raportointi vuosittain osana osavuosisikatsauksia ja toimintakertomusta.

-Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien toimivuuden itsearviointi sekä palaute osana asukaskyselyitä.

Vuoden 2021 aikana järjestetään osallistamistilaisuuksia mm.:

-Palvelujen ja talouden sopeuttamis- ja tasapainotustoimenpiteiden valmistelu sekä toimenpiteiden ja muutosten toimeenpano.

-Talousarvion 2022 valmistelu

-Osallistuva budjetointi 2021

-Palvelualojen merkittäviin palveluiden muutos- ja kehittämistoimienpiteisiin sekä niiden valmisteluun liittyvät osallistamistilaisuudet (mm. koulupalvelut, terveysasemat, kirjastot)

- Sote-uudistuksen 2023 valmistelu

- Yritys- ja asukaskyselyt vuosina 2021 - 2022

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Kuntien päätösten ennakoarviointimenettelyssä (EVA) arvioidaan valmisteltavan päätöksen vaikutuksia ennalta. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

- *Kuntalaisvaikutuksilla* eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksissa tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä sekä niiden jakaantumista.
- *Ympäristövaikutukset* kohdistuvat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.
- *Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset* kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.
- *Taloudelliset vaikutukset* kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä.
- *Yritys- ja elinkeinovaikutukset*
  - Taloudellisiin vaikutuksiin kuuluvat myös yritysvaikutukset, eli se miten kunta mahdollistaa alueellaan yritystoimintaa.
- *Lapsivaikutusten arviointiin* kohdistuvilla vaikutuksilla tarkastellaan lapsiin ja nuoriin liittyviä vaikutuksia päätöksenteossa.

Vaikutuksia tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Ennakoarvioinnissa tulee pääsääntöisesti keskittyä arvioimaan ennalta sellaisia päätöksiä, joilla on merkittäviä vaikutuksia.

Kuntaliiton suositus (2011) kunnissa sovellettavasta menettelystä. Erityislainsäädäntö velvoittaa kuntia erikseen arvioimaan päätösten vaikutuksia.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Loimaan ilmasto- ja energiaohjelman (Kv 8.12.2014 § 54) mukaan kaupunki pyrkii vähentämään kasvihuonepäästöjä omassa toiminnassaan. Loimaa on ollut vuoden 2016 alusta mukana CO2-raportissa, josta saadaan säännöllisesti tietoa ja raportti kasvihuonepäästöistä.

CO2-raportin vuosiraportti, Loimaa	2017	2018	2019*
Kasvihuonekaasujen päästöt ilman teollisuutta (kt CO2-ekv)	175,3	179,7	167,6
kuluttajien sähkönkulutuksesta (kt CO2-ekv)	8,4	9,7	8,2
kuluttajien sähkölämmityksestä (kt CO2-ekv)	5,4	6,4	5,4
kuluttajien kaukolämmityksestä (kt CO2-ekv)	0,3	0,3	0,3
kuluttajien erillislämmityksestä (kt CO2-ekv)	29,3	29,2	28,5
Tieliikenteen päästöt (kt CO2-ekv)	48,9	49,8	47,7
Maatalouden päästöt (kt CO2-ekv)	79,9	81,2	74,5
Jätehuollon päästöt (kt CO2-ekv)	2,9	2,9	2,9
Kuluttajien päästöt asukasta kohden (t CO2-ekv/asukas)	10,9	11,2	10,5
Teollisuuden sähkönkulutuksen päästöt (kt CO2-ekv)	2,4	2,7	

* Vuoden 2019 ennakkotiedot

(Hiilidioksidi-ekvivalentti (CO₂-ekv) kuvaa ihmisen tuottamien [kasvihuonekaasujen](#) ilmastovaikutusta) Lähde: Loimaan kasvihuonepäästöt 2014 – 2018 / ennakkotieto 2019; CO2-raportti Benviroc Oy

Loimaan kaupunki on liittynyt Hinku-kuntiin vuonna 2017 (Kv 14.11.2016 § 56). Hinku-kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Vähennys lasketaan vuoden 2007 tasosta. Kunnat pyrkivät vähentämään ilmastopäästöjään lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta vuoteen 2030 hyväksyttiin syyskuussa 2017. Siinä on linjattu keinot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen päästökaupan ulkopuolisella sektorilla eli liikenteessä, maataloudessa, lämmityksessä ja jätehuollossa. Tavoitteena on 39 % päästövähennys vuodelle 2030 verrattuna vuoden 2005 tasoon.

Kuntien energiantuotantoon ja -käyttöön, liikennesuunnitteluun ja maankäyttöön sekä hankintoihin liittyvät päätökset vaikuttavat merkittäviä päästöihin vaikuttavia. Kuntien toimet kohdistuvat sekä päästökauppa- että taakanjakosektorin päästöihin.

Ilmastosuunnitelmassa julkinen sektori haastetaan toimimaan esimerkillisesti muun muassa siirtymällä pois öljystä rakennusten erillislämmityksessä vuoteen 2025 mennessä. Julkiset hankinnat nähdään varteenotettavana mahdollisuutena edistää tavoitteita käytännön toimissa – kunta voi esimerkiksi asettaa vähäpäästöisyysvaatimuksia työkoneiden hankintojen yhteydessä.

Liikenteen osalta kuntien tulee parantaa liikennejärjestelmien energiatehokkuutta ja kehittää alueidenkäyttöä. Tavoitteena on, että kaupunkien liikennesuunnittelussa priorisoitaisiin kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä tukevia hankkeita.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Sähköisten palvelujen suunnitelma ja toimenpiteet sähköisten palvelujen laajentamiseksi vuosina 2020 – 2023.

Talous- ja henkilöstöpalvelujen järjestämissuunnitelma ja toimenpiteet on toteutettu 2019 - 2020. Elokuussa 2019 käynnistetyssä valmistelussa selvitettiin talous- ja palkkahallinnon sekä tietojärjestelmien prosessit, vastuut/riskit ja kehittämistarpeet. sekä esitetään uudistamisvaihtoehdot. Vuoden 2020 aikana on päätetty toimenpiteistä. Selvitys it-järjestelmistä ja -palveluista toteutettiin 2019 - 2020 ja päätettiin toimenpiteistä.

Palvelusihteeri –selvitys 2020 ja toimenpiteet 2020 -2021.

Merkittävimmät palveluostot ja niiden muutokset

Aluepelastuslaitos /Turun kaupunki (2021: 1.176.000 euroa), It-palvelut (palvelimet, koneiden ja laitteiden leasing -sopimukset, ohjelmistolisenssit), työterveyshuolto sekä verotuspalvelut.

Toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Konsernijohdon toimitiloina ovat kevästä 2020 alkaen väistötiloina Ylistaronkatu 36 sekä Alastaron entisen kunnantalon tilat. Kauppalankatu 3 –tiloissa edelleen keskusarkisto.

Kauppalankatu 3 (kaupungintalo) jatkokäyttö ja toimenpiteet. Kiinteistöjen ylläpito-ohjelman käsittely ja päätökset syksyn 2020 aikana.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Sähköisen kokousjärjestelmän kehittäminen uudella valtuustokaudella (alkusyksy 2021).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Kaupungin riskienhallintapolitiikka on vahvistettu valtuustossa 21.3.2011. Loimaan kaupungin 24.4.2017 hyväksymän hallintosäännön 9. luvussa on vahvistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

perusteet. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat, valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Kaupunginjohtaja, liikelaitoksen johtaja sekä palvelualajohtajat ja johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja palvelualallaan, ohjeistavat alaisia toimintayksiköitä sekä raportoivat hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan johtoryhmänä toimii kaupungin johtoryhmä (Hallintosääntö 78 -82 §).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta seurataan säännöllisesti kuukausiraportoinnissa ja osavuositarkastuksissa. Johtoryhmä käsittelee säännöllisesti riskienhallintaa mm. palvelujen jatkuvuuden turvaamisen sekä turvallisuuden riskienhallinnan näkökulmasta. Palvelualoja ohjeistetaan ylläpitämään ja päivittämään omien toimialojensa riskienhallintaan ja palvelujen jatkuvuuden hallintaan liittyvät suunnitelmat (mm. pelastussuunnitelmat sekä vesihuollon toimivuuteen liittyvät suunnitelmat).

Kuukausiraportointiin sisältyvällä johdon omavalvonnassa painotetaan varhaista puuttumista esille tuleviin ongelmiin ja toiminnallisiin riskeihin.

Riskienhallinnan ohjausryhmässä keskeiset riskit kohdistuvat talouteen, henkilöstöön, sopimuksiin sekä tietojärjestelmiin.

Sopimusten huolellinen laatiminen ja valvonta sopimuksen voimassaoloaikana ovat keskeinen osa riskienhallintaa sopimuksen osapuolista riippumatta. Sopimuksen huolellisen valmistelun ja valvonnan laiminlyönnistä on pahimmillaan seurauksena huomattavia taloudellisia menetyksiä, vahingonkorvauksia tai muita oikeudenmenetyksiä.

Talousarvion käyttösuunnitelmien valmistelussa, kehityskeskusteluissa ja palvelualojen toiminnan ohjauksessa ja menettelytavoissa painotetaan ennakoivaa riskien hallintaa – riskien tunnistamista ja vaikutusten arviointia.

Osallistuminen ”Turvallinen ja kriisinkestävä kunta” –asiantuntijaverkoston. Vuonna 2018 perustetun verkoston tavoitteena on kuntien turvallisuus-, varautumis- ja riskienhallinnan yhteistyö. Toimenpiteinä on seminaareja, työpajoja, koulutuksia sekä monipuolista viestintää. Viestintä ja tiedon jakaminen muodostavatkin keskeisen perustan verkoston toiminnalle.

Muut perustelutiedot

Pohjoismaiden ystävyyskunta-konferenssi. Suunniteltu vuoden 2020 tilaisuus on korona-epidemian vuoksi siirretty vuodelle 2021.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

It-päällikön tehtävä on vuonna 2020 muutettu digipalvelupäälliköksi. Uusi henkilö aloitti elokuussa 2020.

Kuntavaalit järjestetään 2021 huhtikuussa. Järjestäminen sitoo henkilöresursseja kevään 2020 aikana.

Palvelusihteeri –selvitys 2020 ja toimenpiteet 2020-2021.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Kaupunginjohtaja	1	1	1
Hallintosihteeri	1	1	1
Henkilöstöjohtaja	1	1	1
Henkilöstösihteeri	1	1	1
Talousjohtaja	1	1	1
Taloussihteeri	1	1	1
Arkistosihteeri	1	1	1
Laskentasihteeri	2	2	2
Palkkasihteerit	5	4	3
Palvelusihteerit	2	1,5	1,5
It-päällikkö / Digipalvelupäällikkö (8/2020 alkaen)	1	1	1
It-asiantuntija	2	1,5	2
Henkilöstömäärä yhteensä	19	17	16,5

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Talous- ja henkilöstöpalveluiden ohjelmistouudistusten ja prosessien tarkastaminen. Yhteensä noin 30 000 euroa.
- Kiinteistöveropohjan tarkastaminen. Vuonna 2021 lisätty menoa 50 000 euroa. Tulonlisäys aikaisintaan 2024.
- Voitonjako- ja omistusjärjestelyt tytäryhtiöt. Yhteensä 100 000 euroa.
- Ostopalvelumenojen tarkastaminen ja edullisuusvertailu.
- IT-kulujen tarkastaminen ja edullisuusvertailu.
- Koko kaupungin tasolla kuljetuspalveluiden ja niiden eri vaihtoehtojen tarkastelu ja yhteiskilpailutus.
- Eri järjestöjen jäsenyydestä luopuminen.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023
- Koko kaupungin palvelu/yleissihteerien tehtävien uudelleen organisointi. Yhteensä 30 000 euroa sekä 2022 yht. 50 000 euroa ja 2023 yht. 50 000 euroa. Menovähennykset tehty eri toimitelmistä.

Tasapainotustoimenpiteet vuosille 2022 – 2023:

Vuosi 2022

- AHOS-kodin ja Ilolaketien kiinteistökauppa (Attendo). KV 19.6.2018 päätös. Kunnallisvalitus päätös 20.12.2019. Satunnainen myyntivoitto on kertavaikutteinen, mutta jakautuu päätöksen mukaan useammalle vuodelle. Tuloa yhteensä 288 000 euroa.

Vuosi 2023

- Puhelinvaihteen ulkoistaminen / Puhelinvaihteesta luopuminen mahdollisen sote-uudistuksen yhteydessä. Yhteensä 30 000 euroa.

HALLINTO	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	291 899	433 940	433 940	339 090	633 872	358 549
Sisäiset tuotot	2 202 686	1 949 993	1 949 993	1 915 821	1 915 821	1 915 821
Tuotot yhteensä	2 494 585	2 383 933	2 383 933	2 254 911	2 549 693	2 274 370
Toimintakulut	-4 701 807	-4 328 450	-4 343 450	-4 469 307	-4 494 201	-4 549 867
Sisäiset kulut	-117 803	-98 683	-98 683	-89 882	-89 882	-89 882
Kulut yhteensä	-4 819 610	-4 427 133	-4 442 133	-4 559 189	-4 584 083	-4 639 749
TOIMINTAKATE	-2 325 025	-2 043 200	-2 058 200	-2 304 278	-2 034 390	-2 365 379

Elinvoima

Toimiala: Elinvoima

Toimielin: Kaupunginhallitus

Palveluala: Elinkeino- ja kaupunkikehitys

Vastuhenkilö: Kehittämisjohtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala vastaa kaavoituksen, yrityspalvelujen, maaseutupalvelujen, työllisyyspalvelujen ja markkinoinnin toteuttamisesta sekä vuorovaikutuksesta kylien kanssa.

Toiminta-ajatus on Loimaan elinvoiman vahvistaminen.

Palvelualla toimivat kaavatoimikunta, elinvoimatoimikunta ja kylien neuvottelukunta.

Toimintaympäristön muutos

Koronakriisi on vaikuttanut monin tavoin niin yksittäisiin yrityksiin kun yrityselämän toimintaan yleisemmin. Työllisyyden hoidossa seuraukset näkyvät jo tällä hetkellä ja tulevat ajan kuluessa yhä enemmän. Aluekehityksen kannalta on epävarmaa, jatkuuko tilanteen johdosta jossain määrin vahvistunut kiinnostus maalla asumiseen.

Soteuudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan palveluun. Valmistelun edetessä uuden valmistelun kohdalla ne tulevat tarkentumaan valmistelun edetessä.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A2. Loimaa on yritysmuotoinen.	Uusien yritysten ja työpaikkojen määrä. Paikallisten yritysten kasvu, työpaikat ja liikevaihto	Yritysneuvonta, kontaktit ja tapahtumat lkm Uudistettu yritysvaikutusten arviointi juurrutetaan	300
A2. Loimaa on yritysmuotoinen.	Yritysalueiden ja tonttien määrä Toteutetaan yritysaloitteiset asemakaavamuutokset Maapoliittinen ohjelma	Kaavoitusohjelma lähivuosille tarkistetaan vuosittain Vastataan esille tulleisiin tarpeisiin omana työnä Ohjelma hyväksytty 2021 aikana	Hyväksytyt asemakaavat ja asemakaavamuutokset lkm ja ha
A3.1. Markkinoimme aktiivisesti Loimaata turvallisena asuinpaikkana ja hyvänä kasvupaikkana yrityksille.	Näkyvyyden toteuttaminen kh:n vuosittain hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Suunnitelma käsitelty 1/2021 OKRA Maaseutunäyttely	Asuinpaikka Loimaan teeman pitkäjänteinen toteutus Yhteinen Loimaan teemainen osasto
C3.1. Kehitämme syrjäytymisen syiden tunnistamista ja panostamme oikea-aikaiseen tukemiseen.		Asiakkaiden ohjaaminen kohti työmarkkinoita, koulutukseen tai polku kohti eläkettä	Työmarkkinatuen kuntalista <200 henkilöä keskimäärin Nuorten työttömien lukumäärä < 100 henkilöä keskimäärin Aktivointitoimenpiteissä olevien henkilöiden lukumäärä keskiarvo/kk

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Työllisyyspalveluiden toiminta tukee monin tavoin kaupunkilaisia. Työn ja terveyden yhteys on tutkittu tosiasia. Heikoimmassa asemassa oleville on tarjolla toimintatila Wirikkeen kautta tukea ja toimintaa. Työllisyyspalvelut vetävät kaupungin sisällä moniammatillista toimintaa (TYP), jonka kautta ohjataan edelleen asiakkaita. Toiminnassa korostuu henkilökohtainen ohjaus.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunnitelmaan

Työllisyyspalvelut toteuttavat asiakastytyväisyyskyselyjä säännöllisesti.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Yritysvaikutusten arviointimenettely on uudistettu ja siihen liittyvät toimintatavat juurrutettu käyttöön.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

EU:n elpymisrahoituksen hyödyntämien jo aiemmin valmistellun biokaasun osalta siten, että luodaan edellytykset yksityisten toimijoiden jatkoinvestoinneille. Edelleen saman ohjelman yrityksille tarjoamien mahdollisuuksien käytön edistäminen oman tiedotuksen keinoin.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Työllisyyspalveluiden palvelurakenteen ja toimintatapojen uudistamista on toteutettu pitkäjänteisesti. Viimeisessä vaiheessa on saatu toimimaan paikallinen moniammatillinen työryhmä (TYP), jonka työn tulokset tulevat näkymään muutaman vuoden jälkeen.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Palvelusihteerin työpanos jaetaan 50/50 sivistyspalveluiden kanssa. Työ kohdistuu sivistys-, varhaiskasvatus- ja liikuntapalveluiden tiedotukseen ja markkinointiin sekä kaupungin markkinoinnin toteuttamisen avustamiseen. Edelleen turvataan toimintakyky yllättävissä tilanteissa.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Kehittämisjohtaja	1	1	1
Kaavoittaja	1	1	1
Yritysneuvoja	2	2	2
Markkinointisihteeri	1	1	1
Johtava maaseutuasiamies	1	1	1
Maaseutuasiamies	4	4	4
Työllisyyspäällikkö	1	1	1
Palvelusihteeri (sisäinen siirto)	1	1	1
Palveluohjaaja	2	2	2
Työtoiminnan ohjaaja	4	4	3
Yksilövalmentaja			1
Palvelusihteeri (sisäinen siirto, siv.palv. kanssa 50/50 jaettu)			0,5
Yhteensä	18	18	18,5

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	Maaseutupalvelut siirtyneet 11/2020 Palininkadulle muusta käytöstä vapautuneisiin tiloihin. Työllisyyspalveluilla kiinteä toimipaikka Ahonkadulla 2 krs ja samassa yhteydessä yrityspalvelut. Lapidus -hallissa nuorten työpaja, liikkuvan ryhmän tukikohta ja kummankin ostopalvelukumppanin toimitilat. Lapidus -hallin tilalle etsitään vuoden 2021 aikana uutta tilaa.
Palvelujen ostot	Kuntouttavan työtoiminnan ja yksilövalmentajan palveluja Loimaan seudun työtoiminnan tuki r.y. ja Loimaan seudun työttömät r.y.
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	Itse tuotettujen ja ostettujen työllisyyspalveluiden toimitilat.
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	Markkinointikuluihin varattu 26 100 € ja lisäksi sinne siirretään käyttötaloussuunnitelman vahvistamisen yhteydessä maataloustoimen kustannuspaikalta ylimääräinen palkkameno sosiaaliturvamaksuineen yhteensä 40 000 euroa. Yhteensä 66 100 euroa. Työttömyyden kuntaosuusmaksuun varattu 2021 yhteensä 950 000 euroa (vuonna 2019 toteutunut 825 000 euroa)
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	KELA:lle maksettava työmarkkinatuen kuntaosuus ja koronatilanteesta muodostuva sen nousuun kohdistuva paine.
Muut perustelutiedot	Yrityselämän edellytysten pitkäjänteinen kehittäminen ja turvaaminen maankäytön suunnittelun kautta.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- LEADER toimintaryhmä V-S Jokivarsikumppanit r.y. jäsenyydestä tehdään erillinen päätös. Myös rahoituksesta tehdään erillinen päätös.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.

ELINVOIMA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	490 194	516 524	516 524	521 524	531 954	542 594
Sisäiset tuotot	0					
Tuotot yhteensä	490 194	516 524	516 524	521 524	531 954	542 594
Toimintakulut	-2 704 737	-2 515 702	-2 635 702	-2 676 915	-2 649 460	-2 679 400
Sisäiset kulut	-132 779	-122 715	-122 715	-130 648	-130 648	-130 648
Kulut yhteensä	-2 837 516	-2 638 417	-2 758 417	-2 807 563	-2 780 108	-2 810 048
TOIMINTAKATE	-2 347 322	-2 121 893	-2 241 893	-2 286 039	-2 248 154	-2 267 454

KAUPUNGINHALLITUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	782 093	950 464	950 464	860 614	1 165 826	901 143
Sisäiset tuotot	2 202 686	1 949 993	1 949 993	1 915 821	1 915 821	1 915 821
Tuotot yhteensä	2 984 779	2 900 457	2 900 457	2 776 435	3 081 647	2 816 964
Toimintakulut	-7 406 544	-6 844 152	-6 979 152	-7 146 222	-7 143 661	-7 229 267
Sisäiset kulut	-250 582	-221 398	-221 398	-220 530	-220 530	-220 530
Kulut yhteensä	-7 657 126	-7 065 550	-7 200 550	-7 366 752	-7 364 191	-7 449 797
TOIMINTAKATE	-4 672 347	-4 165 093	-4 300 093	-4 590 317	-4 282 544	-4 632 833

5.5 Hyvinvointivaliokunta

Hyvinvointipalvelujen hallinto

Toimiala: Sosiaali- ja terveys

Toimielin: Hyvinvointivaliokunta

Palveluala: Hyvinvointipalvelujen hallinto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Toimiala vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä kaupungin asukkaille ja kiireellisissä tilanteissa kaupungissa oleskeleville henkilöille.

Toimintaympäristön muutos

Sote- ja maakuntauudistuksen lakivalmistelu jatkuu. Palvelujen järjestämisvastuu on tulossa maakunnille. Maakunnassa jatketaan aiemman valmistelun yhteydessä esiin nostettujen toimintojen kehittämistä Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman mukaisesti. Koronavirus tulee todennäköisesti vaikuttamaan palvelujen tarpeeseen ja toimintatapoihin vielä vuoden 2021 aikana.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A1. Loimaa on seudullinen asiointi- ja palvelukeskus.	Asiakaskysely.	Kuntalaiset kokevat saavansa palvelut ilman aiheetonta viivytystä.	Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan ja lähtötaso määritellään.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Seurataan hyvinvointikertomuksen ja erillisten selvitysten kautta (THL, Valvira, AVI).

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Merkittävien muutosten osalta selvitetään kuntalaisten mielipiteitä erityisesti kunkin palvelun asiakasryhmän osalta.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Hyvinvointivaliokunnan ostot ovat yhteensä 42 miljoonaa euroa vuodessa. Ostoista 24,2 miljoonaa euroa on palveluiden ostoa kunnilta ja kuntayhtymiltä. Muiden ostojen osalta valiokunnan toiminnalla on merkittäviä vaikutuksia yritys- ja elinkeinotoimintaan.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Kokoukset pyritään järjestämään siten, että turhaa moottoriajoneuvojen käyttöä voidaan välttää.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vuoden 2021 aikana laaditaan toteutussuunnitelmat terveysasema verkon ja ikäihmisten palveluiden muutosten osalta.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Vuoden 2021 aikana selvitetään sähköisen asianhallinnan ja asioinnin lisäämistä, millä voi olla vaikutusta hallinnon henkilöstötarpeeseen.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Sosiaali- ja terveysjohtaja	1	1	1
Laskentasihteeri	1	1	1
Palvelusihteeri	7	8*	8
YHTEENSÄ	9	10	10

*siirretty terveys- ja hoivapalvelujen alueelta

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat	Toimitilat pääterveysaseman yhteydessä.
Palvelujen ostot	Palvelujen ostoista posti- ja kuriiripalvelut suurin yksittäinen ostos.
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	Ikäihmisten palvelurakenteen uudistamiseen haetaan ulkopuolista rahoitusta, mikäli rahoituksia avautuu.
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	Kulujen seuranta kuukausittain.
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	Osaamisen keskittyminen yksittäisille henkilöille. Riskiä on pyrittävä hallitsemaan opettamalla työtehtävät useammalle kuin yhdelle.
Muut perustelutiedot	Hallinnon työpanosta ohjautuu sote- ja maakuntaudistukseen liittyviin hankkeisiin.

HYVINVOINTIPALVELUIDEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	240					
Sisäiset tuotot	558 137	609 280	609 280	587 396	587 396	587 396
Tuotot yhteensä	558 377	609 280	609 280	587 396	587 396	587 396
Toimintakulut	-523 074	-571 310	-551 310	-549 100	-558 608	-568 284
Sisäiset kulut	-51 070	-55 370	-55 370	-55 901	-55 901	-55 901
Kulut yhteensä	-574 144	-626 680	-606 680	-605 001	-614 509	-624 185
TOIMINTAKATE	-15 767	-17 400	2 600	-17 605	-27 113	-36 789

Sosiaalityö

Toimiala: Sosiaali- ja terveys

Toimielin: Hyvinvointivaliokunta

Palveluala: Sosiaalityö

Vastuhenkilö: Sosiaalityön johtaja

Toiminnan kuvaus

Palvelualue sisältää aikuissosiaalityön, ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen, päihdepalvelut, vammaispalvelulain mukaiset palvelut, kehitysvamma palvelut, lastensuojelun, perhetyön, lapsiperheiden kotipalvelut, lastenvalvojan palvelut, Ankkuri-toiminnan, sosiaalipäivystyksen, perheneuvolan, maahanmuuttotoiminnan ja alle 65-vuotiaiden omaishoidon.

Toimintaympäristön muutos

Lastensuojelulakiin tuli muutoksia 1.1.2020 alkaen. Osa muutoksista (jälkihuoltovelvollisuuden laajeneminen) tulee lisäämään kuntien kustannuksia. Pätevien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on edelleen haasteellista. Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutus on epäselvää.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
C1.1. Tuemme loimaalaisten hyvinvointia ennakoivasti	Huostaanotettujen osuus % 0-17-vuotiaista.	Huostaanotettujen osuus enintään 0,2 prosenttiyksikköä yli Varsinais-Suomen keskiarvon, joka on 1,1 %.	1,3%
C2.2. Parannamme palvelujen saavutettavuutta.	Pyydä apua -napin käyttömäärät.	Pyydä apua -napin käyttö lisääntyy yhteydenotoissa.	Vuoden 2020 taso lähtötasona.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Seurataan hyvinvointikertomuksen ja erillisten selvitysten kautta (THL, Valvira, AVI).

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot**- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet****- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Merkittävässä palveluiden muutoksissa selvitetään asukkaiden mielipiteitä palvelualan asiakasryhmien osalta esimerkiksi vammaisneuvoston kokouksissa.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Sosiaalityön palvelualan ostot ovat yhteensä 9,6 miljoonaa euroa vuodessa. Julkisen hankintamenettelyn vaatimissa hankinnoissa kuullaan palveluntarjoajia.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Kokoukset pyritään järjestämään siten, että osallistumiseen joudutaan käyttämään mahdollisimman vähän moottoriajoneuvoja. Toimipisteissä lajitellaan jätteet ja käytetään materiaaleja, tarvikkeita ja aineita taloudellisesti.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Lastensuojelun ostopalvelujen osalta pyritään vähentämään hajanaisia laitossijoituksia perustamalla oma lastensuojeluyksikkö seitsemälle lapselle elokuun 2021 aikana. Päivä- ja työtoiminnan toimipisteiden yhdistämistä valmistellaan. Perhekeskustoiminnan kehittäminen etenee suunnitelmallisesti.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Lastensuojeluyksikköön palkataan tarvittava henkilöstö. Henkilöstötarvetta arvioidaan säännöllisesti koko palvelualalla.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Sosiaalityö/lastensuojelu			
Sosiaalityön johtaja	1	1	1
Sosiaalityöntekijä	6	6	6
Sosiaaliohjaaja	5	5	5
Perhepalvelujen vastaava ohjaaja	1	1	1
Perheohjaaja	4	4	4
Perhetyöntekijä	2	2	2
Lapsiperheiden lähihoitajat	3	3	2
Yhteensä	22,0	22,0	21,0
Perheneuvola			
Psykologi	2	2	1
Perheneuvoja	1	1	1
Perhe- ja pariterapeutti	1	1	1
Yhteensä	4,0	4,0	3,0
Vammaispalvelut			
Johtava ohjaaja	1	1	1
Vastaava ohjaaja	2	2	2
Ohjaaja	5	5	5
Asumisen ohjaaja	1	1	1
Sairaanhoitaja	1	1	1
Hoitaja	23,5	23,5	23,5
Hoitaja varahenkilö	-	-	1
Yhteensä	33,5	33,5	34,5
Lastensuojeluyksikkö			
Sosionomi (vastaava)			1
Sosionomi			3
Lähihoitaja			3
Yhteensä			7
Sosiaalityö yhteensä	59,5	59,5	65,5

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	<p>Sosiaalitoimisto, vammaispalvelutoimisto, hallinto ja perheneuvola: Vareliuksenkatu 1.</p> <p>Loimaan toimintakeskus: Kisällinkatu 4.</p> <p>Päivätoiminta: Telkäntie 5.</p> <p>Alastaron työtupa: Vänniläntie 10.</p> <p>Tammikoti: Nahkurintie 3.</p> <p>Ruusurinne: Vänniläntie 12.</p> <p>Perhepalvelut: Ahonkatu 1.</p> <p>Lastensuojeluyksikölle etsitään toimitilaa seitsemän lapsen yksikköä varten. Työ- ja päivätoiminnan toimitilojen yhdistämisellä pyritään tehostamaan toimintaa. Perhekeskuksen toiminta aloitetaan tilojen vapautuessa TYKS Loimaan sairaalarakennuksesta.</p>
Palvelujen ostot	<p>Merkittävimmät palveluostot ovat lastensuojelun sijaishuollon palvelut sekä kuljetuspalvelut. Lastensuojelun ostopalveluita pyritään vähentämään oman yksikön perustamisella vuoden 2021 aikana noin 150 000 eurolla. Kuljetuspalvelut kilpailutetaan vuoden 2020 loppuun mennessä siten, että uusi palvelusopimus on voimassa 2021 vuoden alusta lähtien.</p>
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	<p>Lastensuojeluyksikön toiminnan käynnistämiskuluihin on varattava noin 50 000 euroa. Henkilöstömenoihin on varattava 178 300 euroa.</p>
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<p>Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin tietoja voidaan vertailla. Käytettävissä on kuntien, sairaanhoitopiirien alueiden ja koko maan tiedot nettokäyttökustannuksista €/asukas eri sosiaali- ja terveyspalveluissa.</p> <p>Ongelmana on, että valtakunnalliset vertailutiedot tulevat käyttöön viiveellä. Käytettävissä on nyt vuoden 2018 tietoja.</p> <p>Sosiaalityön eri osa-alueiden käsittelyaikoja seurataan säännöllisesti.</p> <p>Lastensuojeluilmoitusten määrän sekä perhehoidon ja laitoshoidon sijoitusten määrän kehittymistä seurataan.</p>
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	<p>Pätevän henkilöstön saatavuuden vaikeuttavat aiheuttavat merkittävimmän riskin toiminnalle. Riskiä yritetään hallita pitämällä työn kuorma kohtuullisena.</p> <p>Toiminnan luonteeseen liittyvät ennakoimattomat muutoksen asiakkaiden tarpeissa.</p>
Muut perustelutiedot	

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Kasvatus- ja perheneuvonnan uudelleenjärjestely. Yhteensä 20 000 euroa.
- Kehitysvammahuollon palveluverkon uudistaminen. Yhteensä 20 000 euroa.
- Oman lastensuojeluyksikön perustaminen elokuussa. Nettomenot lisääntyvät 217 000 euroa. Vähennystä ostopalveluista 150 000 euroa. Kokonaisvaikutus menojen lisääntyminen 67 000 euroa.
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden kuljetuspalveluiden kilpailutus.
- Vakanssijärjestelyt. Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.

Vuosi 2022

Oma lastensuojeluyksikkö toiminnassa. Yhteensä 240 000 euroa.

Vuosi 2023

Perhekeskustoiminta kokonaisuudessaan käytössä.

SOSIAALITYÖ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 683 791	1 367 900	1 367 900	1 764 200	1 799 484	1 835 474
Sisäiset tuotot	808 829	863 034	863 034	903 301	903 301	903 301
Tuotot yhteensä	2 492 620	2 230 934	2 230 934	2 667 501	2 702 785	2 738 775
Toimintakulut	-13 714 721	-13 597 320	-13 147 320	-13 922 850	-14 040 267	-14 289 900
Sisäiset kulut	-1 686 116	-1 631 782	-1 631 782	-1 683 133	-1 683 133	-1 683 133
Kulut yhteensä	-15 400 837	-15 229 102	-14 779 102	-15 605 983	-15 723 400	-15 973 033
TOIMINTAKATE	-12 908 217	-12 998 168	-12 548 168	-12 938 482	-13 020 615	-13 234 258

Terveys- ja hoivapalvelut

Toimiala: Sosiaali- ja terveys
Toimielin: Hyvinvointivaliokunta
Palveluala: Terveys- ja hoivapalvelut
Vastuhenkilö: Johtava ylilääkäri

Toiminnan kuvaus

Palvelualue sisältää 1) avoterveydenhuollon palvelut, joihin sisältyvät avosairaanhoidon vastaanottopalvelut, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelut, terapiapalvelut, sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden vastaanottopalvelut, 2) mielenterveyskuntoutujien päivätoiminnan, 3) suun terveydenhuollon palvelut, 4) akuutin vuodeosastohoidon ja avosairaalatoiminnan, 5) ikäihmisten palvelut, joihin sisältyvät asumispalvelut sekä kotiin annettavat ja kotona selviytymistä tukevat palvelut ja 6) rintamaveteraanien ja sotainvalidien palvelut.

Palvelualueeseen sisältyvät lisäksi erikoissairaanhoidon, terveysvalvonta, eläinlääkintähuolto sekä 65 vuotta täyttäneiden kuntalaisten omaishoidon tuki ja palvelusetelit.

Toimintaympäristön muutos

Maan edellisen hallituksen ajama sote-uudistus ei toteutunut. Maakunnassa jatketaan kuitenkin aiemman valmistelun yhteydessä esiin nostettujen toimintojen kehittämistä Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveystalouden järjestämissuunnitelman mukaisesti. Lisäksi osallistutaan maan nykyisen hallituksen kaavaileman sote-uudistuksen suunnitteluun maakunnassa siten, kuin se järkeväksi katsotaan.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
C2. Loimaalla on sujuvat palvelut.	Lääkäreiden vastaanottoaikojen T3 mediaani.	Mediaani 14 vuorokautta.	Vrk / edellisen vuoden 3 rekisteröityä arvoa. 2019: tammikuu 32 vrk, toukokuu 30 vrk, syyskuu 42 vrk.
C2. Loimaalla on sujuvat palvelut.	Akuuttien kuntoutusosastojen yhteydessä avosairaala.	Avosairaalan toiminta aloitettu.	Toteutunut / ei toteutunut.
	Hammaslääkäreiden vastaanottoaikojen T3 mediaani. Suuhygienistien vastaanottoaikojen T3 mediaani.	3 kuukautta. 3 kuukautta.	Vrk / edellisen vuoden 3 rekisteröityä arvoa.
B4. Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja – Loimaalla on hyvä tehdä töitä.	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisistä kuntalaisista.	91-92 %.	% / viimeinen käytettävissä oleva vertailu, Loimaa ja koko maa. 2018: Loimaa 92,1 %, koko maa 91,3 %

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Seurataan hyvinvointikertomuksen ja erillisten selvitysten kautta (THL, Valvira, AVI).

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunnitteluun

Keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia järjestetään tarvittaessa valmisteltaessa merkittäviä muutoksia. Viranhaltijat vierailevat pyydettyinä yhdistysten tilaisuuksissa kertomassa ajankohtaisista asioista.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Terveys- ja hoiva palveluissa ostoihin varataan 35 miljoonaa euroa. Näistä 22 miljoonaa euroa on ostoja kunnilta ja kuntayhtymiltä. Muut ostot ovat sellaisia, joissa yksityinen yritys, säätiö tai yhdistys on toimittajana. Hankintojen osalta vuonna 2021 tehostetun palveluasumisen uutta kilpalutusta valmistellaan.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Kokoukset pyritään järjestämään siten, että osallistumiseen joudutaan käyttämään mahdollisimman vähän moottoriajoneuvoja. Toimipisteissä lajitellaan jätteet ja käytetään materiaaleja, tarvikkeita ja aineita taloudellisesti.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Suun terveydenhuollossa on nyt yksi erikoishammaslääkärin toimi, jonka työntekijä (proteetikko) eläköityy vielä vuoden 2020 aikana. Tämä vakanssi on järkevää muuttaa 1.1.2021 alkaen kahdeksi 20 h/viikko vakanssiksi. Nämä vakanssit voidaan täyttää kahden eri alan erikoishammaslääkäreillä (ortodontti ja proteetikko). Molempia aloja tarvitaan, mutta ei kokonaisen vakanssin työpanosta vastaavaa määrää. Tällaiset toimet voisivat olla helpommin täytettäviä kuin erikoishammaslääkärin kokonainen vakanssi.

Pöytyän ja Auran kuntien kanssa ei ole onnistuttu suunnittelemaan akuuttia vuodeosastotoimintaa seutukunnallisesti. Loimaalla toimii näin ollen vuosina 2021-22 kaksi akuuttia kuntoutusosastoa. Näiden kiinteään yhteyteen käynnistetään viiden virtuaalisairaansijan avosairaala. Tämän henkilökuntaan tarvitaan kolme uutta sairaanhoitajan tointa. Nämä täytetään todennäköisesti jo syksyllä 2020 akuuttiosastojen toiminnan supistamisen yhteydessä sisäisin järjestelyin. Uudet osastot ovat molemmat 24-paikkaisia. Toisella osastolla on 19 perustason ja 5 erikoissairaanhoidon vuodepaikkaa. Toisella osastolla on 21 perustason vuodepaikkaa ja 3 vuodepaikkaa avosairaalan tarpeisiin.

65 vuotta täyttäneiden omaishoidon tukea kehitetään perustamalla omaishoidettaville oma palveluasumisen intervallihoitoyksikkö Kartanonmäen palvelukeskukseen, yksikkö Kuuselaan. Yksikkö on 9-paikkainen ja toimii ma-pe ympärivuorokautisesti. Omaishoidettavien intervallihoitoyksikkö toimii kiinteässä yhteistyössä samassa kiinteistössä toimivan päiväkuntoutuksen kanssa. Yksikössä on kuntouttava hoitonäkökulma. Intervallihoitajaksoille on tarkoitus keskittää myös sairauksien vuosikontrolleja yms., eli jaksojen aikana olisi tarjolla myös lääkäripalveluja.

Nykyisellään omaishoidettavien intervallihoitajakset järjestetään eri yksiköissä. Uusi yksikkö takaa omaishoidettaville pysyvän, turvallisen henkilökunnan pysyvässä, turvallisessa ympäristössä intervallihoitajaksojen aikana. Lisäksi Covid 19 -epidemia on tuonut mukanaan suosituksen siitä, että tavallisissa palveluasumisyksiköissä ei ylläpidettäisi intervallihoitoa, vaan intervallihoito keskitettäisiin niihin erikoistuneisiin yksikköihin.

Yksikössä toteutetaan suunnitelmallisesti omaishoitajien lakisääteisiä vapaapäiviä ja muita omaishoitajien jaksamista tukevia vapaatarpeita.

Yksikön henkilökunnaksi osoitetaan 0,5 omaishoidon tuen sairaanhoitajan työpanoksesta. Virkanimike muutetaan apulaisosastonhoitajaksi. Yksikkö tarvitsee henkilökunnakseen lisäksi 5 lähihoitajaa. Yövalvonta toteutetaan Kartanonpuistosta käsin.

Kartanonpuiston hoitopaikat vähenevät tässä yhteydessä 11:lla (yksikkö Kuusela). Omaishoidettavien intervallihoitoyksikön henkilökunta rekrytoidaan Kartanonpuiston nykyisestä henkilöstöstä, joka siis vähenee 5 lähihoitajalla nykyisestä.

Vaikka Iolakotien tulevaisuus on epävarma (yksityinen palveluntuottaja kiinnostunut), on tämän palveluasumisyksikön talousarvio tehty vuoden 2020 tapaan.

Sekä Kartanonpuiston että Iolakotien lääkkeenjaossa otetaan vuonna 2021 käyttöön annospussijakelu. Nykyisellään kuuluu lääkkeenjakoön henkilökunnan työaika Iolakodeissa 8 tuntia viikossa ja Kartanonpuistossa 18 tuntia viikossa.

Omia palveluasumispaikkoja jää muutoksen jälkeen:

Iolakodit 28 paikkaa

Kartanonpuisto 40 paikkaa

Omaishoidettavien intervallyksikkö ma-pe 9 paikkaa.

Yksityisiltä palveluntuottajilta ostettaviksi budjetoidaan 150 tehostetun palveluasumisen hoitopaikkaa. Näistä 65-74 -vuotiaiden käyttöön ainakin 17.

Vanhainkotihoitoa ei kaupungissa tuoteta. Pitkäaikaishoitoa vuodeosastoilla ei toteuteta.

Maan nykyinen hallitus on säätänyt ikäihmisten palveluasumisyksikköihin minimihenkilöstömitoitukset. 1.1.2021 minimimitoitus on 0,55, 1.1.2022 0,6 ja 1.4.2023 0,7. Nyt on arvioitava hoitohenkilökunnan tukitehtäviin kuluva työaika niin, että vain hoitotyöhön osoitettu työaika huomioidaan henkilöstökertoimia laskettaessa. Sekä Kartanonpuistossa että Iolakodesissa hoitohenkilökunta käyttää joka päivä 8 tuntia tehtäviin, jotka tulisivat jatkossa laitoshuoltajien tehtäviksi.

Kartanonpuistossa henkilöstömitoitusta toteutetaan aina maaliskuun loppuun 2023 saakka. 1.4.2023 alkaen on teknisen ja ympäristöpalvelukeskuksen varauduttava lisäämään Kartanonpuistoon 1,5 laitoshuoltajaa. Lisäksi tarvitaan 1.4.2023 alkaen yksi hoitaja lisää.

Iolakodeissa teknisen ja ympäristöpalvelukeskuksen on varauduttava lisäämään laitoshuoltajien määrää 1,5:llä jo 1.1.2022 alkaen. Lisäksi 1.4.2023 alkaen tarvitaan 2,5 hoitajaa lisää.

Lisäksi on säädetty, että 1.4.2023 on kaikissa yksiköissä oltava käytössä RAI-toimintakykyarviointi. Tämän käyttöönottoa pitää alkaa suunnitella jo vuonna 2021.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Avosairaalan käynnistämiseen tarvitaan kolme sairaanhoitajaa.

Omaishoidon tuen sairaanhoitajan viran muuttaminen apulaisosastonhoitajan viraksi.

Akuuttien kuntoutusosastojen henkilökunta vähenee: 1 apulaisosastonhoitaja, 14 sairaanhoitajaa, 8 lähihoitajaa, 1 fysioterapeuttia, 1 osastonsihteeri. Vaikutukset kiinteistöhuollon henkilökuntaan selvitetään teknisissä ja ympäristöpalveluissa.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Hallinto			
Johtava ylilääkäri	1	1	1
Johtava hoitaja	0,5	0,5	0,5
Vanhustyön ohjaaja	0,5	0	0
Yhteensä	2	1,5	1,5
Avohoito			
Ylilääkäri	0	0	1
Terveyskeskuslääkäri	13	15	14
Johtava hoitaja/osastonhoitaja	1	1	1
Apulaisosastonhoitaja	1	1	1
Psykologi (siirto Mielenterveys- ja päihdetyöryhmästä)	1	1	1
Terveydenhoitaja	17	17	17
Sairaanhoitaja	11	12	12
Terveyskeskusavustaja	1	1	1
Tekstinkäsittelijä /osastonsihtööri	1	2	2
Yhteensä	46	50	50
Terapiapalvelut			
Fysioterapeutti	5	5	5
Kuntohoitaja	1	1	1
Puheterapeutti	2	2	2
Jalkaterapeutti	1	1	1
Ravitsemusterapeutti	1	1	1
Toimintaterapeutti	1	1	1
Yhteensä	11	11	11
Mielenterveys- ja päihdetyöryhmä			
Psykologi	1	1	1
Sairaanhoitaja	7	7	7
Mielenterveyskuntoutujien yksikkö			
Sairaanhoitaja	2	2	2
Yhteensä	10	10	10
Suun terveydenhuolto			
Johtava hammaslääkäri	1	1	1
Erikoishammaslääkäri	1	1	0,5

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Erikoishammaslääkäri	0	0	0,5
Terveyskeskushammaslääkäri	7	7	7
Vastaava suuhygienisti	1	1	1
Suuhygienisti	3	3	3
Hammashoitaja	11	11	11
Hammashoitaja, varahenkilö	1	1	1
Välinehuoltaja	1	1	1
Yhteensä	26	26	26
Akuutti vuodeosastohoito			
Apulaisylilääkäri (aiemmin ylilääkäri)	1	1	1
Terveyskeskuslääkäri	2	2	2
Hallinnollinen osastonhoitaja	1	1	1
Apulaisosastonhoitaja	3	3	2
Sairaanhoitaja	33	33	22
Sairaanhoitaja, varahenkilö	9	9	6
Lähihoitaja	21	21	14
Lähihoitaja, varahenkilö	3	3	2
Fysioterapeutti	4	4	3
Toimintaterapeutti	0,6	0,6	0,6
Osastonsihteeri	3	3	2
Yhteensä	80,6	80,6	55,6
Avosairaala			
Sairaanhoitaja	0	0	3
Yhteensä	0	0	3
Kotihoito			
Hallinnollinen osastonhoitaja	1	1	1
Apulaisosastonhoitaja	2	2	2
Sairaanhoitaja	12	12	12
Sairaanhoitaja, varahenkilö	1	1	1
Toiminnanohjaaja	0	3	3
Lähihoitaja	70	69	69
Lähihoitaja, varahenkilö	12	12	12
Fysioterapeutti	3	4	4
Sosionomi	1	1	1

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Yhteensä	102	105	105
Päiväkuntoutus			
Lähihoitaja	4	4	4
Fysioterapeutti	1	1	1
Koordinaattori	1	1	1
Toimintaterapeutti	0,4	0,4	0,4
Yhteensä	6,4	6,4	6,4
Ikäihmisten omaishoito			
Vanhustyön ohjaaja	0,5	0,5	0,5
Apulaisosastonhoitaja	0	0	0,5
Sairaanhoitaja	1	1	0
Lähihoitaja	2	2	2
Yhteensä	3,5	3,5	3
Omaishoidettavien intervallihoitoyksikkö			
Apulaisosastonhoitaja	0	0	0,5
Lähihoitaja	0	0	5
Yhteensä	0	0	5,5
Vanhustyön ohjaaja	0	0,5	0,5
Yhteensä	0	0,5	0,5
Muut asumispalvelut/ostopalvelut			
Osastonhoitaja	1	1	1
Sairaanhoitaja	3	3	3
Lähihoitaja	30	30	25
Lähihoitaja, varahenkilö	5	5	5
Yhteensä	39	39	34
Palveluasuminen /Kapu			
Osastonhoitaja	1	1	1
Sairaanhoitaja	2	2	2
Lähihoitaja	15	15	15
Lähihoitaja, varahenkilö	2	2	2
Yhteensä	20	20	20
Ilola			
Palveluasuminen yhteensä	59	59	54
Terveys- ja hoivapalvelut yhteensä	346,5	353,5	331,5

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	<p>Avoterveydenhuollon palveluita tuotetaan pääterveysasemalla, Hirvikosken, Alastaron ja Oripään terveysasemilla sekä Tyks Loimaan sairaalan tiloissa.</p> <p>Mielenterveyskuntoutujien toimintayksikkö ja ikääntyvien päiväkuntoutustoiminta sijaitsevat Kartanonmäen palvelukeskuksessa.</p> <p>Kotihoidon toimistot ovat Vareliuksenkadulla ja Tiaisentiellä.</p> <p>Suun terveydenhuollon palveluita tuotetaan pääterveysasemalla, Hirvikosken, Alastaron ja Oripään terveysasemilla.</p> <p>Avoterveydenhuollon tilatarve saattaa muuttua, mikäli terveysasemaverkkoa tiivistetään.</p> <p>Akuutit kuntoutusosastot ja avosairaala sijaitsevat Tyks Loimaan sairaalan tiloissa. Vuodelle 2021 osastojen tilatarve vähenee, sillä toimintaan jää kolmen sijasta kaksi akuuttia kuntoutusosastoa ja niiden yhteyteen avosairaala.</p> <p>Ikäihmisten palveluasumisyksiköt ovat Kartanonmäen palvelukeskuksessa ja Iilakodeissa.</p>
Palvelujen ostot	<p>Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Terveys- ja hoivapalveluilla ei ole omaa erikoissairaanhoitoa.</p> <p>Terveys- ja hoivapalveluilla ei ole omaa laboratoriota eikä röntgeniä.</p> <p>Ostetaan laboratorio- ja kuvantamispalvelut Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä, laboratoriotuotantalueelta ja kuvantamisen toimialueelta.</p> <p>Koululaisten näöntutkimukset, ENMG-tutkimukset, EKG:n pitkäaikaisnauhoitukset sekä uniapneatutkimukset ostetaan yksityisiltä palveluiden tuottajilta.</p> <p>Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluista on sopimus Varsinais-Suomen alueellisen apuvälinekeskuksen kanssa. Sairaanhoitopiiri laskuttaa kuntia asukaslukuperusteisesti.</p> <p>Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiapalveluita ostetaan tarpeen mukaan sairaanhoitopiirin toteuttaman kilpailutuksen nojalla yksityisiltä palveluiden tuottajilta.</p> <p>Terveys- ja hoivapalveluilla ei ole omia varastoja. Lääkehuolto ostetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lääkehuollon toimialueelta ja hoito- ym. tarvikkeet Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin hankinta- ja logistiikkapalveluilta.</p> <p>Lääkintäteknisten laitteiden laiterekisteri- ja laitehuoltopalvelut ostetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin teknisten ja huoltopalveluiden toimialueelta.</p> <p>Kiinteistöt ovat omistajatahonsa mukaisesti joko Loimaan kaupungin teknisten ja ympäristöpalveluiden tai Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin teknisten ja huoltopalveluiden vastuulla.</p>

Muut olennaiset perustelutiedot	
	<p>Asetusten mukaiset seulontatutkimukset ostetaan. Mammografiaseulonta ostetaan Suomen Terveystalo Oy:ltä ja kohdunkaulakanavan syövän seulonta Synlabilta.</p> <p>Mielenterveys- ja päihdetyöryhmän lääkäripalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.</p> <p>Yksityisiltä palveluntuottajilta ostetaan 65 vuotta täyttäneiden loimaalaisten tarpeisiin tehostetun palveluasumisen hoitopaikkoja noin 150 kappaletta.</p> <p>Jonkin verran hankitaan 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden omaishoitajien jaksamista tukevia palveluita palveluseteleillä palveluntuottajilta.</p>
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<p>Sotkanetin tilasto- ja indikaattoripankin tietoja voidaan vertailla. Käytettävissä on kuntien, sairaanhoitopiirien alueiden ja koko maan tiedot nettokäyttökustannuksista €/asukas eri sosiaali- ja terveyspalveluissa.</p> <p>Ongelmana on, että valtakunnalliset vertailutiedot tulevat käyttöön viiveellä. Käytettävissä on nyt vuoden 2018 tietoja.</p> <p>Ikäihmisten palvelurakennetta on muokattu Loimaalla edelleen runsaasti vuoden 2018 jälkeen.</p> <p>Kuntamaiseman selvityksissä saadaan vertailutietoa Kuntamaiseman asiakaskuntien joukosta.</p> <p>Terveys- ja hoivapalvelut osallistuu lisäksi avosairaanhoidon Tk-Forum -vertaiskehittämiseen, joka tuottaa vertailutietoja osallistuvista terveydenhuollon yksiköistä.</p> <p>Korkeita kustannuksia Loimaalla on joka tapauksessa erikoissairaanhoidossa, päivystyspalveluissa ja ikäihmisten palveluissa, vaikka kustannukset tarvevakioidaan.</p> <p>Terveys- ja hoivapalvelut laatii vuodelle 2021 erillisen toimintasuunnitelman, johon sisältyy eri toimintojen tunnuslukuja, mittareita ja niiden tavoitetasoja.</p>
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	<p>Tunnistettavia riskejä ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelurakenteen kehittäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa niin, että avoterveydenhuollon palveluiden painopiste saadaan siirrettyä erikoissairaanhoidosta ja yhteispäivystyksestä perusterveydenhuoltoon. • Vuodeosastokapasiteetin suunnittelu seutukunnallisesti yhteistyössä sairaanhoitopiirin ja alueen kuntien ja terveyskeskusten kanssa. • Erikoissairaanhoidon kustannusten hallinta. • Ikäihmisten palveluketjun pitäminen avopalvelupainotteisena. • Rekrytointi ja osaavan henkilökunnan pitäminen ja riittävän henkilökunnan saaminen palveluita tuottamaan. • Covid19-pandemia

Muut olennaiset perustelutiedot

Muut perustelutiedot

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantaminen palvelujen ostot. Yhteensä 500 000 euroa.
- Yhden osaston sulkemisen nettovaikutukset. Yhteensä 600 000 euroa netto.
- Oripään sopimuksen uudistamisen.
- Vakanssijärjestelyt. Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.
- Ikäihmisten palvelujen uudistaminen strategiapäivityksen yhteydessä 2021 - 2022. Tavoite ikäihmisten palvelut muun Suomen vastaavalle tasolle tai ei kustannuslisäyksiä lähivuosina.
- Kehitysvammahuollon palveluverkon uudistaminen. Yhteensä 20 000 euroa.

Vuosi 2022

- Terveysasemaverkon muutoksen vaikutukset. Yhteensä 200 000 euroa.
- Erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantaminen. Yhteensä 1 000 000 euroa.

Vuosi 2023

- Erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantaminen. Yhteensä 1000 000 euroa.
- Terveysasemaverkon muutoksen vaikutukset. Yhteensä 200 000 euroa.

TERVEYS- JA HOIVAPALVELUT YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	9 342 283	9 833 974	9 133 974	8 048 080	8 209 042	8 373 222
Sisäiset tuotot	820 702	899 349	899 349	858 151	858 151	858 151
Tuotot yhteensä	10 162 985	10 733 323	10 033 323	8 906 231	9 067 193	9 231 373
Toimintakulut	-55 678 089	-57 850 609	-55 911 809	-55 851 040	-55 533 828	-55 309 948
Sisäiset kulut	-4 982 571	-5 049 159	-5 049 159	-4 725 462	-4 725 462	-4 725 462
Kulut yhteensä	-60 660 660	-62 899 768	-60 960 968	-60 576 502	-60 259 290	-60 035 410
TOIMINTAKATE	-50 497 675	-52 166 445	-50 927 645	-51 670 271	-51 192 097	-50 804 037

HYVINVOINTIVALIOKUNTA YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	11 026 314	11 201 874	10 501 874	9 812 280	10 008 526	10 208 696
Sisäiset tuotot	2 187 668	2 371 663	2 371 663	2 348 848	2 348 848	2 348 848
Tuotot yhteensä	13 213 982	13 573 537	12 873 537	12 161 128	12 357 374	12 557 544
Toimintakulut	-69 915 884	-72 019 239	-69 610 439	-70 322 990	-70 132 703	-70 168 132
Sisäiset kulut	-6 719 757	-6 736 311	-6 736 311	-6 464 496	-6 464 496	-6 464 496
Kulut yhteensä	-76 635 641	-78 755 550	-76 346 750	-76 787 486	-76 597 199	-76 632 628
TOIMINTAKATE	-63 421 659	-65 182 013	-63 473 213	-64 626 358	-64 239 825	-64 075 084

5.6 Sivistysvaliokunta

Varhaiskasvatus

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistysvaliokunta

Palveluala: Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset lapset huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: turvallinen ja ajanmukainen kasvatusympäristö, kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö, yksilöllinen tuki lapselle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Loimaan kaupungissa on vuoden 2020 syksyllä 9 omaa päiväkotia ja yksi ryhmäperhepäiväkotiyksikkö. Näiden lisäksi kaupungissa työskentelee 18 perhepäivähoitajaa. Kaupungissa toimii myös neljä yksityistä päiväkotia, Verkanappuloiden Nappulapellon ja Nappulakosken päiväkodit, Nappulan päiväkotia sekä Touhula Alastaron päiväkotia.

Esiopetusta järjestetään kaikissa päiväkodeissa paitsi Kitkonpuiston, Metsämaan, Virttaan ja Nappulan päiväkodeissa.

Kaupungissa on yksi vuorohoitoa järjestävä päiväkotia (Peltoinen).

Toimintaympäristön muutos

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Kouluverkko selvityksen aiheuttamat muutokset palveluverkkoon (osa varhaiskasvatuksesta järjestetään koulukiinteistöissä).

Varhaiskasvatuslaki muuttui 1.8.2020 niin, että subjektiivinen rajausta poistui. Muutos merkitsee todennäköisesti lasten varhaiskasvatuspäivän pitenemistä nykyisestä, jolloin nykyinen työntekijäresurssi ei välttämättä riitä. Tulot eivät välttämättä suurene, sillä asiakasmaksulain mukaisten muutosten vuoksi asiakasmaksukertymä on laskenut aikaisempaan verrattuna.

Vaikka lapsimäärä vähenee, osallistumisaste varhaiskasvatukseen on valtakunnan kärkeä. Henkilöstöä on sopeutettu lapsimäärään jo pitkään, ja näin tehdään edelleen. Henkilöstön määrää suhteessa lapsimäärään tarkastellaan jatkuvasti ja sitä sopeutetaan tilanteiden muuttuessa.

Koronatilanteen mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Varhaiskasvatusmaksuja lasketaan 1.8.2021 alkaen. (Tulorajoja korotetaan 31 %. Toisen lapsen enimmäismaksu lasketaan 50 prosentista 40 prosenttiin. Varhaiskasvatuksesta perittävä enimmäismaksu ensimmäisen lapsen osalta (288 €/kk) säilyy edelleen samana).

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A1. Loimaa on seudullinen asiointi- ja palvelukeskus.			
A1.3. Kehitämme sähköisten palvelujen saatavuutta	Uusien sähköisen asioinnin palvelujen määrä.	Uuden varhaiskasvatusohjelman hankinta/käyttöönotto vuoden 2021 aikana. Uusi ohjelma monipuolistaa sähköistä palvelua niin asiakkaan kuin henkilökunnan näkökulmasta.	Ohjelman hankinta. Kokemukset ohjelmasta.
A3. Loimaa on aktiivinen viestijä ja markkinoija.			
A3.2. Luomme positiivista kuvaa Loimaasta.	Asukaskysely/Toimialojen sisäinen itsearviointi.	Sitoudumme luomaan positiivista kuvaa Loimaan kaupungista. Jokaisessa varhaiskasvatuksen tiimissä sovitaan, miten luomme positiivista julkisuuskuvaa Loimaan kaupungista ja varhaiskasvatuksesta. Tiedotamme perheitä avoimesti ja ajantasaisesti.	Henkilöstökysely Asiakastyytyväisyyskysely (vastausten keskiarvo 3,5 - 4, asteikolla 1 - 4).
B4. Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja – Loimaalla on hyvä tehdä töitä.			
B4.4. Sopeutamme henkilöstömäärää muuttuvien ja uudistettavien palvelurakenteiden ja -tarpeiden mukaisesti.	Henkilöstölinjausten mukaiset seurantatiedot ja tunnusluvut. Henkilöstömäärä	Sopeutamme rakenteita ja henkilöstöä lapsimäärän muutoksien mukaan ajantasaisesti.	Henkilöstömäärän ajantasainen seuranta ja muutoksiin reagointi. Henkilöstömäärä vastaa lapsimäärää/hoidon tarvetta (varhaiskasvatuslain mitoitusten mukainen henkilöstö).

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
C2. Loimaalla on sujuvat palvelut.			
C2.3. Arvioimme ja kehitämme palvelujamme asiakaspalautteen perusteella.	Asukas- ja asiakastyytyväisyysarviointi/-mittaukset.	Asiakaskyselyn ja muun palautteen läpikäyminen sekä näiden perusteella toimintatapojen tarkastelu ja muokkaaminen.	Asiakastyytyväisyyskysely (vastausten keskiarvo 3,5 - 4, asteikolla 1 - 4).

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Varhaiskasvatus edistää monipuolisesti lasten ja perheiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Perheiden hyvinvointia edistää myös varhaiskasvatuksen kuraattori, joka on matalankynnyksen, maksuton palvelu varhaiskasvatuksen asiakasperheille.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Varhaiskasvatussuunnitelmia ja esiopetuksen opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja lapsia suunnitelmien valmisteluvaiheessa.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuosittain asiakastyytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Erityisesti päätöksillä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi vaikutusten ennakoarviointi.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Kuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt esiopetuksen kestävän kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa päiväkodin toimintaa.

Päiväkotien kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös varhaiskasvatussuunnitelman sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Hirvikosken päiväkotiratkaisusta on tehty päätös, mutta toteuttaminen on odottanut kouluverkkoratkaisua ja on edelleen kesken. Tavoitteena on keskittää alueen varhaiskasvatus yhteen yksikköön.

Varhaiskasvatuksessa on viime vuosina panostettu erityisopetukseen lisäämällä erityisopettajien määrää.

Vuodesta 2019 alkaen varhaiskasvatuksessa on ollut perheohjaaja (2021 alkaen varhaiskasvatuksen kuraattori).

Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi on myönnetty avustusta 20 000 euroa vuosille 2020 - 2021. Avustusta kohdennetaan erityisesti S2-opetukseen.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Lapsimäärän väheneminen/hoidon tarpeen muutokset näkyvät henkilöstömäärän vähenemisenä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstösuunnitteluun.

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin.

Nykyisestä henkilöstöstä 99 %:lla on muodollinen kelpoisuus tehtävään. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on noin 13 %. Määräaikaisuuden perusteena ovat lähinnä erilaiset sijaisuudet ja tehtävien hoidon järjestelyt.

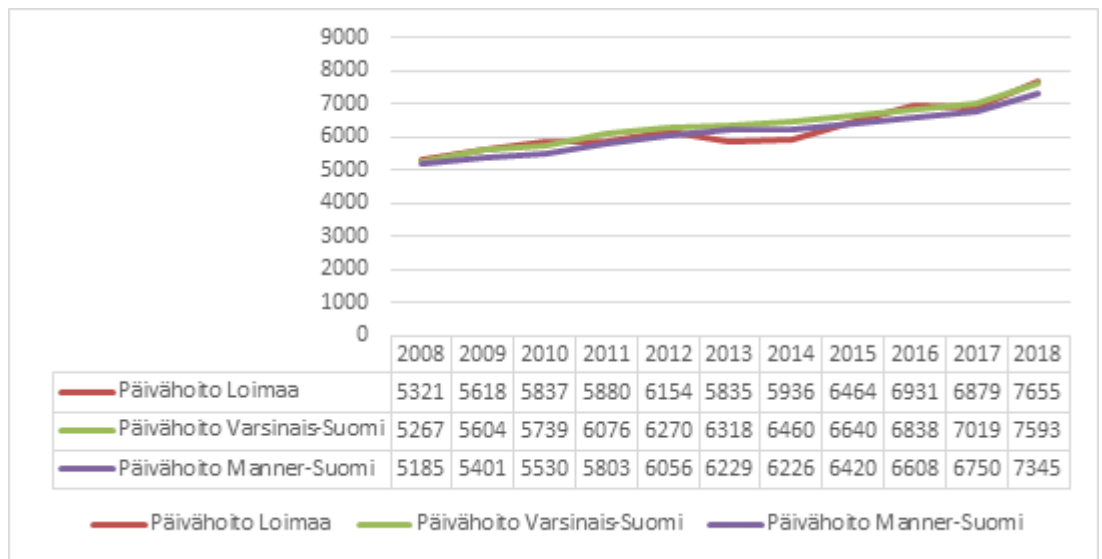
Seuraavassa henkilöstötaulukossa varhaiskasvatuksen perheohjaajan nimike on muutettu varhaiskasvatuksen kuraattoriksi.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ohjaaja	2	2	2
Palvelusihteeri	2	2	2
Perhepäivähoitaja (ryhmis)	5,5	5	2
Perhepäivähoitaja	26	23	18
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3,5	3	4
Varhaiskasvatuksen kuraattori	1	1	1
Päiväkodinjohtaja	8	8	7
Varhaiskasvatuksen opettaja	19,5	20	21
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	35,5	35	38
Varhaiskasvatuksen ryhmäavustaja	4	5	5
Yhteensä	108	105	101

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	<p><i>Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset</i></p> <p>Loimaalla on päiväkoteja keskusta-alueella kaksi (Puistometsä ja Peltainen) ja Hirvikoskella kaksi (Kitkonpuisto, Mahlapuisto, joka toimii kahdessa kiinteistössä). Lisäksi päiväkoteja on Kauhanojalla, Mellilässä, Metsämaalla, Niinijoella ja Virttaalla. Kojonkulmalla on ryhmäperhepäiväkoti.</p> <p>Hirvikosken alueella on suunnitelmassa keskittää varhaiskasvatus yhteen toimipaikkaan.</p> <p>Kojonkulman koulun toiminta päättyy 1.8.2021, jolloin myös ryhmäperhepäiväkodin toiminta päättyy.</p>
Palvelujen ostot	<p><i>Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset</i></p> <p>Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat palvelujen hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta (n. 2 300 000 euroa/vuosi). Yksityisen palvelutuotannon menot ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi Alastaron ja keskusta-alueen päiväkotiratkaisujen takia.</p>

Muut olennaiset perustelutiedot					
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	<i>Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset</i>				
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<i>Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.</i>				
	PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2019	TA 2020	TA 2021
	TOIMINNAN LAAJUUS	Lapsia varhaiskasvatuksessa	635	600	600
	Varhaiskasvatus	-joista esiopetuksessa	159	130	120
		-joista päiväkodeissa	511	500	522
		-joista ryhmäperhepäiväkodeissa	27	20	8
		-joista perhepäivähoidossa	97	80	70
		Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet päivähoidossa (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, %)	60/40	60/40	60/40
		Leikkitoiminta MLL, läsnäolopv.	522	400	400
		Lasten lakisääteinen kotihoidontuki, kotitalouksia keskim. kk	168	160	160
		-lapsia tuen piirissä, keskim. kk	219	220	220
		Yksityisen hoidon kuntalisä			
		-kotitalouksien lukumäärä	7	7	7
		-lapsia tuen piirissä	10	10	10
	Lasten päivähoiton kustannuksia 2008 - 2018 (nettokustannukset, €/0-6v):				

Muut olennaiset perustelutiedot

Päivähoidon kustannuksissa näkyy 0-6-vuotiaiden osuuden pieneneminen Loimaan väestöstä vuosina 2012 - 2018 (6,6 % -> 5,9 %).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

1. Päiväkotikiinteistöjen kunto (mm. sisäilmaongelmat)

Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen.

2. Henkilöstömäärän mitoittaminen rakenteellisia muutoksia ja palvelujen uudistamista vastaaviksi (haastetta henkilöstösuunnitteluun ja toimitilakysymyksiin)

Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista tulisi saada hyvissä ajoin, jotta niiden aiheuttamiin henkilöstömuutoksiin voidaan varautua. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen.

3. Palvelujen sopeuttaminen määrärahoihin (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen, suunnitelmallisuus, palvelujen tehokkuus ja laatu, palvelujen tasapuolisuus)

Määrärahat ovat tällä hetkellä aika realistisella tasolla ja palvelut pystytään järjestämään asianmukaisesti. Osa varhaiskasvatuksesta järjestetään koulujen kanssa samoissa kiinteistöissä, joten kouluverkkomuutoksilla on vaikutusta myös varhaiskasvatukseen. Kiinteistökulut muodostavat merkittävän osan toimintakustannuksista, joten tilojen määrä on olennaista ottaa huomioon.

4. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluihin

Esimerkiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutosten vaikutukset toimintatuottoihin. Subjektiviisen päivähoito-oikeuden rajaamisen poistaminen ja sen vaikutus hoidon tarpeeseen.

5. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt

Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Muut olennaiset perustelutiedot

Muut perustelutiedot

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Henkilöstökulujen vähentäminen (lapsimäärän vähenemisen aiheuttama henkilöstön väheneminen). Yhteensä 130 000 euroa.
- Kotihoidon tuki. Yhteensä 20 000 euroa.
- Palvelujen ostojen vähentäminen. Yhteensä 62 000 euroa.
- Palvelujen ostot/aineet ja tarvikkeet. Yhteensä 5 000 euroa.
- Varhaiskasvatuksen palvelurakenteen uudistaminen (suunnittelu/erityisesti Hirvikosken alueen varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen) 0 €
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2021 - 2023.

Vuosi 2022

- Varhaiskasvatuksen palvelurakenteen uudistaminen (erityisesti Hirvikosken alueen varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen). Vuokrapäiväkoti lisää käyttömenoja varhaiskasvatuksen budjetissa, kun sisäisten vuokrakulujen tilalle tulevat ulkoiset vuokrakulut. Vaikutus vuositasolla kuluja lisää noin 80 000 euroa. Ei varausta suunnitelmavuodessa. Asia vasta suunnittelussa.

VARHAISKASVATUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	756 982	788 000	688 000	590 000	601 800	613 836
Sisäiset tuotot	354 939	306 640	306 640	298 911	298 911	298 911
Tuotot yhteensä	1 111 921	1 094 640	994 640	888 911	900 711	912 747
Toimintakulut	-7 691 517	-7 391 020	-7 291 000	-7 351 580	-7 470 876	-7 592 384
Sisäiset kulut	-1 411 231	-1 369 419	-1 369 419	-1 358 200	-1 358 200	-1 358 200
Kulut yhteensä	-9 102 748	-8 760 439	-8 660 419	-8 709 780	-8 829 076	-8 950 584
TOIMINTAKATE	-7 990 827	-7 665 799	-7 665 779	-7 820 869	-7 928 365	-8 037 837

Arviointikohde	Mittari	TP2019	TA 2020	TA 2021
Varhaiskasvatus	Päivähoitotoiminnan laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	3,64	3,5-4,0	3,5-4,0
Varhaiskasvatus	Hoitopäivän hinta (€/päivä), omatoiminta - perhepäivähoito - ryhmäperhepäivähoito - päivähoito (päiväkodit)	89,0 105,0 87,0	90-95 85-90 80-85	90-95 100-105 85-90
Varhaiskasvatus	Hoitopäivän hinta (€/päivä), hankittu palvelu - päivähoito (päiväkodit)	76,0	60-65	70-75

Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistysvaliokunta

Palveluala: Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Opetuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset oppilaat huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta ja opetusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: monipuolinen opetustarjonta sekä turvallinen ja ajanmukainen oppimisympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, toimiva opiskeluhoito ja yksilöllinen tuki oppilaalle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Esiopetusta järjestetään lukuvuonna 2020 – 2021 Kirkonkylän, Kojonkulman ja Metsämaan koulujen yhteydessä. Hirvikosken yhtenäiskoulussa on mahdollisuus kehitysvammaisten esiopetukseen.

Perusopetukseen kuuluvat oppivelvollisuuskoulut, joissa annetaan opetusta vuosiluokille 1-9. Hirvikosken yhtenäiskoulussa on myös lisäopetusta (harjaantumisopetus). Loimaan kaupungin perusopetuksen kouluverkko käsittää yhteensä kahdeksan alaluokkien ja kaksi yläluokkien koulua sekä yhden yhtenäiskoulun. Alastaron yläasteella järjestetään myös oripääläisten yläkoululaisten opetusta. Osa Mellilän yläkoululaisista käy Kosken Seudun yläasteella kouluaan (kouluyhteistyösopimus). Valtuusto on 27.4.2020 päättänyt, että Virttaan ja Kojonkulman koulujen sekä Alastaron yläasteen toiminta päättyy 1.8.2021 alkaen.

Pienryhmäopetusta järjestetään Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Muilla kouluilla erityisen tuen palveluja järjestetään yleisopetuksen ryhmissä. Lisäksi perusopetuksessa on yhteensä kahdeksan laaja-alaista erityisopettajaa.

Loimaalla on **erityisopetus sopimuksia** naapurikuntien kanssa. Sopimukset on päivitetty joulukuussa 2019. Yhteistyötä on tällä hetkellä mm. Kosken TI kunnan, Oripään ja Pöytyän kuntien kanssa. Naapurikuntia, jotka lähettävät erityisoppilaitaan, laskutetaan vuosittain sopimuksen mukaisesti. Yhteistyö Kosken TI kunnan ja Oripään kunnan kanssa yläkoululaisten opetuksen järjestämisessä jatkuu vuonna 2011 tehtyjen sopimusten pohjalta (Oripään sopimusta tarkistettiin vuonna 2013). Oripään kunta teki kesällä 2015 päätöksen aloittaa kouluyhteistyön Pöytyän kunnan kanssa. Ensimmäiset oripääläiset yläkoululaiset siirtyivät Pöytyälle 1.8.2019 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohjaa hyvälle kasvulle. Toimintaa järjestetään joka päivä Asemanseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Kojonkulman koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla. Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu- ja koordinoitavien on nimetty kahdelle aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajalle ja toimintaa ohjaamaan laaditaan lukuvuodeksi toimintasuunnitelma.

Tukipalveluiden henkilöstön muodostavat esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhoitohenkilöstö. Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan 1.8.2014. Oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille.

Perusopetuksessa on vuosittain käynnissä useita erilaisia **hankkeita**, joilla pyritään kehittämään palveluja ja toimintoja. Hankehakemukset ja –raportit käsitellään sivistysvaliokunnassa.

Toimintaympäristön muutos

Kouluverkkopäätöksen (27.4.2020) aiheuttamat muutokset palveluverkkoon.

Oppilasmäärän vähenemisen aiheuttamat muutokset tuntikehykseen, opetusryhmien määrään, ryhmäkokoihin ja henkilöstön määrään.

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Koronatilanteen mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A2. Loimaa on yritysmönteinen.			
A2.4. Toteutamme yrittäjyyskasvatusta.	Toimialan sisäinen itsearviointi. Yrityskysely, asiakaspalaute.	Koulujen opetuksessa toteutetaan opetussuunnitelman mukaisesti yrittäjyyskasvatusta (eri oppiaineiden opetuksessa, teemapäivinä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa jne.). Loimaalla laaja-alaisissa oppimiskokonaisuuksissa painotetaan kohtaa L6 (Työelämätaidot ja yrittäjyys).	Opetussuunnitelman toteutuminen. Yrittäjyyskasvatukseen liittyvät tapahtumat/toiminnat (määrä, kokemukset, merkitys).

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
B4. Loimaa on tavoitteellinen ja vakaa omistaja – Loimaalla on hyvä tehdä töitä.			
B4.2. Parannamme palvelujemme tuloksellisuutta, vakautamme talouttamme ja turvaamme toimintamme jatkuvuutta sopeuttamalla palvelurakenteita.	Strategisten tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain toimintakertomuksessa. Seuranta ja säännöllinen raportointi (kuukausiraportit, osavuosikatsaukset, tilinpäätös); Talouden tunnusluvut	Haemme palvelujen/toimintojen kehittämistä tukeviin hankkeisiin rahoitusta. Kouluverkon ja opetuspalvelujen kehittäminen valtuuston hyväksymän kouluverkkoselvityksen ja kouluverkkopäätöksen mukaisesti.	Toteutuneet hankkeet (myönnetty avustus, hankkeen tulokset jne.) Kouluverkkopäätöksen toteuttaminen, palvelujen kehittäminen.
B4.4. Sopeutamme henkilöstömäärää muuttuvien ja uudistettavien palvelurakenteiden ja -tarpeiden mukaisesti.	Henkilöstölinjausten mukaiset seurantatiedot ja tunnusluvut. Henkilöstömäärä	Tuntikehystä pienennetään oppilasmäärän vähentyessä ja kouluverkon muuttuessa (ryhmien määrät, jakotunnit, ryhmäkoko) ->vaikutukset henkilöstömäärään/palkkamenoihin	Tuntikehys (2,0-2,1 tuntia/opp.). Henkilöstömäärä (vastaa opetuksen laajuutta). Ryhmäkoot (valtakunnallisen keskiarvon tasolla).
C1. Loimaa on hyvinvoivien, omatoimisten ja aktiivisten asukkaiden kaupunki.			
C1.3. Kannustamme asukkaita monipuoliseen harrastustoimintaan	Hyvinvointikertomuksen seuranta- ja arviointitiedot (TEA-pistemäärä); THL-sairastavuusindeksi; Kouluterveyskyselyt	Monipuolinen kerhotarjonta eri kouluilla. Toiminnalla voidaan osaltaan tukea opetus suunnitelman tavoitteiden toteutumista, tarjota mielekästä tekemistä vapaa-aikaan ja herättää kiinnostusta harrastustoimintaan. Toimintaan haetaan valtionavustusta.	Toteutuneiden kerhojen määrä (40 - 45 kerhoa). Osallistujamäärät (400 - 450 opp.). Myönnetty valtionavustus (noin 20 000 €).

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Perusopetuksen oppilaille on oikeus opiskeluhooltoon. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Opiskeluhooltotyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulujen opiskeluhooltotyön toimintamallit ja periaatteet on kirjattu sivistysvaliokunnan hyväksymään esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelmaan.

Perusopetuksen 5., 8. ja 9.luokkalaiset osallistuvat säännöllisesti kouluterveyskyselyyn. Kyselyn tuloksia hyödynnetään mm. opiskeluhoollollisten yms. palvelujen suunnittelussa.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Merkittävistä rakenteellisista yms. muutossuunnitelmista (esim. kouluverkko) järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Samoin esimerkiksi opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja oppilaita suunnitelman valmisteluvaiheessa.

Perusopetuksessa oppilaille ja huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintoihin ja ajankohtaisiin asioihin mm. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistysten kautta.

Perusopetuksessa toteutetaan säännöllisesti asiakastyytyväisyys- yms. -kyselyjä.

Erityisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi vaikutusten ennakoarviointi.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Koulukuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Loimaan kaupunki on mukana Turun kaupungin hallinnoimassa seutuhankintoja koskevassa yhteistyösopimuksessa (mm. oppikirja-, askartelu- ja koulutarvike- yms. hankinnat).

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt perusopetuksen kestävän kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa koulun toimintaa.

Koulujen kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Kasvatus ja koulutus ovat avainasemassa ympäristötietoisuuden lisäämisessä ja kestävään elämäntapaan oppimisessa. Koulujen ja oppilaitosten tehtävänä on huolehtia, että kaikenikäisillä kansalaisilla on sellaisia

tietoja, taitoja, valmiuksia ja näkemyksiä, että kestävän ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentaminen ja kestäväan elämäntapaan sitoutuminen onnistuvat.

Loimaan Keskuskoulu on useamman kerran palkittu ns. Vihreällä lipulla, joka on kansainvälinen tunnustus yhteisöille, jotka toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vuonna 2021 perusopetuksessa kouluverkko muuttuu, kun Kojonkulman ja Virttaan koulujen sekä Alastaron yläasteen toiminta päättyy 1.8.2021 alkaen.

Vuonna 2021 jatketaan käynnissä olevia kehittämishankkeita ja haetaan mahdollisesti jatkorahoitusta ja uusiakin hankkeita, mikäli ne ovat palvelujen järjestämisen/kehittämisen kannalta perusteltuja.

Vuonna 2021 on käynnissä mm. opetusryhmien pienentämiseen ja perusopetuksen tasa-arvon edistämiseen liittyvä hanke, jossa tarjotaan oppilaille lisätukea opiskeluun sekä kehitetään uusiakin tukimuotoja. Loimaan kaupungille on myönnetty valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen **tasa-arvoa** edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja ryhmäkokojen pienentämiseen 157 440 euroa vuosille 2020 - 2021. Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi on myönnetty 95 160 euroa vuosille 2020-2021.

Toisena merkittävänä kokonaisuutena ovat tieto- ja viestintäteknologian käyttöön liittyvät hankkeet, joiden tavoitteena on tukea opettajia opetussuunnitelman mukaisen pedagogiikan käyttöön ja digitaalisuuden tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen opetuksessa. Oppilaille ja henkilöstölle pyritään varmistamaan tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia ja kehittää tv-taitojaan nykypäivän ja tulevaisuuden edellyttämälle tasolle. Opetushallitus on myöntänyt avustusta 19 085 € **tutoropettajien** toimintaan ja osaamisen kehittämiseen sekä 59 185 € tutortoiminnan alueelliseen vakiinnuttamiseen. Jälkimmäisessä hankkeessa on yhteistyökumppanina Someron kaupunki.

Loimaan kaupunki on saanut vuosille 2019 - 2020 valtionavustusta 19 000 € **kerhotoiminnan** kehittämiseen (20 000 euroa edellisenä vuonna). Kehittämistoiminnan tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajan toimintaa, joka vakiintuu osaksi lapsen ja nuoren iltapäivää.

Kerhotoiminnan piiriin pyritään saamaan myös niitä lapsia ja nuoria, joilla ei ole esimerkiksi perheen tuen puuttuessa mahdollisuutta harrastaa säännöllisesti.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Kouluverkon muuttuminen vaikuttaa henkilöstön määrään ja merkitsee useammalle henkilölle toimipaikan vaihtumista. Kouluverkon muuttuessa yhtenä lähtökohtana on henkilöstön siirtyminen lakkautettavalta koululta samaan kouluun kuin oppilaat. Toisaalta kouluverkon muuttuessa henkilöstölle on perusteltua tarjota myös laajemmin mahdollisuutta vaihtaa toimipaikkaa (työnkierto). Näyttää siltä, että henkilöstömäärä pystytään sopeuttamaan eläköitymisten ja määräaikaisten virkasuhteiden kautta.

Oppilasmäärän väheneminen sekä tarve pienentää tuntikehystä ja vähentää opetusryhmiä vaikuttaa myös opettajamäärään ja opettajien työtunteihin. Joillakin opettajilla voi olla haastetta saada opetusvelvollisuus täyteen ja toisaalta pitää opettaa useammalla koululla. Näillä voi olla jatkossa vaikutusta opettajien pysyvyyteen ja uusien henkilöiden rekrytointiin.

Oppilaiden tuen tarve vaikuttaa koulunkäynninohjaajien määrään ja resurssitarve vaihtelee vuosittain merkittävästi.

Oppilasmäärän väheneminen, taloustilanne, palveluverkon muutokset yms. osaltaan kuormittavat henkilöstöä ja aiheuttavat myös haastetta henkilöstösuunnitteluun.

Opettajista muodollinen kelpoisuus on 96 %:lla ja koulunkäynninohjaajista 98 %:lla. Henkilöstöstä määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa on noin 26 %. Määräaikaisuudet perustuvat lähinnä sijaisuuksiin ja tehtävien hoidon järjestelyihin.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Sivistysjohtaja	1	1	1
Palvelusihteeri	5	5	5
Rehtori	4	4	4
Luokanopettaja	55	55	53
Lehtori	31	30	30
Pt. tuntiopettaja	21	22	22
St. tuntiopettaja	1,5	1,5	0
Eriyisluokanopettaja	12,5	12	12
Eriyisopettaja	8	7,5	8
Esikoulun opettaja	2	2	1
Koulunkäynninohjaaja	48	43	42
Apip-toiminnan ohjaaja	3,5	4	4
Koulukuraattori	3	3	3
Koulupsykologi	3	3	3
Perusopetus yhteensä	198,5	193	188

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat	<p><i>Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset</i></p> <p>Loimaan kaupungin perusopetuksessa on 11 koulua, syksyllä 2021 kahdeksan. Kouluilla olisi tälläkin hetkellä kapasiteettia suuremmalle oppilasmäärälle. Koulujen tämänhetkinen vapaa kapasiteetti ja oppilasmäärän väheneminen mahdollistavat palveluverkon tiivistämisen ja sen, että useat koulut pystyvät tarvittaessa vastaanottamaan toisten koulujen oppilaita.</p>
------------	---

Muut olennaiset perustelutiedot																																																																
	<p>Asemanseudun, Kauhanojan, Kojonkulman ja Niinijoen koulujen tiloissa on myös varhaiskasvatusta.</p> <p>Koulukiinteistöissä on ajoittain esiintynyt sisäilmaongelmia (mm. Hirvikosken yhtenäiskoulu ja Kirkonkylän koulu). Yhtenäiskoululla ja Kirkonkylän kouluilla tehtiin vuonna 2019 sisäilmakorjauksia.</p> <p>Kouluverkko muutos edellyttää Puistokadun koululla jonkin verran muutostöitä (mm. kotitalousluokka, käsityötilat) ja osan nykyisten lukiotilojen (neljä luokkaa) siirtämistä Puistokadun koulun käyttöön.</p>																																																															
Palvelujen ostot	<p><i>Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset</i></p> <p>Opetuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat kuljetusten hankinta. (n.1 200 000 euroa/vuosi). Näissä kustannuksissa ei ole tapahtunut viime vuosina olennaisia muutoksia. Kuljetukset on kilpailutettu lukuvuosille 2018-2021 (+ optiovuosi).</p> <p>Palvelujen ostoihin kirjataan myös lukiokoulutuksesta aiheutuvat kustannukset eli todellisten kustannusten ja valtionosuuden välinen erotus (noin 500 000 - 600 000 euroa/vuosi).</p>																																																															
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	<p><i>Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset</i></p> <p>Valtuustoaloitteen (kaupunginvaltuusto 8.6.2020 § 28; sivistysvaliokunta 27.8.2020 § 60) mukaisesti valmistellaan psykiatrisen sairaanhoitajan toimen perustamista kouluterveydenhuoltoon. Kaupunginvaltuusto osoittaa siihen resurssit valmistelun päätyttyä.</p>																																																															
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<p><i>Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>PERUSTIEDOT</th> <th></th> <th>TP 2019</th> <th>TA 2020</th> <th>TA 2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="11">Oppilaat kouluittain (TA 2021 keskiarvo syksy 2020 ja arvio syksy 2021)</td> <td>Asemanseudun koulu</td> <td>55,5</td> <td>55</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>Kauhanojan koulu</td> <td>67,5</td> <td>64</td> <td>58</td> </tr> <tr> <td>Keskuskoulu</td> <td>380</td> <td>392</td> <td>386</td> </tr> <tr> <td>Kirkonkylän koulu</td> <td>5+119</td> <td>115</td> <td>7+107</td> </tr> <tr> <td>Kojonkulman koulu</td> <td>5+39</td> <td>6+39</td> <td>1+17*</td> </tr> <tr> <td>Metsämaan koulu</td> <td>8+52</td> <td>5+53</td> <td>5+49</td> </tr> <tr> <td>Niinijoen koulu</td> <td>6+42</td> <td>6+40</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>Virttaan koulu</td> <td>15,5</td> <td>16</td> <td>7*</td> </tr> <tr> <td>Alastaron yläaste</td> <td>129</td> <td>110</td> <td>42*</td> </tr> <tr> <td>Puistokadun koulu</td> <td>251</td> <td>243</td> <td>285</td> </tr> <tr> <td>Hirvikosken yhtenäiskoulu</td> <td>390,5</td> <td>379</td> <td>405</td> </tr> <tr> <td>Oppilaat perusopetuksessa</td> <td>Oppilaat yht.</td> <td>24+1541</td> <td>17+1506</td> <td>13+1458</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Yleisopetus</td> <td>1428</td> <td>1391</td> <td>1343</td> </tr> </tbody> </table>				PERUSTIEDOT		TP 2019	TA 2020	TA 2021	Oppilaat kouluittain (TA 2021 keskiarvo syksy 2020 ja arvio syksy 2021)	Asemanseudun koulu	55,5	55	64	Kauhanojan koulu	67,5	64	58	Keskuskoulu	380	392	386	Kirkonkylän koulu	5+119	115	7+107	Kojonkulman koulu	5+39	6+39	1+17*	Metsämaan koulu	8+52	5+53	5+49	Niinijoen koulu	6+42	6+40	38	Virttaan koulu	15,5	16	7*	Alastaron yläaste	129	110	42*	Puistokadun koulu	251	243	285	Hirvikosken yhtenäiskoulu	390,5	379	405	Oppilaat perusopetuksessa	Oppilaat yht.	24+1541	17+1506	13+1458		Yleisopetus	1428	1391	1343
PERUSTIEDOT		TP 2019	TA 2020	TA 2021																																																												
Oppilaat kouluittain (TA 2021 keskiarvo syksy 2020 ja arvio syksy 2021)	Asemanseudun koulu	55,5	55	64																																																												
	Kauhanojan koulu	67,5	64	58																																																												
	Keskuskoulu	380	392	386																																																												
	Kirkonkylän koulu	5+119	115	7+107																																																												
	Kojonkulman koulu	5+39	6+39	1+17*																																																												
	Metsämaan koulu	8+52	5+53	5+49																																																												
	Niinijoen koulu	6+42	6+40	38																																																												
	Virttaan koulu	15,5	16	7*																																																												
	Alastaron yläaste	129	110	42*																																																												
	Puistokadun koulu	251	243	285																																																												
	Hirvikosken yhtenäiskoulu	390,5	379	405																																																												
Oppilaat perusopetuksessa	Oppilaat yht.	24+1541	17+1506	13+1458																																																												
	Yleisopetus	1428	1391	1343																																																												

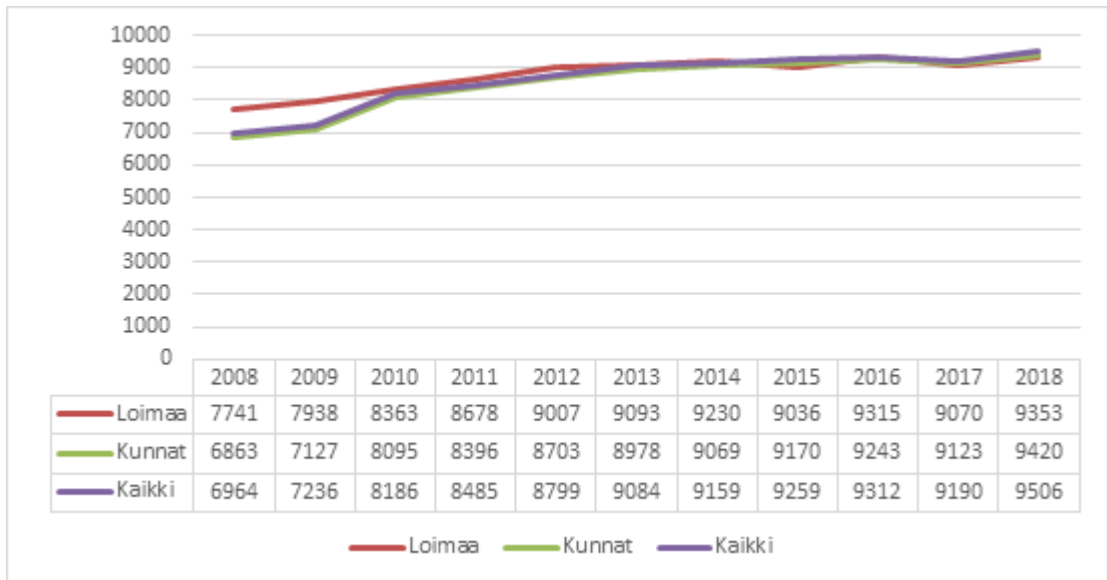

Muut olennaiset perustelutiedot

	Luokkamuotoinen erityisopetus	113	115	115
	Osa-aikaiseen erityisop. osallistuneet	377	350 - 360	370-380
	Tehostetun tuen oppilaat	196	170 - 180	190-200
Vieraskuntalaisia	Perusopetus	6,7 %	5,9 %	6,5 %
	Erityisopetus	18,8 %	17,8 %	18,5 %

* koulun toiminta päättyy 1.8.2021. Kojonkulman koululta oppilaat siirtyvän pääosin HYK:iin, Virtaalta Kirkonkylän kouluun ja Alastaron yläasteelta Puistokadun koululle.

Perusopetuksen käyttökustannukset 2008 - 2018 (OPH:n raportit):

Perusopetuksen käyttökustannusten kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Loimaalla haastetta tuovat mm. useat (pienehköt) yksiköt, laaja erityisopetus, laaja tuntikehys sekä kuljetusoppilaiden merkittävä osuus. Koulukohtaiset erot yleisopetuksen opetuskustannuksissa ovat Loimaalla huomattavat. Erot ovat monen tekijän summa, mutta ainakin oppilasmäärä sekä erityisesti kiinteistöhuolto- ja kuljetuskustannukset ovat tässä mielessä merkittäviä tekijöitä. (taulukon kustannukset sisältävät sairaala- ja vammaisopetuksen).

Muut olennaiset perustelutiedot

Vertailutietoja (v. 2018) muutamista (samankokoisista) kunnista (OPH:n raportit):

Kunta	Oppi- laat	Opetus- tunnit/ opp	Ope- tus €/tunti	Kuljetus- oppilaat	Kuljetus €/opp	Ruokailu €/opp/pv	Yhteensä €/opp
Forssa	1 432,5	80	66	196	1 643	2,61	9 751
Kauhajoki	1 344,5	73	67	516	1 552	3,77	8 924
Lieto	2 423,0	65	67	558,5	1 094	2,64	8 426
Loimaa	1 503,5	80	61	601,5	1 749	3,19	9 353
Naantali	1 968,0	67	70	369,5	1 708	3,29	8 378
Uusikaupunki	1 305,5	77	62	368,5	950	2,78	9 496
Kunnat yhteensä	513 717,5	70	68	111 869	1 717	2,80	9 420

Edellä olevan taulukon perusteella erityisesti opetuksen määrä (tuntikehys) ja kuljetuskustannukset ovat merkittävimmät tekijät, jotka nostavat oppilaskohtaisia kustannuksia Loimaalla. Viime vuosina Loimaan ero keskimääräisiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin on pienentynyt, mikä perustuu lähinnä tuntikehysten vähentämiseen. Pinta-alalta laajassa kunnassa koulukuljetusten kustannukset ovat joka tapauksessa jatkossakin merkittävät. Tämän takia kustannuksissa on ongelmallista päästä valtakunnalliselle tasolle, mutta vuosina 2017 ja 2018 Loimaan kaupungissa oppilaskohtaiset kustannukset olivat alle valtakunnan keskiarvon. (edellä olevan taulukon luvut eivät sisällä sairaala- ja vammaisopetusta).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

1. Toimitilojen kunto (mm. sisäilmaongelmat)

Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen.

Kiinteistöjen määrää tarkasteltaessa tulee kiinnittää huomiota tilojen kunnossapidon edellyttämiin resursseihin. Tulevaisuuden investointitarpeet vähenevät tiiviimmässä kouluverkossa, kun kunnossapitotoimet keskittyvät pienempään kiinteistömäärään.

2. Henkilöstömäärän mitoittaminen rakenteellisia muutoksia ja palvelujen uudistamista vastaaviksi (haastetta henkilöstösuunnitteluun ja toimitilakysymyksiin)

Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista tulisi saada hyvissä ajoin, jotta niiden aiheuttamiin henkilöstömuutoksiin voidaan varautua. Mm. kouluverkon rakenteella on olennaista vaikutusta koulujen henkilöstötarpeeseen.

3. Palvelujen sopeuttaminen määrärahoihin (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen, suunnitelmallisuus, palvelujen tehokkuus ja laatu, palvelujen tasapuolisuus)

Mm. oppilasmäärän väheneminen ja kaupungin tiukka taloustilanne edellyttävät voimakasta sopeuttamista.

Muut olennaiset perustelutiedot

	<p>4. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluihin</p> <p>Esimerkiksi opetussuunnitelmien uudistamisten vaikutukset oppimateriaaleihin, opetuksen laajuuteen, henkilöstön täydennyskoulutustarpeeseen jne., oppivelvollisuuden pidentäminen yms.</p> <p>5. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt</p> <p>Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.</p>
Muut perustelutiedot	

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Kouluverkon uudistaminen (vaikutus mm. tuntikehykseen). Yhteensä 150 000 euroa.
- Palvelujen ostojen vähennykset. Yhteensä 75 000 euroa.
- Leasing-vuokrat. Yhteensä 10 000 euroa.
- Palvelujen ostot/aineet ja tarvikkeet. Yhteensä 18 000 euroa.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista 2021 - 2024.

Vuosi 2022

- Kouluverkon uudistaminen (vaikutus mm. tuntikehykseen). Yhteensä 100 000 euroa.

Vuosi 2023

- Kouluverkon uudistaminen (vaikutus mm. tuntikehykseen). Yhteensä 100 000 euroa.

PERUSOPETUS JA KESKIASTEEN KOULUTUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 669 523	1 436 200	1 629 600	1 601 500	1 633 530	1 666 201
Sisäiset tuotot	-310 802	-153 333	-153 333	-134 220	-134 220	-134 220
Tuotot yhteensä	1 358 721	1 282 867	1 476 267	1 467 280	1 499 310	1 531 981
Toimintakulut	-12 958 166	-12 087 200	-11 889 200	-12 244 390	-12 361 994	-12 481 785
Sisäiset kulut	-3 178 664	-3 449 439	-3 449 439	-3 418 817	-3 418 817	-3 418 817
Kulut yhteensä	-16 136 830	-15 536 639	-15 338 639	-15 663 207	-15 780 811	-15 900 602
TOIMINTAKATE	-14 778 109	-14 253 772	-13 862 372	-14 195 927	-14 281 501	-14 368 621

Arviointikohde	Mittari	TP2019	TA 2020	TA 2021
Perusopetus	Oppilaita/opettaja perusopetuksessa	11,6	11,5	11,3
Perusopetus	Oppilaita/opettaja laaja-alainen erityisopetus	193	205	182
Perusopetus	30.9. jatkokoulutuksen ulkopuolelle jäävät/edellisenä keväänä 9.luokan päättötodistuksen saaneet	0 %	0 %	0 %
Perusopetus	Perusopetuksen käyttökustannukset (yleis- ja erityisopetus) € / opp	8 900	8 950	8 850
Perusopetus	Perusopetuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	Kyselyä ei tehty vuonna 2019	3,3-3,5	3,3-3,5
Perusopetus	Oppilasmäärä/opetusryhmä 1-2 lk 3-6 lk 7-9 lk	17,1 18,0 16,0	17-18 18-19 16-17	17-18 18-19 16-17
Iltapäivätoiminta	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 1-2-luokat	151	170	135
Iltapäivätoiminta	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 3-9-luokat	37	20	35
Iltapäivätoiminta	Ohjaustuntien määrä/vko	480	480	410

Vapaa-aikapalvelut

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistysvaliokunta

Palveluala: Vapaa-aikapalvelut

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottavat ja edistävät palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa. Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan myöntämällä avustuksia ja osoittamalla tiloja niiden toimintojen järjestämiseen.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tehtävien hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjastolaitos koostuu pääkirjastosta sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoista. Kirjasto tekee yhteistyötä kirjastopalveluiden laadun varmistamiseksi muiden kirjastojen kanssa seutu-, maakunta- ja valtakunnallisella tasolla.

Kirjastopalvelut on tarkoitettu koko väestölle. Keskeinen tavoite on, että kaikki käyttäjät huolimatta mahdollisista toimintarajoitteista voivat hyödyntää kirjaston palveluja. Kirjastopalveluiden saavutettavuutta tuetaan selko- ja isotekstisten kirjojen teemahyllyllä, kirjaston kotipalvelulla ja yhteistyöllä Celia-kirjaston kanssa. Kirjasto välittää Celian palveluja asiakkaille, joiden on vaikea lukea tavallista kirjaa, ja opastaa palvelun käytössä.

Asiakkaiden opastaminen tiedonhallintataitoihin on yksi kirjaston ydintehtävistä. Opastusta järjestetään sekä henkilökohtaisena opastuksena että ryhmille. Lukemiskulttuuria edistetään vaihtuvien kirjanäyttelyin ja erilaisten luku- ja kirjallisuuspiirien avulla. Kouluille tarjotaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia palveluja.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttavat muita tehtäviä kuten järjestävät julkisia tilaisuuksia, ylläpitävät perinteen tallentamista ja vastaavat osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohteita ovat mm. Suomen maatalousmuseo Sarka, Loimaan seudun teatteriyhdistys, muut yhdistykset ja kylät.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitalaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen, erilaiset viestintäpalvelut, Vesikosken myllyn, Alpo Jaakolan Patsaspuiston, kuivurigallerian toiminnasta ja ylläpidosta vastaaminen sekä Heimolinnan toiminta. Lisäksi kulttuuripalvelujen vastuulla on toritoiminta.

Toiminnan kuvaus

Liikuntapalveluiden perustehtävänä on tuottaa ja kehittää eri hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia liikkumis-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluita.

Kuntien liikuntatoiminnan perustehtävää linjaa liikuntalaissa asetettu ohjeistus. Liikuntalain tarkoituksena on mm. edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät sekä kehittämällä paikallista ja kuntien välistä sekä alueellista yhteistyötä.

Painopisteinä ovat erityisliikunta, ikäihmiset, lapsiperheiden liikunta sekä liikuntaneuvonta. Tavoitteena on motivointi elinikäiseen liikuntaan, terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matalan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen yms. kautta.

Uimahalli Vesihovi on ”vauvasta vaariin” kuutena päivänä viikossa vesiliikuntapalveluja tuottava seutukunnallinen ohjatun liikunnan ja omaehtoisen virkistykseen keidas. Vesihovin ja uusitun Hirvihovin kunto- ja voimailusalin markkinointiin ja asiakaslähtöiseen palvelujen kehittämiseen panostamalla saadaan kävijämäärät kasvamaan.

Saviseudun kunnat järjestävät yhdessä pyöräilyyn, kävelyyn/juoksuun ja hiihtoon kohdistuneet ”Saviseutu liikkuu” kampanjat, joiden tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden.

Nuorisopalveluiden tehtävänä tuottaa nuorisolain edellyttämiä palveluita nuorille (alle 29-vuotiaille). Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorisotoiminnalle, järjestää itse toimintaa, tukee nuorten kasvua, kehitystä ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten ja heidän perheiden kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Tätä tarkoitusta varten kehitetään edelleen nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotiloilla alakoululaisille (3-6 lk), yläkouluikäisille sekä toisen asteen opiskelijoille tarkoitettua avointa toimintaa. Avoimen toiminnan lisäksi järjestetään tapahtumia, retkiä ja leirejä. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan peruskoululaisille ennalta ehkäiseviä palveluja.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä. Sen toiminta on yhdistetty paikalliseen LAPE -ryhmään (lapsiperheiden kehittämisohjelma). Työryhmä toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostonä.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan yhteistyönä ja Loimaa toimii näiden kuntien etsivän nuorisotyön koordinaattorina.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilauskoulutusta ja muuta

Toiminnan kuvaus

maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan. Toistaiseksi sen määrä ja tarve paikkakunnalla on ollut vähäinen.

Musiikkiopisto järjestää laadukasta musiikin ja tanssin opetusta sekä niihin liittyvää muuta toimintaa alueen asukkaille. Musiikillisten ja tanssiin liittyvien tietojen ja taitojen kartuttamisen lisäksi tavoitteena on tarjota asukkaille mielekästä toimintaa vapaa-ajaksi elämänlaatua parantamaan.

Musiikkiopistossa on mahdollista opiskella monipuolisesti eri instrumenttien soittoa sekä laulua. Instrumenttiopetuksen lisäksi opintokokonaisuuteen kuuluu musiikin hahmotusaineiden opiskelu sekä yhteismusisointi erilaisissa yhtyeissä tai kuoroissa.

Tanssilinjalla opettavina aineina ovat baletti, nykytanssi ja lastentanssi.

Musiikkiopistossa toimii avoin linja, jonka tarkoituksena on tarjota kaikille halukkaille, iästä ja aikaisemmista musiikkiopinnoista riippumatta, mahdollisuus musiikinopiskeluun.

Opistojen hallinto yhdistetään vuoden 2021 alussa, kun opistoille tulee yhteinen rehtori.

Toimintaympäristön muutos

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Alastaron yläasteen oppilaiden siirto Puistokadun koululle syksyllä 2020 antaa päiväaikaan tilaa Alastarohallille, mutta ruuhkauttaa puolestaan liikuntahallin päiväkäyttöä entisestään.

Koronatilanteen mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A1. Loimaa on seudullinen asiointi- ja palvelukeskus.			
A1.3. Kehitämme sähköisten palvelujen saatavuutta	Uusien sähköisen asiointin palvelujen määrä.	Uuden sähköisen tilanhallintajärjestelmän käyttöönotto. Vapaa-aikapalvelujen digitalisointi saavutettavuuden lisäämiseksi. Toimintaan haetaan valtionavustusta.	Ohjelman hankinta ja sen tehokas käyttö. Käyttäjryhmien palaute/Sisäinen itsearviointi. Avustuksen käytön seuranta ja raportointi.
A3. Loimaa on aktiivinen viestijä ja markkinoija.			

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A3.2. Luomme positiivista kuvaa Loimaasta.	Asukaskysely/Toimialan sisäinen itsearviointi.	Sähköisten viestimien välityksellä luomme positiivista kuvaa Loimaan liikunta- ja virkistyspaikoista, luontoliikunnasta ja ryhmätoiminnasta sekä mm. lähimatkailua palvelevista kulttuuripalveluista.	Asiakaspalaute. Itsearviointi.
B3. Loimaa on yhtenäinen ja osallistava.			
B3.1. Kehitämme uusia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lähidemokratian toteuttamiseksi.	Käyttöön otettujen toimintatapojen määrä ja vaikuttavuuden arviointi.	Osallistava budjetointi yhdistää talouden ja demokratian nuorisotiloilla. Nuoret saavat vaikuttaa nuorisotalon toimintoihin ja välineistöön talotoimikunnittain.	Asiakastyytyväisyys. Toiminta toteutuu jokaisella nuorisotilalla.
B3.3. Kannustamme loimaalaisia osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin ja tuemme yhdistyksiä ja järjestöjä järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston.	Asukaskysely; Yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot/ Toimialojen sisäinen itsearviointi.	Yhteistyön syventäminen nykyisten tahojen kanssa ja uusien toimintatapojen ja järjestäjätahojen kartoittaminen esim. kylät, srk jne. kanssa. Tavoitteena on ajantasainen ja kattava informaatio eri tahojen harrastusmahdollisuuksista kuntalaisille.	Kattava luettelo yhteistyötahojen tarjoamista palveluista.
C1. Loimaa on hyvinvoivien, omatoimisten ja aktiivisten asukkaiden kaupunki.			
C1.2. Korostamme liikunnan merkitystä ja tuemme kaikenikäisten liikkumista.	Asukas- ja asiakastyytyväisyysarviointi/-mittaukset.	Harjureitin kehittämishankkeen investointisuunnitelman II-vaiheen toteuttaminen yhteistyössä Huittisten, Oripään ja Säskylän kuntien kanssa.	Toteutuneiden investointien määrä ja niiden vaikutus asiakastyytyväisyyteen. Palvelujen tarjonta/osallistujat.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
		<p>Mellilänjärven kehittämistyön aloittaminen.</p> <p>Kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseen ja aktiiviseen harrastamiseen kaupungissa on tarjolla liikuntapalvelujen ja vapaan sivistystyön tarjoamat monipuoliset matalan kynnyksen ryhmät.</p>	Asiakaspalaute.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä järjestämällä monipuolista ja virikkeellistä toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Viimeaikaisten tutkimusten (ks. esim. Laitinen, M. 2013, Manninen, J. 2016 ja 2018) mukaan kirjasto-, liikunta- ja kansalaisopistopalvelut ovat yhteiskunnallisia investointeja, joihin kuntien kannalta liittyy selkeää sosiaalinen tuottavuus. Näihin palveluihin kohdennetut resurssit tuottavat kuntataloudelle euroissa mitattuna moninkertaiset hyödyt mm. ennalta ehkäisemällä kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä sairastumista sekä vähentämällä syrjäytymistä. Aikuisiällä tapahtuvan opiskelun on todettu myös kasvattavan kuntalaisten osaamispääomaa ja aktiivista kuntalaisuutta edistävää sosiaalista pääomaa.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mieli-piteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti erilaisia asiakastyytyväisyyskyselyjä.

Seurojen ja yhdistysten kanssa käytävä vuoropuhelu on säännöllistä.

Nuorisovaltuusto on loimaalaisten nuorten vaikuttajajelin, joka pyrkii edistämään loimaalaisille nuorille tärkeitä asioita, parantamaan loimaalaisten nuorten viihtyvyyttä, osallistumaan kunnallisten luottamuselinten toimintaan ja samalla oppimaan kunnallista päätöksentekoa ja demokratiaa.

Nuorisoparlamentin (joka 3. vuosi) tavoitteena on kuulla nuoria oman kotiseudun palveluiden ja elinympäristöjen kehittämiseksi. Nuorisoparlamentti toimii demokratiakasvatuksen välineenä, nuorten osallisuuden, aktiivisuuden ja vaikuttamisen tukena.

Nuorisotalojen talotoimikunnat vaikuttavat nuorisotalojen sisällön kehittämiseen, sekä päättävät osaltaan nuorisotilaan suunnattujen toimintabudjetin käytöstä. Talotoimikunnat tukevat nuorten osallisuutta ja mahdollistavat nuorten kuulemisen heidän lähiyhteisöissään.

Erityisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi vaikutusten ennakoarviointi.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluissa osallistutaan aktiivisesti erilaisiin kehittämishankkeisiin, joilla palveluja ja toimintoja kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Hankerahoituksella on merkittävä rooli toimintojen järjestämisessä.

Kulttuuripalvelujen osalta etenkin taidetalon aukioloaikojen tarkastelu niin, että ne palvelisivat laajempaa kävijäkuntaa ja mahdollistaisivat näyttelytoiminnan monipuolistamisen.

Kirjastopalveluselvityksessä esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ja palvelujen kehittäminen.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluiden päätoiminen henkilöstö on suhteellisen vähäinen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä erityisesti poikkeustilanteissa aiheuttaa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa.

Työväenopiston hallinto on hankittu 1.8.2012 alkaen ostopalveluna Pöytyän kunnalta. Sopimus on irtisanottu ja 1.1.2021 alkaen musiikkiopistolle ja työväenopistolle tulee yhteinen rehtori.

*Seuraavassa taulukossa on muutettu henkilöstön tilastointitapaa. Musiikinohjaaja on merkitty kokonaisena vakanssina, mutta työpanos on edelleen 50 %. Lisäksi liikuntapalveluissa käytetään tilapäistyöntekijöitä ja nuorisopalveluissa nuorisotilojen ohjaajia suunnilleen vastaava määrä kuin edellisinä vuosina. Vapaa-aikapalvelujen toinen palvelusihteeri siirtyy hallinnollisesti elinvoimayksikköön, mutta työpanoksesta 50 % kohdentuu sivistyspalveluihin.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	2	2	2
Kirjastovirkailija	8	8	8
Kulttuurisihteeri	1	1	1
Kulttuuriohjaaja	1	1	1
Musiikinohjaaja	0,5	0,5	1*
Liikuntas sihteeri	1	1	1
Liikunnanohjaaja	5	5	5
Kassa-/kahviotyöntekijä	2	2	2
Laitoshuoltaja	2	2	2
Laitosmies	1	1	1
Tilapäistyöntekijät	1,5	0,5	- *
Nuorisosihteeri	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	4,5	4	4
Nuorisotilan ohjaaja	0,3	0,3	- *
Rehtori	1	0	1
Opettaja/työväenopisto	2	2	2
St. tuntiopettaja/työväenopisto	86	80	80
Opettaja/musiikkiopisto	4,5	4	4
St. tuntiopettaja/musiikkiopisto	15	15	12
Palvelusihteeri	2	2	1
Vapaa-aikapalvelut yhteensä	142,3	133,3	130,0

Huom! Taulukon laskelmissa on mukana työväenopiston ja musiikkiopiston henkilökunta. Sivun 37 taulukossa ei ole.			
---	--	--	--

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	<p><i>Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset</i></p> <p>Loimaan työväenopiston lasten ja nuorten kuvataiteen perusopetuksen tila-asiat on nyt saatu erinomaiseen kuntoon. Ylistaronkatu 36:n saneerauksen yhteydessä rakennuksen pohjakerrokseen kunnostettiin ja kalustettiin ajanmukaiset opetustilat keramiikkatyöskentelytiloineen ja medialuokkineen. Mainitut luokkahuoneet soveltuvat taiteenperusopetusta laajemminkin erilaiseen opetus- ja koulutuskäyttöön.</p> <p>Taidetalon julkisivuremontti on valmistunut syksyllä 2020.</p> <p>Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluu neljä nuorisotilaa sekä Kalikan virkistysalue. Keskustan nuorisotila, Citynuokkari, alakerta toimii nuorisotilana ja yläkerrassa on nuorisotyöntekijöiden toimistotilat, sekä tieto- ja neuvontapalvelut. Hirvikosken nuorisotila on esteellinen ja piha-alue vaikeasti valvottavissa. Mellilän nuorisotalo tarjoaa hyvät olosuhteet nuorisotyön toteuttamiseen. Alastaron nuorisotilaan on esteellinen pääsy, eikä tila ole toimiva nuorisotyöllisestä näkökulmasta. Työturvallisuudeltaan Alastaron nuorisotila on heikko. Tilassa on vain yksi uloskäynti ja kuuluvuudet kellarissa rajalliset. Kehittämistarpeet on todettu työpaikkaselvityksen ja palotarkastuksen yhteydessä ja ne tulee korjata työntekijöiden turvallisuuden ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi. Nuorisotyöntekijät työskentelevät pääsääntöisesti tiloilla yksin, mikä lisää työturvallisuusriskiä. Kalikan virkistysalue ei vastaa leiritoiminnan tarpeita. Kalikan aluetta tulee kehittää palvelemaan kaikkia kuntalaisia ja erityisesti leiritoimintaa varten. Leiritoiminnan ylläpitämiseksi nuorisopalvelut tarvitsevat toimivia sisä- ja majoitustiloja.</p> <p>Loimaalla on laaja monipuolinen eri harrastemuodot kattava liikuntapaikkaverkosto. Avoin vuoropuhelu liikuntapalvelujen, teknisen viraston ja liikuntapaikkoja aktiivisesti käyttävien seurojen ja muiden tahojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää liikuntapaikkaverkoston kunnossapidon ja kehittämisen turvaamiseksi.</p>
Palvelujen ostot	<p><i>Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset</i></p> <p>Vapaa-aikapalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden hankinta (noin 100 000 euroa/vuosi) sekä erilaisten toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalveluiden hankinta (noin 50 000 euroa/vuosi).</p>
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	<p><i>Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset</i></p>
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<p><i>Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.</i></p>

Muut olennaiset perustelutiedot	
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	<p>1. Palvelujen sopeuttaminen määrärahoihin (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen, suunnitelmallisuus, palvelujen tehokkuus ja laatu, palvelujen tasapuolisuus)</p> <p>Määrärahat ovat tällä hetkellä aika realistisella tasolla ja palvelut pystytään järjestämään asianmukaisesti.</p> <p>2. Hankerahoituksen merkitys toiminnan järjestämisessä ja kehittämisessä on olennainen. Mikä on erilaisten hankerahoitusten tulevaisuus?</p> <p>3. Uimahallin henkilöstöresurssi on vähäinen, mikä merkitsee haasteita/riskejä palvelujen järjestämisessä.</p> <p>4. Koronatilan tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt</p> <p>Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.</p>
Muut perustelutiedot	<p>Loimaan kaupungin ystäväkuntatoiminnan pääpaino on pohjoismaisessa yhteistyössä. Joka toinen vuosi viiden ystäväkunnan yhteenliittymä järjestää yhteisen ystäväkuntakonferenssin. Edellinen järjestettiin vuonna 2018 Mosfellsbearissa Islannissa, seuraava konferenssi järjestetään Loimaalla kesäkuussa 2021. Alun perin Loimaan konferenssi piti toteuttaa vuonna 2020, mutta se siirtyi vuodelle eteenpäin koronan tuomien matkustus ym. rajoitusten vuoksi. Konferenssi vaatii perustoimintavuoteen nähden lisäresursointia kulttuuripalveluiden osalta.</p> <p>Vuodelta 2020 koronatilan tms. siirtynyt pesäpallon valtakunnallinen tenavaleiri järjestetään Loimaalla heinäkuun 2021 viimeisellä viikolla. Leirille odotetaan yli sataa joukkuetta eli yli tuhatta leiriläistä ja lisäksi heidän mukanaan otteluita seuraamaan saapuvat kotijoukot. Uudistunut pesäpallostadion luo hyvän kuvan Loimaasta. Leirin toteuttamiseen tarvitaan kuitenkin kaikkia mahdollisia pesäpallon soveltuvia ulkokenttiä, joiden kunto leiriolosuhtein on varmistettava. Useita kouluja tarvitaan leiriläisten majoitukseen ja ruokailujen järjestämiseen, joten sisäinen yhteistyö ja yhteys tapahtuman paikalliseen järjestäjään LP Junioripesikseen on tärkeää.</p>

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Avustusten vähentäminen. Yhteensä 20 000 euroa.
- Aine- ja tarvikemenoihin sekä palvelujen ostoihin tehdyt vähennykset. Yhteensä 58 000 euroa.
- Taksojen ja maksujen korottaminen. Yhteensä 10 000 euroa.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2021 - 2024.
- Vapaa-aikapalvelujen palvelurakenteen/palvelujen uudistaminen (selvitys).

Lisätasapainotus vuodelle 2021

- Tulojen lisääminen (hankkeet). Yhteensä 43 000 euroa.
- Vapaa-aikapalveluiden uudistaminen (selvitys). Henkilöstökulujen vähentäminen. Yhteensä 20 000 euroa.
- Palvelujen ostot/aineet ja tarvikkeet. Yhteensä 49 000 euroa.

Vuosi 2022

- Kirjastopalvelujen uudistaminen. Yhteensä 100 000 euroa.
- Vapaa-aikapalvelujen palvelurakenteen/palvelujen uudistaminen. Yhteensä 100 000 euroa.

Vuosi 2023

- Kirjastopalvelujen uudistaminen. Yhteensä 50 000 euroa.

Arviointikohde	Mittari	TP2019	TA 2020	TA 2021
VAIKUTTAVUUS: Kirjastopalvelut	lainat/asukas	15,4	15,0	14,0
	käynnit	149 810	145 000	135 000
Kulttuuripalvelut	taidetalo/käyntikerrat	3 825	2 500	2 000
	patsaspuisto/käyntikerrat	Ei arviointikohteena	2 800	4 000
Liikuntapalvelut	uimahalli / käyntikerrat	61 473	65 000	63 000
	erityisliikunnan ryhmiä	25	26	26
	-osallistujat	386	350	300
	-käyntikerrat	6 897	7 500	7 100

Arviointikohde	Mittari	TP2019	TA 2020	TA 2021
	muiden liikuntaryhmien käyntikerrat	16 818	15 500	ei arv. kohde
Nuorisopalvelut	avoin toiminta (talotoiminta, muu toiminta) osallistujat	8 893	8 500	8 500
	leiritoiminta, leiripäivät	280	150	150
	seutukunnallinen toiminta, osallistujat	1 349	350	350
	etsivän nuorisotyön asiakkaat, Loimaa (koko hanke)	99 (125)	90 (110)	90 (110)
Työväenopisto	toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	7 068 (82,2 %)	7 200 (>80 %)	7 200 (> 80 %)
	opiskelijoiden määrä (brutto-opisk.)	5 417	4 500	4 500
	opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	2 290	2 200	2 200
	alle 16 v. opiskelijat	202	250	250
	toimipisteitä toiminta-alueella	42	40	40
Musiikkiopisto	opiskelijoiden määrä	244	282	230
	opetustunteja/ viikko ka	240	255	200
TALOUELLISUUS: Kirjastopalvelut	käyttökustannukset /asukas	50,70	49,50	48,50
	käyttökustannukset /laina	3,30	3,30	3,20
Kulttuuripalvelut	käyttökustannukset /asukas	29,55	33,50	28,50
Liikuntapalvelut	käyttökustannukset /asukas	105,10	115,00	118,50
Nuorisopalvelut	käyttökustannukset /asukas	18,90	19,50	17,00
Työväenopisto	käyttökustannukset /asukas	28,67	27,00	23,50
	nettomenot / opetustunti €	64,43	60,00	53,00
Musiikkiopisto	nettomenot / opiskelija €	1 780	1 600	1 710

VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	708 614	712 600	622 600	745 900	760 818	776 034
Sisäiset tuotot	185 873					
Tuotot yhteensä	894 487	712 600	622 600	745 900	760 818	776 034
Toimintakulut	-3 005 940	-2 858 550	-2 765 500	-2 839 590	-2 684 544	-2 677 564
Sisäiset kulut	-2 022 443	-2 020 358	-2 020 358	-2 046 424	-2 046 424	-2 046 424
Kulut yhteensä	-5 028 383	-4 878 908	-4 785 858	-4 886 014	-4 730 968	-4 723 988
TOIMINTAKATE	-4 133 896	-4 166 308	-4 163 258	-4 140 114	-3 970 150	-3 947 954

SIVISTYSVALIOKUNTA YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	3 135 119	2 936 800	2 940 200	2 937 400	2 996 148	3 056 071
Sisäiset tuotot	230 010	153 307	153 307	164 691	164 691	164 691
Tuotot yhteensä	3 365 129	3 090 107	3 093 507	3 102 091	3 160 839	3 220 762
Toimintakulut	-23 655 623	-22 336 770	-21 945 700	-22 435 560	-22 517 414	-22 751 733
Sisäiset kulut	-6 612 338	-6 839 216	-6 839 216	-6 823 441	-6 823 441	-6 823 441
Kulut yhteensä	-30 267 961	-29 175 986	-28 784 916	-29 259 001	-29 340 855	-29 575 174
TOIMINTAKATE	-26 902 832	-26 085 879	-25 691 409	-26 156 910	-26 180 016	-26 354 412

5.7 Elinympäristövaliokunta

Tekniikka ja ympäristöpalvelut

Toimiala: Tekniikka ja ympäristö

Toimielin: Elinympäristövaliokunta

Palveluala: Tekniset ja ympäristöpalvelut

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala sisältää tekniikka ja ympäristö -toimialan hallinnon, rakennuttamispalvelut, tilapalvelut, kunnallistekniikan, ruoka- ja siivouspalvelut, rakennus- ja ympäristövalvontapalvelut sekä valmiussuunnittelun koordinoinnin.

Palvelualan hallinto käsittää teknisen johtajan ja elinympäristövaliokunnan tehtävät sekä palvelualan palvelusihteerien tehtävät.

Rakennuttamispalvelujen palvelualue huolehtii toimitilojen ja yhdyskuntarakentamisen investointi- ja korjaushankkeiden valmistelusta, rakennuttamisesta, valvonnasta sekä kaupungin toimitilojen vuokrauksesta ja käyttöasteen tehostamisesta. Kaupungin metsä- ja pelto-omaisuuden hoito kuuluu myös palvelualueen tehtäviin.

Tilapalvelujen palvelualue vastaa kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja kehittämisestä. Tavoitteena on järjestää kaupungin eri toimialojen käyttöön tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja kustannustehokkaat toimitilat.

Kunnallistekniikan palvelualue sisältää katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon, alueiden hoidon suunnittelu sekä mittauspalvelut.

Ruoka- ja siivouspalvelujen palvelualue tuottaa kaupungin omat siivous- ja ruokapalvelut ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin asiasta säädetään.

Ympäristönsuojelupalvelujen tehtävänä on huolehtia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sekä leirintäalueviranomaisen tehtävistä.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualue huolehtii myös Loimaan kaupungin valmiussuunnittelun koordinoinnista. Työsuojelun yhteistoimintahenkilön tehtävien hoitaminen (työsuojelupäällikkö) siirretään pois palvelualueen vastuulta.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
A1.3. Kehitämme sähköisten palvelujen saatavuutta	Uusien sähköisen asioinnin palvelujen määrä	Sähköisten asioinnin mahdollisuuksia lisätään kattamaan useampia toimialan toimintoja.	Käytössä olevien sähköisten asiointipalvelujen määrä (2020 rakennusvalvonnan ja yksityisteiden sähköinen asiointipalvelu)
A3.2. Luomme positiivista kuvaa Loimaasta.	Mielikuvakysely	Palvelujen saatavuus ja helppous (Ulkoalueiden hoidon parantaminen)	Mielikuvakyselyn tulokset
B1.2. Otamme paikalliset yritys- ja elinkeinovaikutukset huomioon palvelujamme uudistettaessa ja niitä kilpailutettaessa	Yritysvaikutusten arviointimenettely, tarjousten lukumäärä/kilpailutus, elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO)	Hankintojen valmistelussa arvioidaan paikalliset yritysvaikutukset ja hyödynnetään markkinavuoropuheluita palveluiden hankinnassa.	Käytyjen markkinavuoropuhelujen määrä.
B2.4. Mahdollistamme monipuolisen tonttitarjonnan erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitettujen, rakennusvalmiiden ja luovutettujen tonttien määrä	Uusien kaavoitettujen alueiden luovuttaminen rakentamiseen mahdollistetaan oikea-aikaisella ja suunnitelmallisella kunnallistekniikan rakentamisella.	Rakennusvalmiiden ja luovutettujen asuintonttien ja yritystonttien lukumäärät
B4.1. Teemme päätöksiä pitkäjänteisesti ja strategian mukaisesti.	Strategisten tavoitteiden seuranta ja arviointi vuosittain toimintakertomuksessa	Tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja valiokunnalle kuukausittain annettavissa seurantaraporteissa.	Raportointitiedot
B4.2. Parannamme palvelujemme tuloksellisuutta, vakautamme talouttamme ja turvaamme toimintamme jatkuvuutta sopeuttamalla palvelurakenteita.	Seuranta ja säännöllinen raportointi (kuukausiraportit, osavuosikatsaukset, tilinpäätös); talouden tunnusluvut	Kiinteistöjen kunnossapitotyöt suunnitellaan PTS:n mukaisesti. Rakennusten sähkökulutusta seurataan ja seurannan avulla kehitetään säästötoimenpiteitä. Rakennusten lämmitysenergian kulutusta seuraamalla	Sähkönkulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus. Lämmitysenergian kulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus.

Strateginen tavoite ja toimenpide	Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan	Toiminnallinen tavoite 2021	Mittarin arvo / yksikkö ja vertailutiedot
		pyritään kohdistamaan energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet.	
B4.4. Sopeutamme henkilöstömäärää muuttuvien ja uudistettavien palvelurakenteiden ja -tarpeiden mukaisesti.	Henkilöstömäärä	Henkilöstömäärää sopeutetaan palvelujen kysyntää vastaamaan.	114,95 htv (TA 2020)
B4.5. Parannamme työhyvinvointia, työn tuottavuutta, osaamista ja palveluja yhdessä henkilöstön kanssa.	Työtyytyväisyyskyselyn mittarit, sairauspoissaolot, työnteekijöiden vaihtuvuus, osaamisen kehittämissuunnitelma	Työn tuottavuuteen kiinnitetään huomiota mm. sairauspoissaolojen seurantaan käytettävissä olevien uusien työkalujen avulla. Ammattitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen kannustetaan mm. koulutuksiin osallistumisen avulla.	Sairauspoissaolojen seuranta, työtyytyväisyyskysely
C1.1. Tuemme loimaalaisten hyvinvointia ennakoivasti	Asukas- ja asiakastytytyväisyysarviointi/-mittaukset	Kaupunki-infraa hoidetaan mahdollistaen yleisten ja liikennealueiden turvallinen käyttö. Kaupungin rakennuskantaa hoidetaan sillä tasolla, että se takaa terveellisen toimintaympäristön niiden käyttäjille.	

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Palveluala turvaa asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvia vaikutuksia kaupunki-infran ylläpidolla, joka kattaa tiestön, kevyen liikenteen väylät, ulkoilu- ja urheilualueet, puistot ja muut kaupungin hoidossa olevat alueet ja laitteet määrätyn palvelutason mukaisesti. Asukkaille taataan terveelliset ja turvalliset tilat käyttötarkoituksen mukaisin vaatimuksin (esimerkiksi koulut, päiväkodit, ikäihmisten palvelutalot).

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue huolehtii siitä, että asukkaat ja yritykset noudattavat toiminnassaan vallitsevaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Erikseen määritetyillä asukas- ja palvelutaso kyselyillä kartoitetaan kaupunkilaisten tyytyväisyys palveluiden riittävyyteen, laajuuteen sekä laatuun. Erilaisten asukas- ja asiakas tapaamisten myötä kerätään myös tietoa päätöksen teon tueksi.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Hankintojen valmisteluissa arvioidaan paikalliset yritysvaikutukset ja hyödynnetään markkinavuoropuhelua palveluiden hankinnassa.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Tekninen- ja ympäristö palveluala edistää kestävän kasvun huomioimista asukkaiden ja yritysten toiminnassa. Pyrimme pienentämään hiilijalanjälkeä omassa toiminnassa sekä ottamaan huomioon ilmastovaikutukset hankinnoissa.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Alastaron sosiaali- ja terveysaseman keittiötoimintojen päättyminen 4.6.2021 osana kouluverkon palvelurakennemuutosta.

Kartoitetaan eri organisaatio mallit sekä toimintatavat koskien tila- ja kunnallisteknistä sekä rakennuttamisen palvelu aloja.

Selvitetään sivistys- ja hyvinvointi palvelualueiden palveluverkkouudistusten vaikutukset omaan toimintaan.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Keittiötoiminnan päättyminen ja kouluverkon supistuminen vaikuttavat henkilöstön määrään ja toimipisteiden vaihtumiseen. Henkilöstömäärä sopeutetaan eläköitymisten ja määräaikaisten työsuhteiden kautta.

Kunnallistekniikan kausityöntekijät 2 htv.

Katuinsinöörin viran nimike ja tehtävät päivitetään osana palvelualan organisaatioselvityksen yhteydessä.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
Tekniikka- ja ympäristötoimialan hallinto			
tekninen johtaja	-	1	1
palvelusihteeri	2,6	2,6	2,8
Rakennuttamispalvelut			
rakennuttamisinsinööri	1	1	1
katuinsinööri	-	1	1
Tilapalvelut			
työpäällikkö	0,5	0,5	0,5
laitosmies	3	3	3
vanhempi kirvesmies	2	2	2
vanhempi maalari	1	1	-
sähkömestari	1	1	1
sähkö/automaatioasentaja/putkimies	2	2	2
Kunnallistekniikka			
työpäällikkö	0,5	0,5	0,5
kartoittaja	1	1	1
kiinteistörekisterin hoitaja	-	1	-
mittamies	1	1	1
mittausteknikko	1	1	1
puutarhuri	1	1	1
vanhempi ammattimies	4	5	4
huoltomekaanikko	1	1	-
varastonhoitaja	1	1	1

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2019	TA 2020	TA 2021
liikuntapaikan hoitaja	3	3	3
liikuntapaikkamestari	1	1	1
kausityöntekijä	12	10	**)
Ruoka- ja siivouspalvelut			
ruokapalvelupäällikkö	1	1	1
ruokapalveluesimies	4	4	4
kokki	8	9	7
vastaava ruokapalvelutyöntekijä	7,19	8,15	7,6
ruokapalvelutyöntekijä	9,78	11	11
siivouspalveluesimies	1	1	1
siivoustyönohjaaja	1	1	1
laitoshuoltaja	32,68	34,4	31,65
Rakennus- ja ympäristövalvontapalvelut			
johtava rakennustarkastaja	1	1	1
rakennustarkastaja	1	1	1
rakennustarkastaja (määräaikainen)	-	-	
ympäristötarkastaja	1	1	1
palvelusihteeri	0,8	0,8	0,8
Kausityöntekijä	1	-	-
Elinympäristövaliokunta yhteensä	109,05	114,95	95,85 **)
<u>**) Kausityöntekijöiden määrä on ilmoitettu vuosina 2019 – 2020 kokonaismääränä. Vuoden 2021 käyttösuunnitelmassa on varauduttu kahteen (2) kausityöntekijän vuosityöpanokseen (HTV)</u>			

Muut olennaiset perustelutiedot	
Toimitilat	Toimitilat mitoitetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tyhjästä rakennuksista ja tiloista pyritään luopumaan rakennusten ylläpito-ohjelman (YPO) mukaisesti joko myymällä, purkamalla tai vuokraamalla ne pitkäaikaisesti ulkopuolisille toimijoille. Lapidus hallin alas-ajo.
Palvelujen ostot	Sähkön hankinnan uusi sopimus voimaan 1.1.2021. Jätteen keräyksen uusi sopimus voimaan 1.1.2021. Lisätään ostopalvelujen määrää korjausrakentamisen ja investointihankkeiden suunnittelun, valvonnan ja valmistelun osalta. Näin turvataan hankkeiden realistinen aikataulutus ja realistiset kustannusarviot investointiohjelman pohjaksi.
Muut toiminnan edellyttämät resurssit	
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	Toteuman seuraaminen palvelu aloittain, säännöllinen raportointi valiokunnalle. - Sähkönkulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus - lämmitysenergian kulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus - henkilöstömäärä vertailutietona edellisen vuoden tiedot - rakennus- ja ympäristölupien käsittelyajat
Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	Covid-19 epidemian laajeneminen uudestaan sekä mahdollisesti sen aiheuttamat lisätoimenpiteet. Henkilökunnan oikea mitoitus ja osaavan sekä ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi.
Muut perustelutiedot	Kiinteistöjen purkuun on varattu 400 000 euroa.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talouden tasapainotus vuodelle 2021

- Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (esim. kouluverkkopäätös, varhaiskasvatuspalvelut, TK -verkon järjestelyt ja kirjastopalvelut). Yhteensä 135 000 euroa kouluverkkopäätöksestä.
- Tilojen käytön tehostaminen.
Rakennusten ylläpito-ohjelman mukaiset tilojen käytön tehostamiset (Lapidus -hallin käytöstä poistaminen). Yhteensä 65 000 euroa.
Kiinteistöjen ja rakennusten sekä niihin liittyvien alueiden, koneiden ja laitteiden ylläpidon sekä talvikunnossapidon tarkistaminen osana palveluverkkomuutoksia. Yhteensä 156 000 euroa.
Kaikki yhteensä 221 000 euroa.
- Kaupungin omistamien viheralueiden ja puistojen hoidon tarkistaminen. Yhteensä 62 000 euroa.
- Viheralueiden kausityöntekijöiden supistaminen (2 htv). Yhteensä 37 000 euroa.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2021 - 2024.

Valiokunnan käsittelyn jälkeiset lisäykset vuodelle 2021

- Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (osaston sulkeminen ja Alastaron sote-keittiö). Yhteensä 104 000 euroa.
- Henkilöstömäärän tavoitteellinen sopeuttaminen: Kunnallistekniikan palvelualueen henkilöstömäärän tarkistaminen (2 henkilöä) 71 000 euroa ja kiinteistörekisterihoitajan toimen täyttämättä jättäminen 40 000 euroa. Yhteensä 111 000 euroa.
- Rakennusvalvonnan taksojen tarkistaminen tuloja lisää 10 000 euroa.

Vuosi 2022

- Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (esim. kouluverkkopäätös, varhaiskasvatuspalvelut, TK verkon järjestelyt ja kirjastopalveluiden uudistaminen). Yhteensä 320 000 euroa.
- Katuvalaistuksen uusiminen energiatehokkaimpiin valaisimiin ja liiketunnistimien hyödyntäminen. Yhteensä 5 000 euroa.
- Tilojen käytön tehostaminen. Yhteensä 50 000 euroa.
- Kiinteistöhuollon järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen. Yhteensä 75 000 euroa.
- Varastopalveluiden järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen. Yhteensä 40 000 euroa.

Vuosi 2023

- Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (esim. kouluverkkopäätös, varhaiskasvatuspalvelut, TK verkon järjestelyt ja kirjastopalveluiden uudistaminen). Yhteensä 100 000 euroa
- Tilojen käytön tehostaminen. Yhteensä 50 000 euroa
- Katuvalaistuksen uusiminen energiatehokkaimpiin valaisimiin ja liiketunnistimien hyödyntäminen. Yhteensä 5 000 euroa.

ELINympÄRISTÖVALIOKUNTA YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	2 587 057	2 750 800	2 481 800	2 335 100	2 381 802	2 429 438
Sisäiset tuotot	10 527 201	10 713 508	10 713 508	11 301 469	11 301 469	11 301 469
Tuotot yhteensä	13 114 258	13 464 308	13 195 308	13 636 569	13 683 271	13 730 907
Toimintakulut	-11 250 635	-11 851 980	-11 228 980	-11 782 460	-11 349 085	-11 402 790
Sisäiset kulut	-1 564 119	-1 391 959	-1 391 959	-2 232 137	-2 232 137	-2 232 137
Kulut yhteensä	-12 814 754	-13 243 939	-12 620 939	-14 014 597	-13 581 222	-13 634 927
TOIMINTAKATE	299 504	220 369	574 369	-378 028	102 049	95 980

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	17 587 501	17 839 938	16 874 338	15 945 394	16 552 302	16 621 348
Sisäiset tuotot	15 172 004	15 220 471	15 220 471	15 762 829	15 762 829	15 762 829
Tuotot yhteensä	32 759 505	33 060 409	32 094 809	31 708 223	32 315 131	32 384 177
Toimintakulut	-112 357 057	-113 134 241	-109 846 371	-111 793 912	-111 226 095	-111 662 819
Sisäiset kulut	-15 172 003	-15 220 470	-15 220 470	-15 762 829	-15 762 829	-15 762 829
Kulut yhteensä	-127 529 060	-128 354 711	-125 066 841	-127 556 741	-126 988 924	-127 425 648
TOIMINTAKATE	-94 769 555	-95 294 302	-92 972 032	-95 848 518	-94 673 793	-95 041 471

5.8 Käyttötalousoosion yhteenveto

(vain ulkoiset erät)

KAUPUNGINVALTUUSTO	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot						
Tuotot yhteensä	0	0		0	0	0
Toimintakulut	-61 436	-50 100	-50 100	-49 600	-50 592	-51 604
Kulut yhteensä	-61 436	-50 100	-50 100	-49 600	-50 592	-51 604
TOIMINTAKATE	-61 436	-50 100	-50 100	-49 600	-50 592	-51 604

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot						
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-24 439	-32 000	-32 000	-32 000	-32 640	-33 293
Kulut yhteensä	-24 439	-32 000	-32 000	-32 000	-32 640	-33 293
TOIMINTAKATE	-24 439	-32 000		-32 000	-32 640	-33 293

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	56 918					26 000
Tuotot yhteensä	56 918	0	0	0	0	26 000
Toimintakulut	-41 374			-25 080		-26 000
Kulut yhteensä	-41 374	0	0	-25 080	0	-26 000
TOIMINTAKATE	15 544	0	0	-25 080	0	0

HALLINTOPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	291 899	433 940	433 940	339 090	633 872	358 549
Tuotot yhteensä	291 899	433 940	433 940	339 090	633 872	358 549
Toimintakulut	-4 701 807	-4 328 450	-4 343 450	-4 469 307	-4 494 201	-4 549 867
Kulut yhteensä	-4 701 807	-4 328 450	-4 343 450	-4 469 307	-4 494 201	-4 549 867
TOIMINTAKATE	-4 409 908	-3 894 510	-3 909 510	-4 130 217	-3 860 329	-4 191 318

ELINVOIMA	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	490 194	516 524	516 524	521 524	531 954	542 594
Tuotot yhteensä	490 194	516 524	516 524	521 524	531 954	542 594
Toimintakulut	-2 704 737	-2 515 702	-2 635 702	-2 676 915	-2 649 460	-2 679 400
Kulut yhteensä	-2 704 737	-2 515 702	-2 635 702	-2 676 915	-2 649 460	-2 679 400
TOIMINTAKATE	-2 214 543	-1 999 178	-2 119 178	-2 155 391	-2 117 506	-2 136 806

KAUPUNGINHALLITUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	782 093	950 464	950 464	860 614	1 165 826	901 143
Tuotot yhteensä	782 093	950 464	950 464	860 614	1 165 826	901 143
Toimintakulut	-7 406 544	-6 844 152	-6 979 152	-7 146 222	-7 143 661	-7 229 267
Kulut yhteensä	-7 406 544	-6 844 152	-6 979 152	-7 146 222	-7 143 661	-7 229 267
TOIMINTAKATE	-6 624 451	-5 893 688	-6 028 688	-6 285 608	-5 977 835	-6 328 124

HYVINVOINTIPALVELUIDEN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	240					
Tuotot yhteensä	240	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-523 074	-571 310	-551 310	-549 100	-558 608	-568 284
Kulut yhteensä	-523 074	-571 310	-551 310	-549 100	-558 608	-568 284
TOIMINTAKATE	-522 834	-571 310	-551 310	-549 100	-558 608	-568 284

SOSIAALITYÖ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 683 791	1 367 900	1 367 900	1 764 200	1 799 484	1 835 474
Tuotot yhteensä	1 683 791	1 367 900	1 367 900	1 764 200	1 799 484	1 835 474
Toimintakulut	-13 714 721	-13 597 320	-13 147 320	-13 922 850	-14 040 267	-14 289 900
Kulut yhteensä	-13 714 721	-13 597 320	-13 147 320	-13 922 850	-14 040 267	-14 289 900
TOIMINTAKATE	-12 030 930	-12 229 420	-11 779 420	-12 158 650	-12 240 783	-12 454 426

TERVEYS- JA HOIVAPALVELUT YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	9 342 283	9 833 974	9 133 974	8 048 080	8 209 042	8 373 222
Tuotot yhteensä	9 342 283	9 833 974	9 133 974	8 048 080	8 209 042	8 373 222
Toimintakulut	-55 678 089	-57 850 609	-55 911 809	-55 851 040	-55 533 828	-55 309 948
Kulut yhteensä	-55 678 089	-57 850 609	-55 911 809	-55 851 040	-55 533 828	-55 309 948
TOIMINTAKATE	-46 335 806	-48 016 635	-46 777 835	-47 802 960	-47 324 786	-46 936 726

HYVINVOINTIVALIOKUNTA YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	11 026 314	11 201 874	10 501 874	9 812 280	10 008 526	10 208 696
Tuotot yhteensä	11 026 314	11 201 874	10 501 874	9 812 280	10 008 526	10 208 696
Toimintakulut	-69 915 884	-72 019 239	-69 610 439	-70 322 990	-70 132 703	-70 168 132
Kulut yhteensä	-69 915 884	-72 019 239	-69 610 439	-70 322 990	-70 132 703	-70 168 132
TOIMINTAKATE	-58 889 570	-60 817 365	-59 108 565	-60 510 710	-60 124 177	-59 959 436

VARHAISKASVATUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	756 982	788 000	688 000	590 000	601 800	613 836
Tuotot yhteensä	756 982	788 000	688 000	590 000	601 800	613 836
Toimintakulut	-7 691 517	-7 391 020	-7 291 000	-7 351 580	-7 470 876	-7 592 384
Kulut yhteensä	-7 691 517	-7 391 020	-7 291 000	-7 351 580	-7 470 876	-7 592 384
TOIMINTAKATE	-6 934 535	-6 603 020	-6 603 000	-6 761 580	-6 869 076	-6 978 548

PERUSOPETUS JA KESKIASTEEN KOULUTUS	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	1 669 523	1 436 200	1 629 600	1 601 500	1 633 530	1 666 201
Tuotot yhteensä	1 669 523	1 436 200	1 629 600	1 601 500	1 633 530	1 666 201
Toimintakulut	-12 958 166	-12 087 200	-11 889 200	-12 244 390	-12 361 994	-12 481 785
Kulut yhteensä	-12 958 166	-12 087 200	-11 889 200	-12 244 390	-12 361 994	-12 481 785
TOIMINTAKATE	-11 288 643	-10 651 000	-10 259 600	-10 642 890	-10 728 464	-10 815 584

VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	708 614	712 600	622 600	745 900	760 818	776 034
Tuotot yhteensä	708 614	712 600	622 600	745 900	760 818	776 034
Toimintakulut	-3 005 940	-2 858 550	-2 765 500	-2 839 590	-2 684 544	-2 677 564
Kulut yhteensä	-3 005 940	-2 858 550	-2 765 500	-2 839 590	-2 684 544	-2 677 564
TOIMINTAKATE	-2 297 326	-2 145 950	-2 142 900	-2 093 690	-1 923 726	-1 901 530

SIVISTYSVALIOKUNTA YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	3 135 119	2 936 800	2 940 200	2 937 400	2 996 148	3 056 071
Tuotot yhteensä	3 135 119	2 936 800	2 940 200	2 937 400	2 996 148	3 056 071
Toimintakulut	-23 655 623	-22 336 770	-21 945 700	-22 435 560	-22 517 414	-22 751 733
Kulut yhteensä	-23 655 623	-22 336 770	-21 945 700	-22 435 560	-22 517 414	-22 751 733
TOIMINTAKATE	-20 520 504	-19 399 970	-19 005 500	-19 498 160	-19 521 266	-19 695 662

ELINympäristövaliokunta YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	2 587 057	2 750 800	2 481 800	2 335 100	2 381 802	2 429 438
Tuotot yhteensä	2 587 057	2 750 800	2 481 800	2 335 100	2 381 802	2 429 438
Toimintakulut	-11 250 635	-11 851 980	-11 228 980	-11 782 460	-11 349 085	-11 402 790
Kulut yhteensä	-11 250 635	-11 851 980	-11 228 980	-11 782 460	-11 349 085	-11 402 790
TOIMINTAKATE	-8 663 578	-9 101 180	-8 747 180	-9 447 360	-8 967 283	-8 973 352

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	17 587 501	17 839 938	16 874 338	15 945 394	16 552 302	16 621 348
Tuotot yhteensä	17 587 501	17 839 938	16 874 338	15 945 394	16 552 302	16 621 348
Toimintakulut	-112 357 057	-113 134 241	-109 846 371	-111 793 912	-111 226 095	-111 662 819
Kulut yhteensä	-112 357 057	-113 134 241	-109 846 371	-111 793 912	-111 226 095	-111 662 819
TOIMINTAKATE	-94 769 556	-95 294 303	-92 972 033	-95 848 518	-94 673 793	-95 041 471

6 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin, pitkävaikutteisen omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin. Käyttötalouden tehtävien menot summataan toimintakuluihin ja tulot toimintatuottoihin.

Loimaan kaupungin virallinen tuloslaskelma sisältää Loimaan kaupungin ja Loimaan Veden tuloslaskelmat.

TULOSLASKELMA Kaupunki	TP 2018 k+v	TP 2019 k+v	Kasvu %	TA 2020 k+v	Kasvu %	TA 2021 k+v	Kasvu %	TS 2022 k+v	Kasvu %	TS 2023 k+v	Kasvu %
+ Vesiliikelaitos											
Toimintatuotot	20 594 218	20 292 364	-1,47	20 902 838	2,92	19 016 294	-9,03	19 655 300	3,36	19 811 400	0,79
Myyntituotot	10 472 547	11 116 504	6,15	11 292 068	1,55	9 718 574	-13,93	9 885 300	1,72	10 106 400	2,24
Maksutuotot	5 636 921	5 265 934	-6,58	5 655 400	6,89	5 321 000	-5,91	5 427 000	1,99	5 536 000	2,01
Tuet ja avustukset	1 703 388	1 915 575	12,46	1 643 270	-16,57	1 970 220	19,90	2 009 000	1,97	2 076 000	3,33
Muut toimintatuotot	2 781 362	1 994 350	-28,30	2 312 100	13,74	2 006 500	-13,22	2 334 000	16,32	2 093 000	-10,33
Toimintakulut	-115 210 333	-114 112 287	-0,95	-115 484 841	1,19	-114 229 512	-1,09	-113 664 200	-0,49	-114 089 400	0,37
Henkilöstökulut	-46 836 234	-46 272 316	-1,20	-45 018 495	-2,79	-45 347 130	0,73	-45 420 300	0,16	-45 831 500	0,91
Palkat ja palkkiot	-36 811 287	-36 517 486	-0,80	-35 574 750	-2,65	-35 920 340	0,97	-35 972 400	0,14	-36 175 700	0,57
Eläkekulut	-8 454 608	-8 614 338	1,89	-8 060 190	-6,88	-8 048 540	-0,14	-8 056 300	0,10	-8 245 100	2,34
Muut henkilösivukulut	-1 570 339	-1 140 492	-27,37	-1 383 555	17,57	-1 378 250	-0,38	-1 391 600	0,97	-1 410 700	1,37
Palvelujen ostot	-53 910 478	-53 601 965	-0,57	-56 283 869	4,76	-54 950 060	-2,37	-54 444 100	-0,92	-54 486 300	0,08
Aineet, tarvikkeet, tav.	-7 573 676	-7 071 941	-6,62	-7 524 940	6,02	-7 446 280	-1,05	-7 391 800	-0,73	-7 413 000	0,29
Avustukset	-4 657 231	-4 538 935	-2,54	-4 097 250	-10,78	-4 182 050	2,07	-4 182 000	0,00	-4 182 000	0,00
Muut toimintakulut	-2 232 714	-2 627 130	17,67	-2 560 287	-2,61	-2 303 992	-10,01	-2 226 000	-3,39	-2 176 600	-2,22
Toimintakate	-94 616 115	-93 819 924	-0,84	-94 582 003	0,81	-95 213 218	0,67	-94 008 900	-1,26	-94 278 000	0,29
Verotulot	53 277 562	54 383 137	2,08	56 757 000	4,18	56 011 000	-1,31	56 094 000	0,15	57 025 000	1,66
Valtionosuudet	40 939 541	40 945 505	0,01	42 126 003	2,80	44 975 750	6,76	44 870 000	-0,24	46 877 000	4,47
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 302	4 239	-137,51	-79 100	105,36	1 900	-102,40	-32 900	-1 831,58	-32 800	-0,30
Vuosikate	-410 314	1 512 958	-468,73	4 221 900	64,16	5 775 432	36,80	6 922 200	19,86	9 591 200	38,56
Poistot ja arvonalentumiset	-4 673 676	-3 959 865	-15,27	-4 232 300	6,44	-4 644 300	9,73	-4 783 400	3,00	-4 927 400	3,01
Satunnaiset erät		-808 421									
Tilikauden tulos	-5 083 990	-3 255 328	-35,97	-10 400	-31 201,23	1 131 132	-10 976,27	2 138 800	89	4 663 800	118,06
Poistoeron lis./väh.+	64 098	61 048	-4,76	65 400	6,66	61 200	-6,42	62 100	1,47	60 500	-2,58
Vapaaeht. Var. Muutos											
TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 019 892	-3 194 281	-36,37	55 000	5 907,78	1 192 332	2 067,88	2 200 900	84,59	4 724 300	114,65
Kumulatiivinen Yli-/alijäämä	-4 359 267	-7 553 548	73,28	-7 498 548	-0,01	-6 306 216	-16	-4 105 316	-34,90	618 984	-115,08
Tuloslaskelman tunnusluvut											
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,87	17,78	-0,50	18,10	0,02	16,65	-8,03	17,29	3,87	17,36	0,42
Vuosikate/Poistot, %	8,78	-38,21	-535,20	99,75	-3,61	124,36	24,66	144,71	16,37	194,65	34,51
Vuosikate, €/asukas	-25,59	94,34	-468,73	263,34	1,79	363,81	38,15	436,04	19,86	604,17	38,56
Asukasmäärä	16 037	16 037	0,00	16 032	0,00	15 875	-0,98	15 875	0,00	15 875	16 037

Kaupunki, ulkoiset	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	17 587 501	17 839 938	15 945 394	16 551 000	16 622 000
Myyntituotot	8 408 431	8 229 168	6 647 674	6 781 000	6 917 000
Maksutuotot	5 269 401	5 655 400	5 321 000	5 427 000	5 536 000
Tuet ja avustukset	1 915 575	1 643 270	1 970 220	2 009 000	2 076 000
Muut toimintatuotot	1 994 095	2 312 100	2 006 500	2 334 000	2 093 000
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-112 357 056	-113 134 241	-111 793 912	-111 226 000	-111 663 000
Henkilöstökulut	-45 606 112	-44 260 995	-44 548 530	-44 629 000	-45 028 000
Palkat ja palkkiot	-35 989 269	-34 998 450	-35 301 940	-35 360 000	-35 553 000
Eläkekulut	-8 496 486	-7 900 690	-7 889 240	-7 898 000	-8 085 000
Muut henkilöstökulut	-1 120 357	-1 361 855	-1 357 350	-1 371 000	-1 390 000
Palvelujen ostot	-53 429 312	-55 763 069	-54 406 260	-53 912 000	-53 972 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 650 693	-6 985 140	-6 875 880	-6 794 000	-6 797 000
Avustukset	-4 538 936	-4 097 250	-4 182 050	-4 182 000	-4 182 000
Muut toimintakulut	-2 132 004	-2 027 787	-1 781 192	-1 709 000	-1 684 000
Toimintakate	-94 769 555	-95 294 303	-95 848 518	-94 675 000	-95 041 000
Verotulot	54 383 137	56 757 000	56 011 000	56 094 000	57 025 000
Valtionosuudet	40 945 505	42 126 003	44 975 750	44 870 000	46 877 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-559	-71 100	-1 100	-36 000	-36 000
Vuosikate	558 528	3 517 600	5 137 132	6 253 000	8 825 000
Poistot ja arvonalentumiset	-3 381 969	-3 530 600	-4 059 500	-4 100 000	-4 150 000
Satunnaiset erät	-808 421				
Tilikauden tulos	-3 631 862	-13 000	1 077 632	2 153 000	4 675 000
Poistoeron lis.(-) / väh. (+)	34 162	40 700	38 400	41 000	41 000
Vapaaeht. Varausten lis.(-) / vähen.(+)					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 597 700	27 700	1 116 032	2 194 000	4 716 000

7 RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan. Rahoituslaskelman avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus ja muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoituslaskelman tunnusluvuista ”investointien tulo-rahoitus, %” kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttömaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttömaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla korollisen vieraan pääoman määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän asukasmäärällä.

Samoin kuin tuloslaskelma Loimaa virallinen rahoituslaskelma sisältää Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen laskelmat.

RAHOITUSLASKELMA KAUPUNKI + VESI-LIIKEL.	TP 2018	TP 2019	Kasvu %	TA+M 2020	Kasvu %	TA 2021	Kasvu %	TS 2022	Kasvu %	TS 2023	Kasvu %
Toiminnan rahavirta	-1 365 187	518 508	-137,98	5 223 600	907,43	4 938 500	-5,46	5 697 700	15,37	8 560 600	50,25
Vuosikate	-410 316	1 512 958	-468,73	5 596 600	269,91	5 188 500	-7,29	6 235 700	20,18	8 810 600	41,29
Satunnaiset erät	0	-808 421									
Tulo-rahoituksen korjaukset	-954 871	-186 029	-80,52	-373 000	100,51	-250 000	-32,98	-538 000	115,20	-250 000	-53,53
Investointien rahavirta	-2 310 902	-3 554 253	53,80	-4 987 000	40,31	-4 344 000	-12,89	-6 866 162	58,06	-3 357 000	-51,11
Investointimenot	-3 687 629	-3 873 548	5,04	-5 460 000	40,96	-4 744 000	-13,11	-6 867 000	44,75	-3 907 000	-43,10
Rah.os. invest.menoihin	265 528										
Pysyvien vast.hyöd.luovutust	1 111 199	319 295	-71,27	473 000	48,14	400 000	-15,43	838	-99,79	550 000	65532,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 676 089	-3 035 745	-17,42	236 600	-107,79	594 500	151,27	-1 168 462	-296,55	5 203 600	-545,34
Rahoituksen rahavirta											
Antolainauksen muutokset	-71 550	81 978		20 000		20 000		20 000		20 000	
Antolainasaam. lis. -	-81 550	-34 960	-57,13	-20 000		-20 000		-20 000		-20 000	
Antolainasaamisten väh. +	10 000	116 938		40 000		40 000		40 000		40 000	
Lainakannan muutokset	1 014 691	5 954 691	486,85	-2 935 000	-149,29	-1 410 000	-51,96	-1 692 000	20,00	-6 027 000	256,21
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000	10 000 000		2 000 000		4 000 000	100,00	3 500 000	-12,50		-100,00
Pitkäaik. lainojen väh.	-4 985 309	-4 685 309	-6,02	-4 935 000	5,33	-5 410 000	9,63	-5 192 000	-4,03	-4 527 000	-12,81
Lyhytaik. lainojen muutos	1 000 000	640 000	-36,00							-1 500 000	
Oman pääoman muutokset				0							
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 188 941	198 800		0							
Rahoituksen rahavirta	2 132 082	6 235 469	192,46	-2 915 000	-146,75	-1 390 000	-52,32	-1 672 000	20,29	-6 007 000	259,27
Rahavarojen muutos	-1 544 007	3 199 724		-2 678 400		-795 500		-2 840 462		-803 400	
Rahoituslaskelman tunnusluvut:											
Kumulatiivinen lainamäärä	37 676 218	43 630 909	15,80	40 695 909	-6,73	39 285 909	-3,46	37 593 909	-4,31	31 566 909	-16,03
Lainat , €/asukas	2 331	2 748	17,88	2 581	-6,11	2 475	-4,10	2 368	-4,31	1 988	-16,03
Investointien tulo-rahoitus,%	-12	39	-425,76	103	162,43	109	6,70	91	-16,97	226	148,34
Asukasluku	16160	15 875	-1,76	15 770	-0,66	15 875	0,67	15 875	0,00	15 875	0,00

RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset 1000 €)	TP 2019	TA 2020	TAE 2020	Muutos % 2021/2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Toiminnot ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta	-435 922	2 994 600	5 213 000		4 888 000	5 715 000	8 575 000
Vuosikate	558 528	3 517 600	5 586 000	-8,0	5 138 000	6 253 000	8 825 000
Satunnaiset erät	-808 421						
Tulorahoituksen korjaukset	-186 029	-523 000	-373 000	-33,0	-250 000	-538 000	-250 000
Investointien rahavirta	-2 862 725	-4 426 000	-3 527 000	17,7	-4 152 000	-4 054 000	-2 332 000
Investointimenot	-3 182 020	-5 097 000	-4 000 000	13,8	-4 552 000	-4 892 000	-2 882 000
Rahoitusosuudet invest.menoihin							
Pydyvien vast. hyöd. luovutustulot	319 295	671 000	473 000	-15,4	400 000	838 000	550 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 298 647	-1 431 400	1 686 000	-56,3	736 000	1 661 000	6 243 000
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	83 078	20 000	20 000	0,0	20 000	20 000	20 000
Antolainasaamisten lisäykset	-33 860	-20 000	-20 000	0,0	-20 000	-20 000	-20 000
Antolainasaamisten vähennykset	116 938	40 000	40 000	0,0	40 000	40 000	40 000
Lainakannan muutokset	5 954 691	1 240 000	-2 935 000	-52,0	-1 410 000	-1 692 000	-6 478 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	6 500 000	2 000 000	100,0	4 000 000	3 500 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 685 309	-5 260 000	-4 935 000	9,6	-5 410 000	-5 192 000	-4 978 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	640 000						-1 500 000
Oman pääoman muutokset	0						
Muut maksuvalmiuden muutokset	98 195						
Rahoituksen rahavirta	6 135 964	1 260 000	-2 915 000	-52,3	-1 390 000	-1 672 000	-6 458 000
Rahavarojen muutos	2 837 317	-171 400	-1 229 000	-46,8	-654 000	-11 000	-215 000

8 INVESTOINTIOSA

Investoinnit

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointeihin varataan määrärahat (alv 0 %) hankekohtaisina tai hankeryhmäkohtaisina investoinnin kokonaiskustannusarvion (alv 0 %) mukaan seuraavasti:

	Hankekohtainen	Hankeryhmittäinen
Aineettomat hyödykkeet	yli 60.000 euroa	alle 60.000 euroa
Maa- ja vesialueet	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Asuinrakennukset	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Muut rakennukset	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Julkinen käyttöomaisuus	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Kuljetusvälineet	yli 60.000 euroa	alle 60.000 euroa
Muut koneet ja kalusto	yli 60.000 euroa	alle 60.000 euroa
Muut aineelliset hyödykkeet	yli 60.000 euroa	alle 60.000 euroa
Käyttöomaisuusarvopaperit	yli 60.000 euroa	alle 60 .000 euroa

Aktivointiraja investoinneista, jotka kuuluvat investointiosaan on 10 000 euroa. Käyttöomaisuusarvopaperit, osuudet ja osakkuudet sekä maa- ja vesialueet on aina aktivoitava käyttöomaisuuteen.

Hankekohtainen (=nimikkeittäinen) määräraha on suoraan toteuttajaa sitova ja vuosikohtainen määrärahamuutos on aina vietävä valtuuston hyväksyttäväksi. Vuosittaisen talousarvion lisäksi on pysyttävä myös hankekohtaisen kokonaiskustannusarvion sisällä. Hankekohtainen kokonaiskustannusarvio on usein jaettu usealle toteuttamisvuodelle.

Hankeryhmittäinen määräraha sitoo valtuustoon nähden ryhmätasolla, toteuttaja voi omaa toimintayksikköään sitovien säännösten puitteissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan ko. hankeryhmän yhteenlaskettu kokonaismääräraha ei ylitä.

8.2 Maa- ja vesialueet, konsernijohto

Maa- ja vesialueet	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-77 156	-50 000	-150 000	-50 000	-50 000
Investointitulot	133 266	100 000	100 000	100 000	100 000
Investoinnit netto	56 110	50 000	-50 000	50 000	50 000

Määräraha sisältää kaupungin kiinteistöjen myynnit ja maanhankintasuunnitelman mukaiset hankinnat.

Kokonaismyyntitulot muodostuvat investointiosan myyntituloista ja käyttötalousosan tulokohdasta pysyvien vastaavien myyntivoitot ja menokohdasta pysyvien vastaavien myyntitappiot (0 €).

8.3 Talonrakennus

TALONRAKENNUS, KONSERNIJOHTO, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-434 693	0			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-434 693	0			

Talousarviomääräraha on hankkeittain valtuustoon nähden sitova. Valtuusto antaa elinympäristövaliokunnalle toimivaltuuden tarkistaa tarvittaessa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

2021:

2022:

2023:

TALONRAKENNUS, KONSERNIJOHTO, HANKERYHMÄ

Talonrakennus	TP 2019	TA+m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-11 410	-502 000	-32 000	-32 000	-32 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-11 410	-502 000	-32 000	-32 000	-32 000

Talousarviomääräraha on valtuustoon nähden sitova hankeryhmätasolla. Toteuttaja voi toimivaltansa rajoissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan hankeryhmän kokonaismääräraha ei ylitä.

2021:

Investointihankkeiden ennakkosuunnittelu ja valmistelu 32 000 €

2022:

Investointihankkeiden ennakkosuunnittelu ja valmistelu 32 000 €

2023

Investointihankkeiden ennakkosuunnittelu 32 000 €

TALONRAKENNUS, SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-23 658	-200 000	-35 000	-200 000	
Investointitulot					
Investoinnit netto	-23 658	-200 000	-35 000	-200 000	

Talousarviomääräraha on hankkeittain valtuustoon nähden sitova. Valtuusto antaa elinympäristövaliokunnalle toimivaltuuden tarkistaa tarvittaessa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Hankekohtaiset perustelut:

2021:
PTA tilamuutosten suunnittelu 35 000 €

2022:
PTA muutostyöt 200 000 €

2023:

TALONRAKENNUS, SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA, HANKE-RYHMÄT

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	0	-100 000	-80 000	-30 000	-30 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	0	-100 000	-80 000	-30 000	-30 000

Talousarviomääräraha on valtuustoon nähden sitova hankeryhmätasolla. Toteuttaja voi toimivaltansa rajoissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan hankeryhmän kokonaismääräraha ei ylitä.

2021:

- Tammikodin lämmönjakohuoneen uusiminen 15 000 €
- PTA siivouskeskuksen uusiminen 40 000 €
- Pikkukartanon vesikaton uusiminen 25 000 €

2022:
Sosiaali- ja terveystoimialan erillishankkeet (terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyvät hankkeet) 30 000 €

2023:

Sosiaali- ja terveystoimialan erillishankkeet
(terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyvät
hankkeet)

30 000 €

TALONRAKENNUS, SIVISTYSTOIMIALA, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-218 825	-370 000	-670 000	-150 000	-150 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-218 825	-370 000	-670 000	-150 000	-150 000

Talousarviomääräraha on hankkeittain valtuustoon nähden sitova. Valtuusto antaa tekniselle elinympäristövaliokunnalle toimivaltuuden tarkistaa tarvittaessa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

2021:

Puistokadun koulun muutostyöt 340 000 €

Hirvikosken päiväkodin piha-alueen
muutostyöt/ rakentaminen 80 000 €

Kauhanojan koulu/päiväkot
(Julkisivun rappaus- ja puuosakorjaukset
sekä korjaus-maalaukset, lämmönjakuhuoneen
saneeraus) 150 000 €

Metsämaan koulu 100 000 €
(putkistojen uusiminen)

2022:

Kiinteistöjen julkisivukorjauksia 150 000 €
(Ahonkadun kiinteistö, Asemanseudun
koulu)

2023:

Kiinteistöjen julkisivukorjauksia 150 000 €
(Puistokadun koulu, Keskuskoulu)

TALONRAKENNUS, SIVISTYSTOIMIALA, HANKERYHMITÄIN

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-240 714	-255 000	-110 000	-130 000	-70 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-240 714	-255 000	-110 000	-130 000	-70 000

Talousarviomääräraha on valtuustoon nähden sitova hankeryhmätasolla. Toteuttaja voi toimivaltansa rajoissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan hankeryhmän kokonaismääräraha ei ylitä.

2021:

-Keskuskoulun kellarikerroksen uusiminen	30 000 €
-Keskuskoulun vanhan siiven pohjaviemäriin sukitus	20 000 €
-Citynuokkarin yläkerran ikkunoiden uusiminen	15 000 €
Taidetalon linjasaneerauksen suunnittelu	15 000 €

Sivistystoimialan erillishankkeet: Sivistyspalvelukeskuksen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimusten mukaiset toimenpiteet	30 000 €
--	----------

2022:

Sivistystoimialan erillishankkeet (sivistyspalvelukeskuksen toimintojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimusten mukaiset toimenpiteet)	70 000 €
---	----------

Taidetalo(lämpölinjojen saneeraus)	60 000 €
------------------------------------	----------

2023:

Sivistystoimialan erillishankkeet (sivistyspalvelukeskuksen toimintojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimusten mukaiset toimenpiteet)	70 000 €
---	----------

TALONRAKENNUS, TEKNIikka- JA YMPÄRISTÖTOIMIALA, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	0	0	-20 000	0	0
Investointitulot					
Investoinnit netto	0	0	-20 000	0	0

2021:

Keskusvaraston hankesuunnittelu	20 000 €
---------------------------------	----------

TALONRAKENNUS, TEKNIikka- JA YMPÄRISTÖTOIMIALA, HANKERYHMÄT

Talonrakennus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-16 053	0	-35 000		
Investointitulot					
Investoinnit netto	-16 053	0	-35 000		

Talousarviomääräraha on valtuustoon nähden sitova hankeryhmätasolla. Toteuttaja voi toimivaltansa rajoissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan hankeryhmän kokonaismääräraha ei ylitä.

2021:

-Kuukantalons lämmönjakohuoneen rakentaminen	15 000 €
-Metsämaan paloaseman korjaukset	20 000 €

2022:**2023:**

TALONRAKENNUS YHTEENSÄ

Talonrakennus yht.	TP 2019	TA+m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-945 353	-1 427 000	-982 000	-542 000	-282 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-945 353	-1 427 000	-982 000	-542 000	-282 000

8.4 Julkinen käyttöomaisuus

JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS, TEKNIikka- JA YMPÄRISTÖTOIMIALA, HANKKEET

Julkinen käyttöomaisuus	TP 2019	TA+m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-1 247 099	-2 209 300	-1 950 000	-3 000 000	-1 200 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-1 247 099	-2 209 300	-1 950 000	-3 000 000	-1 200 000

Talousarviomääräraha on hankkeittain valtuustoon nähden sitova. Valtuusto antaa elinympäristövaliokunnalle toimivaltuuden tarkistaa tarvittaessa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

2021: Kadunrakennushankkeet

-Väinämöisenkatu	100 000 €
-Kankaankuja	250 000 €
-Eteläkaari itään	350 000 €
-Myrskylinnan alueen kunnallistekniikka	1 200 000 €

Mäenpään silta, suunnittelu

50 000 €

2022: Kadunrakennushankkeet

-Eteläkaari länteen	1 500 000 €
-Nahkatehtaan alueen kunnallistekniikka	500 000 €
-Satakunnantie, Vesikosken-, Heimolinnan- ja kauppalankatu	1 000 000 €

2023: Kadunrakennushankkeet

-Satakunnantie, Vesikosken-, Heimolinnan- ja kauppalankatu	1 200 000 €
---	-------------

**JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS, TEKNIikka JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALA,
HANKERYHMÄT**

Julkinen käyttöomaisuus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-685 999	-1 150 000	-1 330 000	-1 150 000	-1 150 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-685 999	-1 150 000	-1 330 000	-1 150 000	-1 150 000

Talousarviomääräraha on valtuustoon nähden sitova hankeryhmätasolla. Toteuttaja voi toimivaltansa rajoissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan hankeryhmän kokonaismääräraha ei ylitä.

Infra rakentaminen	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
KADUT	-850 000	-850 000	-850 000
PUISTOT JA YLEISET ALUEET	-150 000	-150 000	-150 000
URHEILU- JA ULKOALUEET	-50 000	-50 000	-50 000
HULEVESIVIEMÄRIT	-100 000	-100 000	-100 000
METSÄMAAN PUHDISTAMO	-180 000		

2021:KADUT

-katusaneeraus	300 000 €
-katujen pintaus	330 000 €
-katuvalaistus	220 000 €

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

-puistoistutukset	150 000 €
-leikkikentät	
-kohdevalaistukset	

Urheilu- ja ulkoalueet

50 000 €

Hulevesiviemäröinti

100 000 €

Metsämaan puhdistamo

180 000 €

(Metsämaan taajaman jätevesien käsittely)

2022:KADUT

-katusaneeraus	300 000 €
-katujen pintaus	330 000 €
-katuvalaistus	220 000 €

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

-puistoistutukset	150 000 €
-leikkikentät	
-kohdevalaistukset	

Urheilu- ja ulkoalueet

50 000 €

Hulevesiviemäröinti

100 000 €

2023:KADUT

-katusaneeraus	300 000 €
-katujen pintaus	330 000 €
-katuvalaistus	220 000 €

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

-puistoistutukset	150 000 €
-leikkikentät	
-kohdevalaistukset	

Urheilu- ja ulkoalueet

50 000 €

Hulevesiviemäröinti

100 000 €

JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS YHTEENSÄ

Julkinen käyttöomaisuus yht.	TP 2019	TA+m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-1 933 098	-3 359 300	-3 280 000	-4 150 000	-2 350 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-1 933 098	-3 359 300	-3 280 000	-4 150 000	-2 350 000

8.5 Kuljetusvälineet

KULJETUSVÄLINEET / KAUPUNGINHALLITUS

Kuljetusvälineet	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-19 500	0			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-19 500	0			

2021:

2022:

2023:

KULJETUSVÄLINEET / SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

Kuljetusvälineet	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-13 508	-30 000			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-13 508	-30 000			

2021:

2022:

2023:

KULJETUSVÄLINEET / TEKNIikka JA YMPÄRISTÖTOIMIALA

Kuljetusvälineet	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-70 173	-130 000			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-70 173	-130 000			

2021:**2022:****2023:**

8.6 Irtain omaisuus

IRTAIn KÄYTTÖOMAISUUS / KONSERNIJOHTO

Irtain käyttöomaisuus	TP 2019	TA +m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-30 964	-70 000	-60 000	-20 000	-20 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	-30 964	-70 000	-60 000	-20 000	-20 000

2021:

Keskitetyt atk-hankinnat 20 000 €

Varhaiskasvatusohjelmiston uudistaminen 40 000 €

2022:

Keskitetyt atk-hankinnat 20 000 €

2023:

Keskitetyt atk-hankinnat 20 000 €

IRTAIn KÄYTTÖOMAISUUS / SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

Irtain käyttöomaisuus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Investointitulot					
Investoinnit netto	0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000

2021:

Hammashuollon yksikkö, yhteen hammashuoltolaan 30 000 €

2022:

Hammashuollon yksikkö, yhteen hammashuoltolaan 30 000 €

2023:

Hammashuollon yksikkö, yhteen hammashuoltolaan 30 000 €

IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS / SIVISTYSTOIMIALA

Irtain käyttöomaisuus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-33 768	0			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-33 768	0			

2021:**2022:****2023:****IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS / TEKNIikka JA YMPÄRISTÖTOIMIALA**

Irtain käyttöomaisuus	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-58 500	0			
Investointitulot					
Investoinnit netto	-58 500	0			

2021:**2022:****2023:****8.7 Käyttöomaisuusarvopaperit****ARVOPAPERIT / KONSERNIJOHTO**

Arvopaperit/hallinto	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Investointitulot		50 000	50 000	50 000	50 000
Investoinnit netto	0				

Kaupungin arvopaperi-irtaimen ostot ja myynnit.

INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ

Investoinnit yhteensä	TP 2019	TA+m 2020	TAE 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	-3 182 020	-5 146 300	-4 552 000	-4 892 000	-2 882 000
Investointitulot	133 266	150 000	150 000	150 000	150 000
Investoinnit netto	-3 048 753	-4 996 300	-4 402 000	-4 642 000	-2 632 000

9 KONSERNITAVOITTEET

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Loimaan Vesi kuuluu liiketoimintaa harjoittavana liikelaitoksena Loimaan kaupungin sisäiseen konserniin.

Valtuusto ja liikelaitoksen johtokunta voivat asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita.

Liikelaitokselle asetettavat tavoitteet ovat ensisijaisesti tuotantotavoitteita. Vaikuttavuutta koskevia tavoitteita on perustelua asettaa liikelaitokselle silloin, kun se vastaa toimialansa palvelujen tuottamisesta kaupungin alueella monopolina.

Liikelaitoksen tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulo-rahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omanpääomanehtoista rahoituksella.

Ulkoiseen konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joissa kaupungilla määräysvalta (yli 50 %:n omistusosuus) sekä kuntayhtymät.

Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt:	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Telkantie	100 %
Kiinteistöosaakeyhtiö Alastaro-koti	60 %
Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %
Elinkeinopoliittinen yhtiö:	
Kehitys Oy Kurittula	100 %
Kuntayhtymät:	
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä	5,09 %
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	5,98 %
Varsinais-Suomen Liitto -kuntayhtymä	3,55 %

Yleiset tavoitteet

Kaupungin strategiset linjaukset, omistajaohjaus ja konserniohjeet otetaan huomioon tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Yhtiöt hankkivat omistajan kannan merkittäviin investointeihin. Tytäryhteisöjen taloudesta ja toiminnasta raportoidaan säännöllisesti. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti ja kannattavasti.

Konserniyhteisöjen taksojen ja maksujen tarkistukset tehdään vuosittain 2021 – 2023 taloustilanteen ja kustannuskehityksen mukaisesti.

Asuntopoliittiset yhtiöt

Vuokra-asuntojen käyttöaste on vähintään 90 %.

Asuntoyhtiöt valmistelevat kiinteistökohtaiset viiden (5) vuoden korjaussuunnitelmat.

Asuntotarpeiden ja suunnitelmien pohjalta päivitetään konsernitason vuokra-asuntojen muutostarpeet.

Selvitetään ARA:n ja Valtiokonttorin kanssa Loimaan vuokra-asunnot Oy:n ja Kiinteistö Oy Telkätien talouden tervehdyttämistoimet sekä mahdolliset rakennusten purkamiset.

Vuokra-asuntojen tarveselvitys

Selvityksen valmistelu on aloitettu syksyllä 2019 (Tytäryhteisöjen osavuosikatsaus 30.6.2020 / Kh 9.9.2020). Valmistelu etenee vuoden 2020 aikana.

Loimaan Kaukolämpö Oy

Kaukolämmön hintataso on muihin lämmitysmuotoihin suhteutettuna kilpailukykyinen. Osana omistajaohjausta selvitetään ja päätetään mahdolliset osingonjaon muutokset vuosille 2020 – 2023. Osingonjakoperiaatteiden päivittäminen yhdessä omistajien kanssa niin, että vuosina 2020 – 2022 voidaan jakaa osinkoina nykyisen 50 %:n sijaan 75 – 100%.

Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti

Yhtiön toimialana on hallita Alastaron kunnalta 15.10.1984 allekirjoitetulla vuokrasopimuksella vuokrattua 2770 neliön suuruista maa-aluetta Alimattila RN:o 1:17 nimisestä tilasta, Loimaan kaupungin Iolan kylässä sekä omistaa ja hallita alueelle rakennettavaa asuin- ja hoivarakennusta, jonka ensimmäinen kerros on varattu Loimaan kaupungille tehostetun palveluasumisen tiloiksi ja toinen kerros osakkeenomistajille asuinhuoneistoiksi. Uudisrakennuksen kokonaiskustannuksista 60 % kuuluu Loimaan kaupungille ja 40 % Loimijoen laakson Vanhaintuki ry:lle.

Valtuusto hyväksyi 11.6.2018 yhteistyösopimuksen Loimaan kaupungin ja Attendo Oy:n välillä Alastaron sote-kiinteistöistä. Sopimuksen mukaan Loimaan kaupunki myy Alastaron terveysaseman kiinteistön, Iolakotien I-II rakennukset sekä Iolakoti III:n huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet.

Päätöksestä on valitettu Turun hallinto-oikeuteen ja siitä on saatu päätös 20.12.2019. Valmistelu yhteistyösopimuksen jatkotoimenpiteistä on käynnissä.

Kehitys Oy Kurittula

Vahvistetaan yritystoiminnan kehittymistä, yritysten kilpailukykyä sekä työpaikkojen säilymistä ja uusien työpaikkojen syntymistä. Toimenpiteet esitetään yhtiön vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa ja raportoinnissa.

Elinvoimatoimikunta esitti 26.8.2019 yritystila/-puiston muodostamista Niittukulman alueelle. Kaupunginhallitus ohjeisti valmistelua 9.9.2019. Yhtenä vaihtoehtona oli yhtiö, jossa eri yksityiset omistaisivat osake-enemmistön ja kaupunki tai sen konserniyhtiö Kehitys Oy Kurittula olisi vähemmistöosakas. Hallin koko olisi enintään 1.200 k-m². Yrityspuisto-vaihtoehdossa kiinnostuneelle yritykselle voidaan esittää jo markkinointivaiheessa yritystilan toteuttaminen ja hanke voisi toteutua kiinteistön käyttöasteen ollessa riittävä.

Kaupunginhallitus hyväksyi jatkovalmistelu 18.11.2019. Koy Loimaan yrityspuiston perustamiseen on tällöin esitetty mm. luonnokset osakassopimukseksi, perustamissopimukseksi ja yhtiöjärjestykseksi.

Koy Loimaan Yrityspuiston perustamista on jatkovalmistelu loppuvuoden 2019 ja alkuvuoden 2020 aikana. Kaupunginhallitus hyväksyi 10.2.2020 Yrityspuistoa varten varatun 1,8 ha:n alueen varauksen. Kaupunginhallitus hyväksyi jatkovalmistelun 30.3.2020. Linjausten mukaan kaupungin 100 % omistaman Kehitys Kurittulan Oy:n osalta kokonaissijoitus voi olla enintään 250.000 euroa.

Kiinteistöyhtiön hallitus käsitteli 8.5.2020 selvitystä alkuvuoden toiminnasta. Kehittämisjohtaja toimii yhtiön oto. toimitusjohtajana. Kaupunginhallitukselle esiteltiin 18.5.2020 valmistelutilanne, selvitys toiminnasta sekä Yrityspuistoa esittelevät luonnokset.

Aluetta markkinoidaan mm. valmistavalle teollisuudelle sekä teknologiateollisuuden alihankintaan erikoistuneille yrityksille. Yrityspuistoa on tarkoitus rakentaa vaiheittain.

Kuntayhtymät

Kunta-yhtymien valtuustot asettavat vuosittain toiminnalliset tavoitteet. Kaupunginhallitus ja konsernijohto ohjaavat kuntayhtymien toimintaa ja asetettavia tavoitteita neuvottelemalla lausunnoilla sekä kaupungin edustajia ohjeistamalla.

10 LIIKELAITOS

LOIMAAN VESI -LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO VUODELLE 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022–2023

Loimaan Vesi -liikelaitoksen missio

Missio eli toiminta-ajatus kertoo, miksi "yritys" on olemassa.

Vesihuoltoliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti.

Loimaan Vesi -liikelaitoksen visio

Vesihuoltoliikelaitos on laadukkaiden ja ympäristöystävällisten vesihuoltopalvelujen tuottaja nyt ja tulevaisuudessa.

Toimintaympäristö

Loimaan Vesi -liikelaitos (jälj. liikelaitos) toimii kuntalain mukaisena kunnallisena liikelaitoksena kuntalaissa mainitun ja kaupunginvaltuuston tekemien päätösten mukaisesti.

Liikelaitoksella on johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnan tehtävät on mainittu kuntalain 67 §:ssä. Johtokunnan muista tehtävistä määrätään kaupungin uudessa hallintosäännössä. Johtokunnan tehtävänä on muun muassa hyväksyä liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma vuoden loppuun mennessä valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden sekä meno- ja tuloerien mukaisesti. Johtokunta myös päättää liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista.

Liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma laaditaan kunnan talousarviosta ja –suunnitelmasta erillisenä osana. Liikelaitoksen talousarviossa ja –suunnitelmassa on tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.

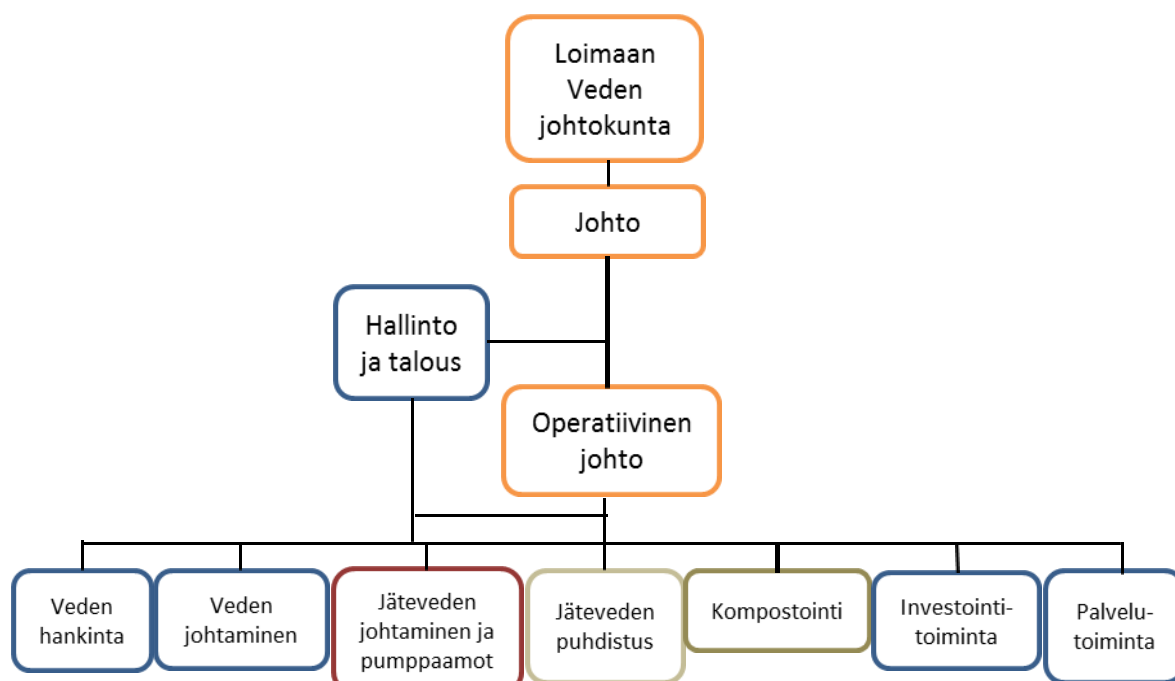
Sekä valtuusto että johtokunta asettavat liikelaitokselle sitovia tavoitteita, jotka liikelaitoksen talousarviossa tulee erottaa toisistaan selkein merkinnöin.

Valtuusto päättää liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista. Liikelaitosta sitovia meno- ja tuloeria kunnan talousarviossa ovat kunnan pääomasijoitus ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle, korvaus kunnan sijoittamasta pääomasta, kunnan toiminta-avustus liikelaitokselle.

Liikelaitoksen tehtävänä on johtosäännössä määrätyn mukaisesti hoitaa henkilökuntansa avulla vesihuoltoon liittyvät tehtävät Loimaan kaupungissa. Liikelaitoksen tehtävänä on hoitaa myös ne velvoitteet (muun muassa Mellilän ja Alastaron kuntien aikanaan sopimat vesihuoltoon liittyvät erityissopimukset), jotka sitovat Loimaan kaupunkia vesihuoltoon liittyvissä toiminnoissa.

Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan. Johtajan tehtävänä on kuntalain 68 §:n mukaan johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa.

Liikelaitoksen toiminnot jakaantuvat kuviossa esitetyn kaavion mukaisesti.

KUVIO 1 Loimaan Vesi -liikelaitoksen toimintakaavio

Loimaan Veden ostamat palvelut

Liikelaitos ostaa, kuten tähänkin mennessä, Loimaan kaupungilta puhelinkeskus-, palkanlaskenta-, kirjanpito- ja atk -palveluita. Lisäksi liikelaitos ostaa tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan suunnittelu-, mittaus-, kuljetus-, tilahallinto- ja varastopalveluita. Liikelaitos suorittaa näistä sisäisen laskennan tai hinnaston mukaisen korvauksen.

Muita vesihuoltoon liittyviä palveluita liikelaitos ostaa muun muassa urakoitsijoilta, kemikaalien toimittajilta, vesihuoltotarvikkeiden toimittajilta, suunnittelutoimistoilta, ohjelmistotoimittajilta, valvontaviranomaisilta sekä sähkö- ja puhelinlaitoksilta.

Liikelaitoksen henkilöstö

Liikelaitos pyrkii sijoittamaan laitokselle vesihuoltoalan opiskelijan kesän ajaksi.

Vuonna 2021 liikelaitoksen työntekijöinä oletetaan toimivan seuraavat:

- liikelaitoksen johtaja
- työpäällikkö (eläköityy 1.8. alkaen, uusi työpäällikkö 1.3. alkaen rinnalle)
- 2 palvelusihteeriä
- 0,5 palvelusihteeriä (pyrkimys palkata osaksi vuotta kiireapulaiseksi)
- keskusjätevedenpuhdistamon vastaava hoitaja
- 4 vesilaitoksen hoitajaa
- tiimivastaava
- 3,5 putkiasentajaa
- harjoittelija/opiskelija (pyrkimys palkata kesäajaksi)

Vuonna 2021 liikelaitoksen vakinaisen työntekijämäärän arvioidaan olevan 14 henkilöä. Työpäällikkö on eläköitymässä 1.8. alkaen, hänen tilalleen on tarpeen palkata uusi henkilö. Työpäällikköiden on tarpeen olla muutama kuukausi rinnakkain töissä, jotta saadaan uuden henkilön perehdytys suoritettua tehokkaasti.

Henkilökunnasta eläköitynee seuraavan noin 3 vuoden kuluessa 3 henkilöä, joka on noin 23 % henkilöstömäärästä.

Merkittävimmät muutokset toimintaympäristöön

Kuntalain uudistamisen ja Vesihuoltolain tarkistamisen myötä aiheutuvat muutokset.

Jätevedenpuhdistus

Jätevedenpuhdistuksessa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia.

Veden hankinta

Kiinnitetään edelleen erityistä huomiota veden laatuun ja teknologiaan sekä veden saannin varmistamiseen. Vedenottamoiden saneeraukset tulevat ajankohtaiseksi lähivuosina.

Veden jakelu

Johtokarttatietoa ja sen hallintamahdollisuuksia pyritään parantamaan jätevesiverkoston saneeraussuunnittelun tueksi.

Loimaan Veden on mahdollista hyödyntää Alastaron johtokarttatietojen sähköistä käsittelyä. Valitettavasti tämä on mahdollista ainoastaan vähäisen aineiston osalta, koska merkittävä osa sijaintitiedoista on aikanaan jäänyt kartoittamatta. Luotettavien johtokarttojen puuttuminen lähes koko Alastaron alueelta häiritsee huomattavasti liikelaitoksen tiettyjä toimintoja (verkkostoon määritettävien liittymiskohtien osoittaminen, liittymissopimusten karttaliitteiden laatiminen, verkostojen korjaaminen, verkostosuunnittelu yms.). On oletettavaa, että tilanne edellä mainitun alueen osalta päivittyy entisten Loimaan kaupungin, Loimaan kunnan ja Mellilän tasolle vasta vuosien kuluttua.

Vesimittaroinnin (vanhojen mittarien poisto, koeajot ja uusien asentaminen) jatkaminen. Vuoden 2021 aikana aloitetaan kokeilu etäluettavien vesimittarien käytöstä. Etäluettavilla vesimittareilla kiinteistöissä ja verkostossa pystytään verkostonhallintaa parantamaan huomattavasti, kun käytössä olisi reaaliaikaista kulutustietoa verkoston eri osissa.

Runko- ja tonttiventtiilien rakentaminen ja uusiminen. Tarvittavien runkoverkostokorjausten tekeminen.

Jäteveden johtaminen

Betonisten jätevesiputkistojen saneeraaminen tulee ottaa enenevässä määrin työohjelmaan. Saneeraukset keskitetään selkeästi rajattaville suuremmille alueille. Saneeraustyön ohjausta varten jätevesiverkostoon on tekeillä saneeraustarveselvitys, jonka perusteella pystytään saneeraustöitä kohdentamaan vaikuttavuuden mukaan.

Virttaan alueelle on tarkoitus rakentaa jätevesiverkostoa vahvistetulle toiminta-alueelle.

Talousarvio 2021

Liikelaitos on valmistellut talousarvionsa lähtien seuraavista hoidettavista toiminnoista sekä katsoo tavoitteikseen toimintojen toteutumisen talousarvioon vuodelle 2021 esitetyillä määrärahoilla.

Liikelaitoksen hoitamat toiminnot

Hallinto

Asiakaspalvelu, asiakastietorekisterin ylläpito (uudet liittäjät ja omistajanvaihdokset), liittymishakemusten ja liittymis- ja käyttösopimusten käsittely, ostolaskujen kirjaus, liittymis-, työ-, vesi- ja jätevesilaskutus, muut osto- ja myyntireskontran vaatimat tehtävät, maksuhäiriöisten vaatimat selvitykset ja toimenpiteet sekä kaikki muut liikelaitoksen toimintaan liittyvät toimistotehtävät, yleis- ja laitossuunnittelu, laitoksen toimintojen kehittäminen, lausuntojen antaminen muun muassa kaava- asioihin, rakentajien opastus kvv-asioissa, rakennushankkeiden liittymiskohtien ja padotuskorkeuksien määrittäminen, kvv-suunnitelmien käsittely, haja-asutusalueiden vesihuoltoasiat, johtokarttoihin ja yleissuunnitteluun liittyvät tehtävät, talouteen ja hallintoon liittyvät asiat, johtokunnan käsittelemien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät, tarjouspyynnöt ja tilaukset yms.

Veden hankinta

Vedenottamoiden (8 kpl) ylläpito, käyttö ja käytön valvonta, kuukausittaiset pohjavesien korkeushavainnot ja hankittavan veden laatutiedot sekä näiden raportointi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, vesihuollon kaukovalvontajärjestelmän ylläpito ja seuranta, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kemikaalihankinnat ja talousveden valvontatutkimusohjelman mukaiset tehtävät.

Veden jakelu

Jakeluverkoston (744 km) kunnossapito, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kiinteistöjen rakentamiseen ja saneeraukseen liittyvät kvv-asiat, materiaali- ja konekaluston tilaukset, vesimittarien ja venttiilien asentaminen, vesimittarien vaihdot ja mittarien koeajot sekä niihin liittyvän aineiston dokumentointi, talousveden

valvontatutkimusohjelman mukaiset tehtävät (muun muassa näytteenotto ja raportointi), ns. talvimittarit ja niiden dokumentointi, runkoventtiilien korjaukset ja lisäykset.

Jäteveden johtaminen

Verkostojen (287 km) kunnossapito, jätevesipumppaamoiden (55 kpl) ylläpito huoltotöineen sekä viemäripesujen ja -kuvausten valmistelu ja ohjaus.

Jäteveden puhdistus

Jätevedenpuhdistamon käyttöön ja kunnossapitoon sekä valvontaan ja raportointiin liittyvät tehtävät, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kemikaalihankinnat, verkostoa myöten johdettavien jätevesien puhdistaminen, kuukausittaiset velvoitetarkkailut, Niinijoen pienpuhdistamon ylläpito. Sako- ja umpikaivolietteiden käsittely.

Puhdistamolietteen kompostointi ja markkinointi

Puhdistamolietteen kompostointitoiminta, jota tulee toteuttaa Eviran myöntämän lannoitelain mukaiseksi toimijaksi hyväksytylle annetun päätöksen mukaisesti. Jätevedenpuhdistamon kuivatun lietteen kompostoinnin materiaalihankinnat, kompostituotteen valmistus, tuotteen laadun valvonta (lämpötilamittaukset ja näytteenotto vaadittavia laboratoriotutkimuksia varten) sekä kompostituotteen markkinointi. Kompostikentällä käsitellään keskusjätevedenpuhdistamolta vastaanotetut lietteet.

Laskutustyöt ulkopuolisille

Asiakkaiden tilaamat työt, mahdolliset ylikunnalliset palvelut sekä palvelut kaupungin muille sektoreille.

Vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen

Vesihuoltoverkostojen täydennysrakentamiseen liittyvät tehtävät, muun muassa materiaalien hankinta, koneiden ja laitteiden tilaus, yhteydet kuluttajiin, eri laitoksiin ja viranomaisiin sekä muihin yhteistyökumppaneihin. Toimiminen vahvana osapuolena ja edunvalvojana verkostojen rakennuttamisprojekteissa.

Edellä mainitut tehtävät hoidetaan niitä koskevien lakien, asetusten, määräysten ja päätösten mukaisesti.

Liikelaitoksen perimät maksut

Liikelaitoksen taksa sisältää käyttömaksun, perusmaksun ja liittymismaksun. Laitoksella on lisäksi erillinen palvelumaksuhinnasto.

Käyttömaksut, liittymismaksut, perusmaksut ja muut taksassa mainitut hinnat ovat yhteneväiset koko Loimaan kaupungin alueella.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Säännöksen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että maksut perustuvat vesihuollon todellisiin kustannuksiin. Se ehkäisee myös vesihuollosta perittävien maksujen käyttöä piiloverotukseen. Toisaalta säännöksellä varmistetaan vesihuoltolaitoksen taloudelliset toimintaedellytykset, muun

muassa varautuminen uusinvestointeihin, laitteistojen ylläpitomenoihin ja perusparannusinvestointeihin.

Peruspääoman tuotto

Yleisperusteluissa vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi mainitaan tuottovaatimuksen osalta seuraavaa: *Tuottovaatimuksen kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan viitata esimerkiksi valtion talousarviosta annettuun asetukseen (1243/1992), jonka 56 §:n mukaan valtion investointilaskelmissa ja muussa pääomien käytön arvioinnissa käytetään, jollei käyttötarkoituksesta muuta johdu, tuottovaatimuksena Valtiokonttorin laskemaa arvioinnin suorittamista edeltäneen varainhoitovuoden euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivistä korkokustannusta valtiolle.*

Valtiokonttorin 22.1.2020 ilmoittama pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen korkokustannus vuoden 2019 tietojen pohjalta laskettuna ja vuoden 2020 laskelmissa käytettäväksi tarkoitettu (nimellinen) korkokustannus on 0,0 %.

Loimaan Veden peruspääoman korkona Loimaan kaupungille vuonna 2021 käytetään 0,0 % peruspääomasta, todeten sen sisältyvän kohtuullisen tuoton määritelmään.

Investoinnit

Investointisuunnitelman edellyttämäksi pääoman tarpeeksi talousarviovuonna 2021 on varattu 2 925 000 euroa. Investoinnit käsittävät muun muassa kaupungin kehittymisen edellyttämän vesihuoltoverkosto-osan rakentamisen, laitusrakentamisen, vesihuoltoverkostojen kartoitukset, suunnittelun sekä suunnitelmien vaatimat maaperä-ym. tutkimukset, vanhojen verkostojen saneeraukset, laitoksissa tehtävät pienehköt saneeraukset sekä uudet ja uudistettavat vesimittarit.

Suunnitelmakauden investoinnit toteutetaan vesihuollosta saatavilla tuloilla sekä edellisten tilikausien ylijäämää hyödyntäen.

Liikelaitos laatii investointien osalta erillisen investointiohjelman, jonka mukaan investointimääräraha kohdistetaan talousarviovuoden investointihankkeisiin.

VALTUUSTON PÄÄTTÄMÄT LIKELAITOKSELLE ASETETUT TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET 2021

TOIMINNAN TAVOITTEET 2021

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisten talousveden laatuvaatimusten täyttäminen.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaisten ehtojen täyttäminen (keskuspuhdistamo).

TALOUDEN TAVOITTEET 2021

Loimaan Veden taloutta tulee hoitaa vuonna 2021 siten, että pitkällä aikavälillä on mahdollista kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit, operatiiviset kustannukset sekä toimitilojen leasing-vuokrakustannukset.

Peruspääoman tuotto

Yleisperusteluissa vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi mainitaan tuottovaatimuksen osalta seuraavaa: *Tuottovaatimuksen kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan viitata esimerkiksi valtion talousarviosta annettuun asetukseen (1243/1992), jonka 56 §:n mukaan valtion investointilaskelmissa ja muussa pääomien käytön arvioinnissa käytetään, jollei käyttötarkoituksesta muuta johdu, tuottovaatimuksena Valtiokonttorin laskemaa arvioinnin suorittamista edeltäneen varainhoitovuoden euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivistä korkokustannusta valtiolle.*

Valtiokonttorin 22.1.2020 ilmoittama pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen korkokustannus vuoden 2019 tietojen pohjalta laskettuna ja vuoden 2020 laskelmissa käytettäväksi tarkoitettu (nimellinen) korkokustannus on 0,0 %.

Loimaan Veden peruspääoman korkona Loimaan kaupungille vuonna 2021 käytetään 0,0 % peruspääomasta, todeten sen sisältyvän kohtuullisen tuoton määritelmään

Loimaan Veden taloudelliseksi tavoitteeksi asetetaan kaupungille maksettava 0,0 %:n suuruisen korvaus peruspääomasta 3 977 464,37 euroa, joka vuodelle 2021 tulee olemaan 0,00 euroa.

Investoinnit

Vuotuiset investointimenot ovat enintään 2 925 000 euroa.

JOHTOKUNNAN PÄÄTTÄMÄT SITOVAT TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET 2021

TOIMINNAN TAVOITTEET 2021

Laskuttamattoman veden määrä on alle 16 %. (vuonna 2019 19 %)

Kypsytyskentän (maanparannusaineen valmistus Kirveskallion kompostointialueella) täyttöaste elokuussa on enintään 20 % (vuonna 2020 20%).

TALOUDEN TAVOITTEET 2021

Tilikausi muodostunee ylijäämäiseksi. Investointeja kohdennetaan toimisto- ja varastorakennuksen rakentamiseen ja mahdollisimman paljon verkostosaneerauksiin.

LOIMAAN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA					
LOIMAAN VESI -LIIKELAITOS	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	3 116 726	3 062 900	3 071 400	3 105 400	3 190 900
Valm. ja kesk.eräis.tuott. var. lisäys(+) tai vähennys(-)					
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	34 954				
Tuet ja avustukset kunnalta					
Tuet ja avustukset muilta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-517 014	-539 800	-570 400	-597 800	-616 000
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Palvelujen ostot	-489 006	-520 800	-544 300	-533 200	-515 800
Materiaalit ja palvelut	-1 006 020	-1 060 600	-1 114 700	-1 131 000	-1 131 800
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-528 217	-576 300	-618 400	-612 400	-622 700
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-117 852	-159 500	-159 300	-158 300	-160 100
Muut henkilösivukulut	-20 135	-21 700	-20 900	-20 600	-20 700
Henkilöstösivukulut	-137 987	-181 200	-180 200	-178 900	-180 800
Henkilöstökulut	-666 204	-757 500	-798 600	-791 300	-803 500
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-575 297	-701 700	-584 800	-683 400	-777 400
Kertaluonteiset poistot	-2 599				
Poistot ja arvonalentumiset	-577 896	-701 700	-584 800	-683 400	-777 400
Liiketoiminnan muut kulut	-529 825	-532 500	-522 800	-517 000	-492 600
Liikeylijäämä (-alijäämä)	371 735	10 600	50 500	-17 300	-14 400
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot					
Rahoitusavustus kunnalta					
Muut rahoitustuotot	4 992	4 200	3 200	3 300	3 400
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta	0	-12 000	0	0	0
Muut rahoituskulut	-193	-200	-200	-200	-200
Rahoitustuotot ja -kulut	4 799	-8 000	3 000	3 100	3 200
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	376 534	2 600	53 500	-14 200	-11 200
Satunnaiset tuotot ja kulut:					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	376 534	2 600	53 500	-14 200	-11 200
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	26 885	24 700	22 800	21 100	19 500
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	403 419	27 300	76 300	6 900	8 300

29.09.2020 ah

LOIMAAN VESI -LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA VUOSILLE 2021-2023							
			TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta							
Toiminnan rahavirta							
Liikelyljäämä (-alijäämä)			371 735	10 600	50 500	-17 300	-14 400
Poistot ja arvonalentumiset			577 896	701 700	584 800	683 400	777 400
Rahoitustuotot ja -kulut			4 799	-8 000	3 000	3 100	3 200
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit			-691 529	-1 460 000	-2 925 000	-1 975 000	-1 025 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot			0	0	0	0	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta			262 901	-755 700	-2 286 700	-1 305 800	-258 800
Rahoitustoiminnan rahavirta							
Antolainasaamisten muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset			-1 100				
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta			-640 000				
Saamisten muutos muilta			-117 316				
Korottomien velkojen muutos kunnalta			437				
Korottomien velkojen muutos muilta			217 485				
Rahoituksen rahavirta			-540 495				
Käytettävissä olevien rahavarojen muutos			-277 594	-755 700	-2 286 700	-1 305 800	-258 800
Lyhytaik. saamiset sekä rahat ja pankkisaam. vuoden lopussa							
	TP 2019	2020 (arvio)					
	5 924 983	5 169 283	5 924 983	5 169 283	2 882 583	1 576 783	1 317 983
LIIKELYLIJÄÄMÄN MÄÄRITTÄMINEN							
	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023		
LIIKEVAIHTO (ilman arvonnlisäveroa)	3 116 726	3 062 900	3 071 400	3 105 400	3 190 900		
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	34 954						
MENOT (ilman arvonnlisäveroa, poistoja ja rah.kuluja)	2 202 049	2 350 600	2 436 100	2 439 300	2 427 900		
POISTOT	577 896	701 700	584 800	683 400	777 400		
LIIKELYLIJÄÄMÄ	371 735	10 600	50 500	-17 300	-14 400		

LOIMAAN VESI
TALOUSARVIO VUODELLE 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 - 2023

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	3 116 726	3 062 900	3 071 400	3 105 400	3 190 900
Liiketoiminnan muut tuotot	34 954				
Materiaalit ja palvelut	-1 006 020	-1 060 600	-1 114 700	-1 131 000	-1 131 800
Henkilöstökulut	-666 204	-757 500	-798 600	-791 300	-803 500
Poistot ja arvonalent.	-577 896	-701 700	-584 800	-683 400	-777 400
Liiket. muut kulut	-529 825	-532 500	-522 800	-517 000	-492 600
Liikelylijäämä (-alijäämä)	371 735	10 600	50 500	-17 300	-14 400
Rahoitustuotot ja kulut	4 799	-8 000	3 000	3 100	3 200
Ylijäämä (ennen varauksia)	376 534	2 600	53 500	-14 200	-11 200
Poistoeron lisäys tai vähennys	26 885	24 700	22 800	21 100	19 500
Vapaaeht. var. lisäys tai vähennys					
Tilikauden ylijäämä	403 419	27 300	76 300	6 900	8 300

INVESTOINTIOHJELMA VUOSILLE 2021 - 2023

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Investoinnit					
menot	-691 529	-1 460 000	-2 925 000	-1 975 000	-1 025 000
tulot					
netto	-691 529	-1 460 000	-2 925 000	-1 975 000	-1 025 000

11 YHTEENVETO TALOUDEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEISTÄ

Ohessa on listattu talousarviokäsittelyn 2021 yhteydessä tarkastetut talouden sopeuttamistoimenpiteet. Ne toimenpiteet, jotka on huomioitu euromääräisesti talousarviossa, löytyvät jokaisen toimielimen toimintakertomuksen loppuosasta. Tasapainottamistoimenpiteitä on luokiteltu eri koreihin ja niitä tulee edelleen työstää vuosien 2021 ja suunnitelmavuosien 2022 sekä 2023 aikana.

LOIMAAN KAUPUNGIN TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN 2021 -2023

Tasapainottamistoimenpiteet on luokiteltu neljään koriin:

A= toimenpide, joka on tiedossa ja joka sisältyy talousarvioon.

B= toimenpide, josta on päätös

C= Toimenpide, jonka valmistelu on käynnissä. Ei ole tarkkaa tietoa euromääräisestä toteutumisesta tai toimenpiteestä ei ole tehty päätöstä.

D= Toimenpide, joka on selvityksessä. Arviot talousvaikutuksista epävarmoja eikä suunnitelmassa ole huomioitu euromääräistä vaikutusta.

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Koko kaupunki						
Lomautukset osana vuoden 2020 talousarvioon sisältyvää henkilöstökulujen 1,5 milj. euron vähennystä.	1 500 000 €					A -kori toteutuu
Konserniohjaukset/ taksojen ja maksujen korottaminen vesi -Liikelaitos ja Loimaan kaukolämmön ja voitonjakoerän omaisuusjärjestelyt		tuloa 100 000 €			Tulojen lisäys vuosina 2021 – 2023.	A -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Konserniohjaus/ Selvitys Loimaan Vesi – liikelaitoksen ja Ypäjän kunnan vesihuoltolaitoksen yhteistyövaihtoehtoista 2019 - 2020 /Jatkotoimenpiteet					Vesiliikelaitoksen johtokunta on 5.6.2019 käsitellyt selvitystä. Ramboll Finland Oy:n selvitysluonnoksessa on selvitetty toimintamuotojen eri vaihtoehtoja. Vaihtoehtoina on sopimuspohjainen yhteistyömalli ja kuntien yhteinen alueellinen osakeyhtiö. Vaihtoehtoissa on selvitetty vaikutuksia vesilaitosten toimintaan ja talouteen. Luonnoksessa ei ole vielä tehty tarkastelua vaikutuksista kaupungin talouteen. Tältä osin selvitystä olla vielä tarkentamassa. talouden selvitystyö on valmistunut. Liiketoimintakaupassa kertaluonteinen tulosvaikutus on Loimaan osalta arvioitu 1,2 – 2,3 milj. euroksi. Yhtiö olisi Loimaan konserniyhtiö, jolloin mahdollinen liiketoimintakaupan myyntivoittojen vaikutus eliminoiduu konsernitasolla (Yhtiöittämisselvitys 1.6.2020)	C -kori -Selvitystyö tehty -verottajan lausunto saadaan marraskuussa 2020 -Valtuusto päättää asiasta joulukuussa 2020 - Ei ole huomioitu vuoden 2021 talousarvioon eikä varattu vuosille 2022 – 2023.
Kiinteistöveropohjan tarkistus					Selvityksessä kartoitetaan poikkeamat kaupungin ja verottajan rekisterien välillä. Vuoden 2021 talousarviossa on varattu selvityskuluihin 50 000 euroa. Kiinteistöverotulojen lisäys vuodesta 2024 alkaen.	C -kori
Ostopalvelumenojen tarkistaminen ja edullisuusvertailu	500 000 €				Jatkuva toimenpide. Vuonna 2020 annettu linjaus, että toimialat valmistelevat vuosi ennen sopimuksen päättymistä vertailulaskelmat oman työn ja	C -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
					ulkoistuksen edullisuudesta markkinakartoituksen yhteydessä.	
Henkilöstöjärjestelyt. Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.		110 000 €	110 000 €	110 000 €	Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailla, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 0,25 %:lla 2022 0,25 %:lla ja 2023 0,25%:lla	C -kori
Koko kaupungin tasolla kuljetuspalveluiden ja niiden vaihtoehtojen tarkastelu ja yhteiskilpailutus						C -kori
Koko kaupungin palveluverkon uudistaminen						D -kori
Kunnallisverojen tai kiinteistöveron korotukset						D-kori
Yhteensä	A -kori 1 500 000€	A-kori 100 000€ C -kori 1 610 000 € Ei ole erikseen budjetoitu vuoden 2021 talousarvioon eikä varattu vuosille 2022 – 2023.	C-kori 110 000 €	C-kori 110 000 €		
Hyvinvointivaliokunta						

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekorja / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Vaihtoehto 1. Selvitetään seudullisen yhteistyön mahdollisuudet akuutin kuntoutusosaston osalta. Vaihtoehto 2. Mikäli yhteistyöhön ei löydy halukkuutta, suljetaan akuutti kuntoutusosasto 1 viimeistään 1.6.2020 alkaen. Osaston 1 menot ja tulot häviävät. Osaston 2 tulot lisääntyvät. Selvitetään seudullisen yhteistyön mahdollisuudet akuutin kuntoutusosaston osalta. Mikäli yhteistyöhön ei löydy halukkuutta, suljetaan akuutti kuntoutusosasto 1 viimeistään 1.6.2020 alkaen. Vaihtoehto 1. tuloja lisää Vaihtoehto 2. Osaston 1 menot ja tulot häviävät. Osaston 2 tulot lisääntyvät.	600 000 €	600 000 € 1 osasto suljettu väliaikaisesti tulovähennys ja menovähennys huomioitu TA2021			KTS erillinen selvitys vaihtoehtojen 1 ja 2 vaikutuksista. Vaihtoehto 1. Tulojen lisäys ka 7 hoitopaikan tulot 1,2 milj. €. Vaihtoehto 2. Osaston 1 säästöt 1 566 030 €, osaston 2 tulojen lisäys vuositasolla 638 300 €. Henkilökunnan vähentäminen luonnollisen poistuman kautta (eläköitymiset ja tai siirto muihin tehtäviin). Vuokramenojen poistuma neuvotellaan sairaanhoitopiirin kanssa. Sairaanhoitopiirin siirtoviiveiden minimoiminen kehittämällä prosesseja sairaanhoitopiirin kanssa yhteistyössä.	A -kori Neuvottelut aloitettiin 2019 joulukuussa. Ne jouduttiin keskeyttämään koronaepidemian vuoksi. Osaston toiminta ei käynnisty alkuperäisen suunnitelman mukaan. Elokuussa 2020 neuvottelut päätettiin lopettaa toistaiseksi.
Lastensuojeluyksikön perustaminen omaksi toiminnaksi		Kustannukset vuodelle 2021 netto 67 000 €.	Kustannussäätöt vuodelle 2022 netto 240 000€		Lastensuojelun sijoitusjaksojen tehostaminen. 7 työpaikkaa Loimaalle.	A -kori
Asiakasmaksujen korotus	30 000 €					A -kori toteutuu
Kehitysvammahuollon palveluverkon uudistaminen		20 000 €			Kehitysvammahuollossa Alastaron työtupa ja Ruusurinne ovat pienuutensa vuoksi epätarkoituksenmukaisia yksiköitä. Työtupien keskittäminen teollisuuskylässä sijaitsevaan toimintakeskukseen. Asukkaiden sijoittelu muihin asumisyksiköihin ei ole tällä hetkellä mahdollista. Tarvittaessa haetaan kilpailutuksella yksi uusi yksikkö Loimaalle.	A JA D -korit

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekorja / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Kasvatus- ja perheneuvolan palveluiden uudelleen arviointi	20 000 €	20 000 €				A -kori Toteutuu 2020
Perhekeskustoiminta kokonaisuudessaan käytössä 2023						
Erikoissairaanhoidon vaikuttavuuden parantaminen yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa. Erikoissairaanhoidon asukaskohtaisten nettokustannusten vähentäminen vuoden 2018 tasosta (1.500 euroa/asukas) 10 % eli 150 eurolla vuositasolla vuosina 2020 – 2023. Kustannusvaikutus on tällöin yhteensä noin 2,4 milj. euroa vuositasolla.		500 000 €	1 000 000 €	1 000 000 €	Loimaan alueen erikoissairaanhoidon palvelujen vaikuttavuutta parantamalla vähennetään kustannuksia. Laaditaan suunnitelma työnjaosta toiminnan kehittämiseksi Tyksin palveluiden ja TYKS -Loimaan Erikoissairaanhoidon sairaalan välillä. Erikoissairaanhoidon kustannusrakennetta on tarkastettava sairaanhoitopiirin sisällä.	C -kori Vuoden 2021 kustannussäästö on budjetissa. Lisäsäästöjen osalta valmistelu käynnissä.
Oripään sopimuksen uudistaminen		80 000 €				C -kori
Terveysasemien palveluverkon uudistaminen			200 000 €	200 000 €	Hirvikosken ja Mellilän terveysasemien toiminnan yhdistäminen osaksi pääterveysaseman toimintaa. Henkilöstöresurssin tehokkaampi hyödyntäminen. Toimitilakustannusten vähentäminen. Selvitetään tarvittavien tilamuutosten kustannukset. Varaudutaan Mellilän ja Hirvikosken toimitilojen muuhun käyttöön, myymiseen tai tarvittaessa alaskirjauksiin (Mellilän terveysaseman tase-arvo 2018 noin 190.000 euroa. Tavoitteena vähentää perusterveydenhuollon nettokustannuksia vuositasolla vähintään 30 euroa/asukas eli noin 0,5 milj. euroa vuositasolla.	C -kori
Henkilöstöjärjestelyt. Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja					Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja	C -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.					muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailta, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 0,25 %:lla 2022 0,25 %:lla ja 2023 0,25 %:lla	
Ikäihmisten palvelujen uudistaminen strategiapäivityksen yhteydessä					Ikäihmisten palveluvertailun kustannusvertailu vastaaviin kuntiin/kuntaryhmiin.	D -kori
Sosiaali- ja terveyspalveluiden Kuljetuspalveluiden kilpailutus						C-kori
Toimintatulojen lisäykset ja menojen vähennykset	A -kori yht 50 000 €	A-kori 1 686 000 € C-kori 500 000 €	A-kori 550 000 € C-kori 1 300 000 €	C-kori 1 200 000 €		
Sivistysvaliokunta						
Kouluverkon uudistaminen (vaikutus mm tuntikehykseen).		150 000 €	100 000 € (kokonaisvaikutus 500 000 €)	100 000 €	Kouluverkkoa tiivistämällä varaudutaan oppilasmäärän vähenemiseen koulujen määrää vähentämällä, henkilöstö- ja muita toimintaresursseja yhdistämällä ja niiden käyttöä tehostamalla. Arvioidut kuluja vähentävät vaikutukset mm. opetuksen ja tukipalvelun henkilöstökuluihin, oppilashuollon kuluihin, kiinteistö- ja toimitilakuluihin. Arvioidut kuluja lisäävät vaikutukset mm. koulukuljetusten lisääntyminen. Kuljetusreittien optimoinnilla voidaan	A ja B

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
					vähentää kuljetuskustannusten lisääntymistä. Arvioidut muut tuloslaskelmavaikutukset mm. lakkautettavien koulujen myynnin myötä laskennallisten poistojen pienemiseen ja toisaalta mahdollisiin myyntihinnan ja poistoarvon mukaisiin alaskirjauksiin. Mahdolliset alaskirjaukset ovat kertaeriä. Nettokulujen vähennykset jäävät pitkävaikutteisiksi. Esitykseen sisältyy myös kiinteistöön liittyviä hoitokuluja. Laskelma 30.09.2019 esityksen pohjalta SL Kouluverkkoselvitys sisältää toimenpiteitä myös vuosille 2024 ja 2025.	
Avustukset	48 000 €	20 000 €			Sarka-museon sopimuksen muuttaminen vuonna 2020 niin, että avustusta vähennetään vuonna 2020 nykyisestä 120.000 eurosta 100.000 euroon ja muita avustuksia vähennetään vuonna 2020 28 000 euroa. Sisältyy valiokunnan talousarvioon.	A -kori
Aamu- ja iltapäivätoiminnan tilat	35 000 €				Toiminnan siirtäminen Keskuskoululle ulkopuolelta vuokratuista tiloista. Sisältyy valiokunnan talousarvioon.	A -kori
Lapsimäärän vähenemisen aiheuttama henkilöstövähennys	60 000 €	150 000 €			Henkilöstökulut ja kotihoidon tuki.	A -kori
Varhaiskasvatuksen hallinnolliset järjestelyt (päiväkodit)	10 000 €					A -kori
Leikkipuistotoiminnan lopettaminen	10 000 €					A -kori
Vapaa-ajan tapahtumien järjestämisten uudelleen tarkastelu	11 000 €					A -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Kirjastopalveluiden uudistaminen	20 000 €		100 000 €	50 000 €	Kirjastoverkon selvittämistyön käynnistäminen. Vaihtoehtoina kirjastoverkon keskittäminen, omatoimikirjastot jne. Henkilöstön vähentäminen hyödyntämällä eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset. Säästöpotentiaali on suurempi kuin arvio. Lopullinen summa tarkentuu selvityksen valmistumisen jälkeen.	C -kori
Vapaa-aika palveluiden uudistaminen		suunnittelu ja 20 000 €	100 000 €		Selvitetään kunkin sektorin palvelut ja niiden järjestelyt.	D -kori
Varhaiskasvatuksen palveluiden uudistaminen					Lapsimäärän vähenemisestä aiheutuva henkilöstömäärän väheneminen. Sisältyy valiokunnan talousarvioon. Eri hoitomuotojen hintavertailujen tarkastelu. Päivähoitopalveluiden keskittäminen. Henkilöstökulut -130 000 e ja palvelujen ostot -62 000 e	D -kori
Uimahallipalveluiden järjestämisvaihtoehdon selvittäminen						D -kori
aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisvaihtoehdon selvittäminen						D -kori
Aine- ja tarvikehankinnat sekä palvelujen ostot		210 000 €			vapaa-aika 107 000 €, sivistys 103 000 €	A-kori
Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.					Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailta, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan	D -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
					myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 0,25 %:lla 2022 0,25 %:lla ja 2023 0,25%:lla	
Toimintakulujen vähennykset ja menojen lisäykset eri vuosina yhteensä	A -kori 194 000 € C -kori 20 000 €	A-kori 550 000 € D-kori 20 000 €	A-kori 100 000 € C-kori 100 000 € D-kori 100 000 €	A-kori 100 000 € C-kori 50 000 €		
Elinympäristövaliokunta						
Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (esim.kouluverkkopäätös, varhaiskasvatuspalvelut, TK -verkon järjestelyt ja kirjastopalveluiden uudistaminen)	80 000 €	135 000 €	320 000 €	100 000 €	Eri palveluverkon uudistamisen säästövaikutukset ruoka- ja siivouspalveluissa sekä kiinteistön hoitokuluissa.	A -kori 2021 170 000 € D-kori 150 000 € 2022 - 2023
Palveluverkkomuutos päätöksen tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä (osaston sulkeminen ja Alastaron sote-keittiö).		104 000 €			Henkilöstömäärän vähennykset toimintojen muuttuessa mm. palveluverkon muutos.	A -kori
Varastopalveluiden järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen.	30 000 €	suunnittelua investointimen0 40 000 €	40 000 €		Varasto-ohjelmanpäivityksestä luopuminen 30 000 euroa(IT kuluja). Vesiliikelaitoksen varaston siirto uuteen paikkaan sekä varaston uudelleenjärjestely	D -kori
Tilojen käytön tehostaminen	50 000 € (ei toteudu)	221 000 €	50 000 €	50 000 €	Käyttämättömistä rakennuksista luopuminen. Toimintojen keskittäminen. Kiinteistön ylläpitostrategian vuosittainen päivittäminen.	2020 A -kori 2021 A -kori 2022-2023 C

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Kiinteistöhuollon järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen.	25 000 €		75 000 €		Eri palveluvaihtoehtojen selvittäminen. Tehtävän työn mitoitusten kartoitus on käynnistetty.	C -kori 2020 ei toteudu
Ruokapalveluiden järjestämisvaihtoehdon selvittäminen 2024					Ruokapalvelujen eri järjestämisvaihtoehtojen selvitys	D -kori
Viheralueiden kausityöntekijöiden supistaminen. Kausityöntekijöiden palkkaamatta jättäminen vuodelle 2020.	128 500 €	37 000 €			Palkkatuella palkattujen hyödyntäminen tehtävässä, (hyötyä myös, kun poistuvat kuntaosuusmaksuista) hyödyntäminen ns puistoryhmä. Yhdistysten ja asukkaiden vapaaehtoistyön hyödyntäminen. (-2 htv) vuonna 2021	C -kori
Puistojen ja ulkoilualueiden määrän ja tai hoidon mitoitusten tarkistaminen.		62 000 € suunnittelua			Ulkoilualueiden määrän tarkistaminen. Kummitoiminnan hyödyntäminen (valtuustoaloite), alueiden hoitoluokitusten tarkistaminen.	A-kori
Katuvalaistuksen uusiminen energiatehokkaimpiin valaisimiin ja liiketunnistimien hyödyntäminen		INVESTOINTITA RVE selvitettävä	5 000 €	5 000 €	Olemassa leasing-rahoitusjärjestelmä, joka maksaa itse itsensä takaisin energiansäästöinä. Investointitarpeita, joissa nettovaikutus nolla.	D -kori
Mellilänjärven virkistysalueen jatkokäytön selvittäminen					vuosikulut 19 800 € ja tasearvo (31.12.2019) maa-alue 11 100 € ja kiinteistö 146 000 €, maisemointi 6 500 €. Selvitetään virkistysalueen jatkokäyttö, mahdollinen myynti tai järjestämisvaihtoehto esim. säätiön perustaminen.	D -kori
Rakennusvalvonnan taksojen tarkistaminen		tuloa 10 000 €				A-kori
Kalikan myynti	tuloa 200 000 €					D -kori ei toteudu

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAUVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023. Kunnallistekniikan palvelualueen henkilöstömäärän tarkistaminen (2 htv) ja kiinteistörekisterin hoitaja.		111 000 €			Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailta, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 0,25 %:lla 2022 0,25 %:lla ja 2023 0,25%:lla	A -kori
Toimintakulujen vähennykset ja tulojen lisäykset yhteensä vuositasolla (euroa)	A -kori 80 000 € C-kori 255 000 € D -kori 200 000 €	A-kori 513 000 € C-kori 110 000 € D-kori 5000 €	A-kori 180 000 € D-kori 228 000 €	A-kori 150 000 € D-kori 5000 €		
Hallintopalvelut						
AHOS-kodin ja Ilolaketien kiinteistökauppa (Attendo). KV 19.6.2018 päätös. Kunnallisvalitus 20.12.2019 Satunnainen myyntivoitto on kertavaikutteinen, mutta jakautuu päätöksen mukaan useammalle vuodelle.			tuloa 288 000 €		Attendo ostaa Ilolaketien I-II rakennukset, Ilolakoti III:n huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet ja Alastaron terveysaseman kiinteistön Loimaan kaupungilta yhteishintaan 1 362 700 € (KV 19.6.2019). Kauppakirjaluonnoksen mukaan (10 % allekirjoitushetkellä, 20 % rakennuslupavaiheessa ja 70 % uuden palvelutalon lopputarkastuksen yhteydessä, kuitenkin viimeistään	A ja C -korit

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
					30.6.2021.AHOS-kodin tase-arvo (2018) on 1,0 milj.euroa ja Ilolaketien 40.000 euroa. Kauppahinnan ja tasearvon erotus on yhteensä 320.000 euroa.	
Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestämisvaihtoehdot	40 000 €	30 000 €			Selvitetään talous- ja henkilöstöpalvelujen järjestämisen vaihtoehtoina alueellinen ja maakunnallinen yhteistoiminta tai valtakunnallinen kunta-alan toimija -vaihtoehdot. Tavoitteena toiminnan kustannusten vähentäminen 60.000 euroa vuositasolla. Selvitystyö Sarastian kanssa tehty. Toimenpide-ehdotukset käytäntöön ohjelmistouudistuksen kautta oman henkilöstöressurssin supistamisen kautta. Palkkahallinto uudet ohjelmat 2 htv vähennys	A -kori
Koko kaupungin palvelu/yleissihteerien tehtävien uudelleen organisointi.		30 000 €	50 000 €	50 000 €	Palvelusihteerien siirtyminen konsernihallinnon alaisuuteen ja tehtävien uudelleenjärjestelyt sekä sähköisten palveluiden hyödyntäminen. Eläköitymisten hyödyntäminen.	C -kori
Järjestöjen jäsenyydet						C -kori
IT-kulujen vähentäminen ja IT-toimintojen tarkastelu	44 000 €				Leasing-menettely/ It-laitteiden hankintakustannusten hallinnan selkiytyminen ja ennustettavuuden parantaminen. Kulujen vähennykset voidaan saada laitteiden huollosta ja ylläpidosta. Laitteiden uusinta säännöllisesti ja järjestelmällisesti keventää ylläpitoa. Vuoden 2019 29 000	2020 ei toteudu D -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
					euroa muodostuu varasto-ohjelman päivittämiskuluista. Varasto-ohjelmaa ei jatkossa tarvita, joten ei myöskään päivitetä ohjelmaa. Servitetaan it-palvelujen järjestämisen vaihtoehtoina alueellinen ja maakunnallinen yhteistoiminta tai valtakunnallinen kunta-alan toimija -vaihtoehdot. Tavoitteena toiminnan kustannusten vähentäminen 50 000 euroa vuositasolla.	
Puhelinvaihteen ulkoistaminen / Puhelinvaihteesta luopuminen mahdollisen sote-uudistuksen yhteydessä.				30 000 €	Puhelinvaihteen mahdollisesta ulkoistamisesta ei synny välttämättä merkittäviä toimintakulujen vähenemisiä. Sote-uudistuksen toteutuessa (2023) puhelinvaihte on mahdollista lopettaa ja siirtyä suoriin numeroihin.	D -kori
Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.					Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailla, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 xx %:lla 2022 xx %:lla ja 2023 xx %:lla	D -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
Toimintakulujen vähennykset ja tulojen lisäykset yhteensä vuositasolla euroa sisältää konsernitavoitteet (ylhäällä myös paitsi vesihuollon myyntituloa ei)	A -kori 40 000 € C -kori 50 000 € D -kori 40 000 €	A-kori 30 000 € C-kori 30 000 €	A-kori 288 000 € C-kori 50 000 € D-kori 30 000 €	C-kori 50 000 € D-kori 30 000 €		
Elinvoima						
Leader toimintaryhmän rahoituksesta luopuminen vuonna 2021.		57 000 €			Nykyinen hankekausi on 2014 - 2020. Luovuttaessa Leader-toiminnan rahoittamisesta vähenevät hankerahoitusmahdollisuudet.	C -kori
Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023.					Henkilöstökuluja vähennetään keskitetyllä täyttölupamenettelyllä, hyödyntämällä kattavasti eläköitymiset ja muut henkilöstömuutokset tehtäviä uudelleen järjestämällä, sijaisten käyttöä rajoittamalla sekä mm. palkattomilla virka- ja työvapailta, kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää ilman lisäkustannuksia. Henkilöstökuluja vähennetään osana palveluja, toimintoja ja palvelurakenteita uudistamalla vuonna 2020 xx %:lla, vuonna 2021 0,25 %:lla 2022 0,25 %:lla ja 2023 0,25%:lla	
Nk. velvo-työllistettävien määrä voi kasvaa. Kesällä ns puistoryhmä, missä osa jatkaa töitä. Kuntaosuusmaksu pienenee.	80 000 €				Tarvitaan kesällä ryhmälle vetäjä. Palkkaus työllisyysvaroin. Kts tekninen puistotyö.	A -kori EI TOTEUTUNUT
Ostosopimusten (kuty)	5 000-10 000					C -kori

TOIMENPIDE	SÄÄSTÖPOTENTIAALI NETTO				VAIKUTTAVUUS	Toimenpidekori / muuta
	2020	2021	2022	2023		
tehostaminen, asiakkaan kuty päivien lisääminen 1 pv/vk useammaksi päiväksi /vk, hyöty 10 €/pv						euroja ei mukana talousarviossa
Kuntouttavan työtoiminnan toteuttaminen kpgin normaaleissa työpaikoissa, hyöty 10 €/pv. Esimerkki laskettu 10 henkeä 2 kertaa viikossa 10 kuukautta. Naapureista Huittinen toteuttaa	5 000-10 000					C -kori euroja ei mukana talousarviossa
Palkkatuen hyödyntäminen uusissa tilanteissa suunnitelmallisesti.	Arvio tuesta 8 kk ajalle esim. 4 800 € osaaikatyö /hlö					Hyöty myös sakkolistan kautta. Poistuu n. 2,5 v ajaksi
Toimintakulujen vähennykset ja tulojen lisäykset yhteensä vuositasolla (euroa)	A-kori 100 000€	A-kori 57 000 €				
YHTEENSÄ	A -kori 1 964 000 € C-kori 775 000 € D-kori 240 000 € yhteensä 2 979 000 €	A -kori 2 793 000 € C-kori 2 250 000 € D-kori 25 000 € yhteensä 5 019 000 €	A -kori 1 118 000 € C-kori 1 560 000 € D-kori 358 000 € yhteensä 3 036 000 €	A -kori 360 000 € C-kori 1 410 000 € D-kori 35 000 € yhteensä 1 805 000 €		